

POVÍDÁNÍ

ATEISTOVO

Hony Šafra

Tyto texty vznikly pro přátele na Facebooku, kteří je přijali s lichotivým ohlasem. Byly proto následně i s jejich komentáři staženy, aby se neztratily v bezedné jámě času. Kromě nutných redakčních a pravopisných úprav nedoznaly proti originálům žádných změn.

Prosím všechny hlupáky větší než jsem já, sluníčkáře, vítače připrchlíků i pátou kolonu mohamedánskou, aby to nečetli, bude to pro ně ztráta času. Lidé vzdělaní a historie křesťanství znalí si rovněž mohou ušetřit nějaký čas, ale jejich názory vždy uvítám. V úvodu vyznávám a uznávám, že ač jsem nevěřící, s Bohem se dobře vzájemně snášíme, On mi nijak neubližuje (ač by to vzhledem ke své všemohoucnosti mohl dělat) a hledí na mne shovívavě, a já se snažím ho neurážet hloupými řečmi (už proto, že by mi to předkové neodpustili, a projevovat hloupost zrovna tímto způsobem by mi i tak bylo trapné). Raději se věnuji seznamování se s historií, se sakrálními památkami a se slavnými, i když někdy málo známými osobnostmi křesťanstva.

Podrobnější výklad, proč ateista věnuje svá povídání věcem křesťanským naleznou trpěliví čtenáři v 6. části.

Vyšlo samizdatem a bez povolení jakoukoliv institucí

1. vydání

Copyright © Ing. Jan Šafra (*1948), 2021

© HONYzdat, 2021

Text: Hony Šafra & diskusní příspěvky čtenářů

Obrazy: Hony Šafra & Mgr. Plivník - jako dekorační doplňky použity fotografie a reprodukce z internetu.

Volné rozmnožování povoleno, protože mu stejně nelze zabránit.

Upozornění: **Na rozmnožování tohoto spisku NELZE zbohatnout!**

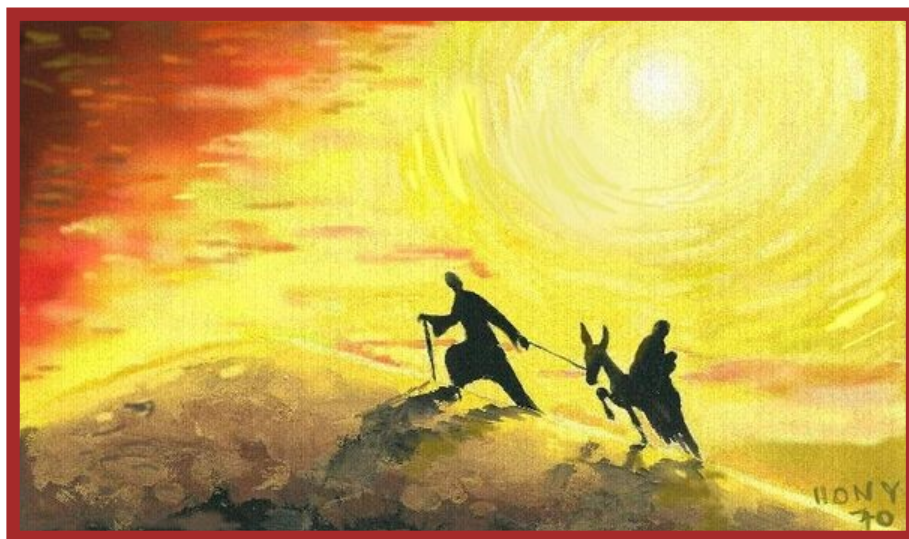
Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 1. - Svatá rodina

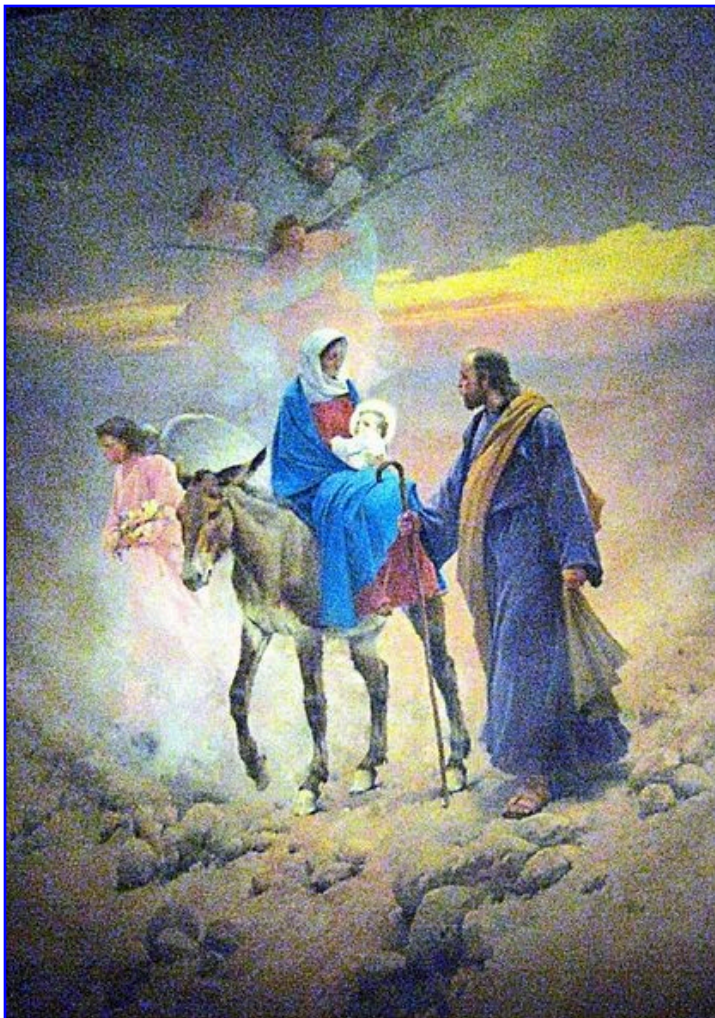
Můj první obraz k této tématice vznikl už někdy v roce 1970 jako temperová malůvka na obyčejném kreslicím kartonu A4. Bylo to pod dojmem už dosti zapomenutého seriálu Píseň pro Rudolfa 3., jmenovitě písně Přejdi Jordán v podání Helenky Vondráčkové. Slova té písně patří k tomu nejkrásnějšímu co znám, a moje mazanice nese název „Běž,...zachraň co máš!“ Je to výzva k útěku Svaté rodiny z Betléma do Egypta, neboť král Herodes vydal příkaz zavraždit všechny novorozené chlapce kvůli proroctví, že se narodí nový král židovský, Mesiáš, který zachrání židovský národ, vyvede ho z područí cizinců a bude Židům vládnout v mesiášském věku. V křesťanství jsou Mesiáš a Kristus synonyma. Ale zatímco Židé věří, že Mesiáš teprve přijde, křesťané tvrdí, že v osobě Kristově již přišel. Na celé té novozákonní legendě je zajímavé to, že se opírá o historická fakta (například nařízené sčítání lidu), že Matka Boží navzdory neposkvrněnému početí není samoživitelkou, což je dneska módní forma existence neposkvrněných matek sahajících do kapes daňových poplatníků, a Svatá rodina neprechala vstříc sociálním dávkám, ale s nadějí na vlastní obživu v první bezpečné zemi, neb Josef byl tesař.

=====

Zmíněná malůvka byla pak dlouho zapomenuta a kdesi se povalovala, až si na ni po letech vzpomněla moje žena, už nevím při jaké příležitosti. Zjistil jsem, že je to dost olámané a špinavé, a tak jsem to oskenoval a ve formátu .jpg vyčistil s nadějí, že to někdy přemaluji jako olejomalbu. Čemuž kromě lenosti zabránilo i to, že jsem v klášteře na Montserratu v Katalánsku uviděl stejné téma od skutečného mistra, srovnání příkládám. Zadáte-li do Googlu heslo „Útěk do Egypta“, objevíte desítky dalších zpracování.

Běž,...zachraň co máš!

Svatá rodina

Obraz z kláštera Montserrat

Sympatizant: 10 / Kadmium Žluté Střední, Jaroslava Šimková
a 8 dalších

Ohlasy a komentáře:

Barborka Algayerova:

To je nádherné

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 2. - Čepička a "restaurování"

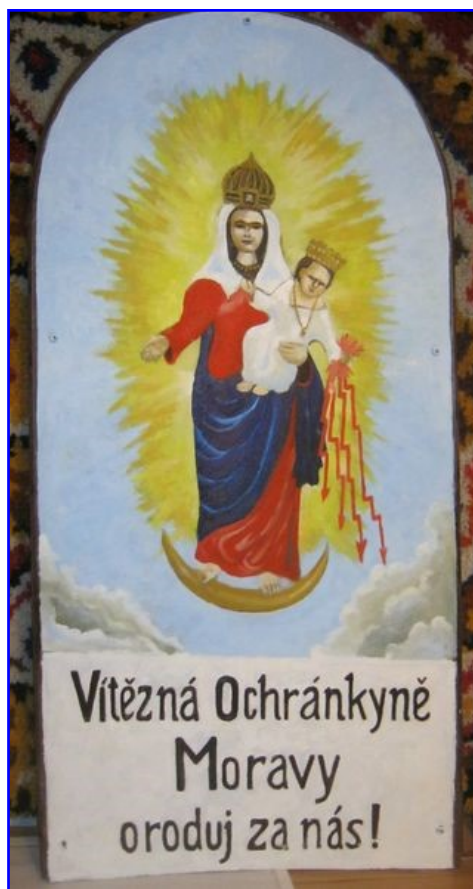
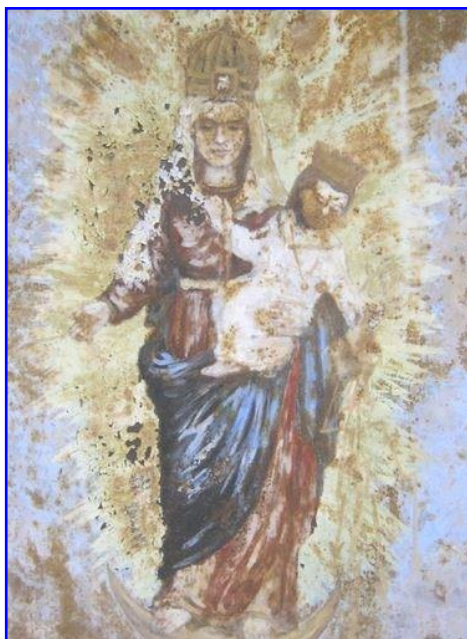
Potom uplynula řada let, a kromě náhodně namalovaných kostelíčků a kapliček se o nějakém sakrálním malování nedalo moc mluvit, ty stavby jsem bral jen jako součást krajiny. Zajímavý impuls přišel až po dalších letech při jednom z plenérů na zámku v Dřevohosticích. Dřevohostický zámek byl snad už před první světovou válkou zakoupen obcí jako přírůstek k dalším nemovitostem, potom různě využíván a zneužíván, až se obci zase po restitucích vrátil. Ovšem vrácena byla zdevastovaná holostavba a obec ji postupně přebudovávala na společenské centrum. Když vznikla i svatební síň, součástí výzdoby byl i velký obraz - portrét kardinála Skrbenského. Dnes už je veřejnosti prakticky neznámý, ale kdo se probíhá starými matrikami, může na jeho podpis leckde narazit, neboť při „vizitacích“ kontroloval i vedení matrik a při každé kontrole se v matrice zapsal. Když byla svatební síň uvedena do provozu, objevil se na zámku také současný arcibiskup Graubner, osoba hlavně na Moravě velice vážená. Byl pochopitelně uvítán po moravsku. Při konzumaci přípitku zaklonil hlavu, popatřil na portrét kardinálův, hned se nelibě vyjádřil: „Ta čepička je špatně...!“ a vytkl svým hostitelům, že kardinálova čepička nemůže být bílá. To ovšem místní konšelstvo a kastelánstvo dost mrzelo a při první příležitosti se obrátili na plenérující malíře, aby jim tu čepičku přemalovali. Bohužel z přítomných Umělců nikdo nenašel odvahu se toho ujmout. Až přítomný Neumělec (lepší české slovo neexistuje) s oprsklostí sobě vlastní se úkolu ujal, neb trpěl náhlým záchvatem nedostatku respektu k autoritám církevním i uměleckým. Čepičku během několika málo minut přebarvil na žádaný červenofialový odstín. Radost byla bezmezná a najednou se objevil požadavek, jestli bych se neujal přemalování jednoho velkého obrazu.

Šlo o obraz Panny Marie Svatohostýnské, který byl součástí poutní cesty procházející Dřevohosticemi směrem na Svatý Hostýn, a který byl zubem času téměř dokonale zničen. Během plenéru by na to ale nebylo dost času, tak mi zničenou malbu na plechovém podkladu za několik týdnů dovezli až do Hradce Králové a znovu mne utvrdili v tom, že se nejedná o obraz památkově chráněný a na přesnostech detailů tedy nezáleží. Tož jsem ho zčásti zbrousil a vyspravil nitrotmelem, pak akrylovými barvami (abych se jich alespoň trochu zbavil a navíc rychle ztuhly) a nakonec přemaloval olejem. Akrylový lak dostal šanci nakonec. Spokojenost byla, obraz na poutní cestě visí....

A pak to začalo nabírat na obrátkách, ale o tom zase příště, protože se mi

dostalo výtky, že toho píšu moc najednou a jistá mně dobře známá čtenářka to pak nestíhá přečíst...

Panna Maria Svatohostýnská

- stav původní
- stav po restauraci
- vystavení na poutní cestě (odlesky v ochranném skle poněkud ruší)

Sympatizanti: 12 / Kadmium Žluté Střední, Mgr. Plivník a 10 dalších

Ohlasy a komentáře:

Mgr Plivník:

Jo jo, Hony, pamatuji si, když si na restaurování pracoval, tedy viděl na Internetu, a tehdejší fotografie Madony si schoval. A čepička jeho eminence je vpravdě excelentní.

Hony Šafra: Ta čepička, to by bylo na hlubokou úvahu nad úlohou maličkostí v historii.

Mgr Plivník: Milý Hony, říkám to nerad, ale jsi "škudla" , já bych byl pro vymalování celého kardinálského klobouku !!!

Hony Šafra: Dělal jsem to zadarmo, takže proč se namáhat více než nutno

Mgr Plivník: A co takhle Ad maiorem Dei gloriam? Ale to si probereme v pekle !

Hony Šafra Já myslím, že "větší slávu Boží" budeme my dva mít možná možnost hlásat i na nebesích a na peklo shodíme shora bobek. Proč si to myslím, uvedu v některém z příštích "Povídání", abych si nevystřílel "munici" zde, když to může pobavit více lidí.

Mgr Plivník : Těším se a jsem celý ucho!

Mgr Plivník: Jo a ještě, v nebi snad ne, nemají tam hospody a jen pějou nábožný songy. Otrava .

Hony Šafra: Vzhledem k tomu, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému (o čemž vedou teologové sáhodlouhé diskuse), zastávám názor, že to v nebi nemůže být zase tak moc odlišné od poměrů pozemských, snad jen vylepšeno tím, že skuteční gauneři neuspějí u vstupních pohovorech. Ale stoprocentně vím, že jedna z mých tetiček, zpívajících kdysi na kostelním kůru, je v nebi určitě. Milovali jsme ji jako děti, protože nám zpívala sprosté písničky. Jistě v tom pokračuje i "tam nahoře" a zpívá je andělíčkům. A v jistém textu jsem nedávno poprosil Boha, že nechci nic pro sebe, jsa nevěřící, ale ať dělá, že tetičku Šiklovou roz. Šafrovou neslyší, že mu andělíčky nezkazí, jako nezkazila ani nás na tomto světě. Je s ní prostě jenom sranda. Takže milý a ctihodný Magistře Plivníku, až přijde povolávací rozkaz shora, ulejeme se tam za jeden tmavý obláček a budeme nadále pěstovat naše drobné a neškodné pozemské neřesti, aniž bychom někomu způsobili žal, a budeme spoléhat na pověstné Boží milosrdenství.

Mgr Plivník: Milý Hony, jako marxista a revolucionář karibského typu s Tebou nemohu souhlasit. Ale pravdu nechme dějinám a uvidíme . Pro mne je probudit se v nebi stejně trašné jako probudit se na sjezdu KSC. Takže ???

Hony Šafra: Ale příteli Magistře, proč ten defetismus. Jaké si to uděláme, takové to bude. V tom nebi to nakonec bude zase jenom podle nás.

Kadmium Žluté Střední:

Taky si pamatuju tvoje restaurování

Hony Šafra: Prosím pěkně, pokud v mém případě používáte slovo restaurování, pište ho prosím v úvozovkách jako "restaurování", abychom se nedotkli profesní cti restaurátorů.

Stanislava Kolouchová Veselá:

Palec nahoru

Irena Švecová:

Je to milé, učinil jste nezištně dobrý skutek a nejspíš Vám to nahoře, Hony, bude připsáno k dobru.

Hony Šafra: V to doufám

Soňa Kosová:

nadhera

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 3. - Panna Maria Svatohostýnská

Když jsem ke spokojenosti konšelstva a kastelánstva odevzdal tzv. „zrestaurovaný“ obraz Panny Marie Svatohostýnské, z ryze českého a mému rodu vlastního furiantství jsem k němu ještě přičinil vlastní verzi tohoto tématu, tentokrát už jen jako olejomalbu na plátně. Po jistou dobu se z toho v Dřevohosticích stal putovní obraz, kolující mezi několika institucemi (zámek, fara, škola, hasiči a co já vím...). K tomu je třeba dodat, že malovat tyto sakrální obrazy není zase tak úplně jednoduché, a vulgární (tedy obecní, obyčejní) ateisté to ani nedokážou domyslet. Každý světec má určité znaky, atributy, které měly na obrazech a sochách příslušnou osobu pomoci identifikovat. Těchto atributů je velké množství, dají se i „vyguglit“, takže jen namátkou: Svatý Florián má vědro a hasí oheň (také na něj brzy dojde), palmový list nesou mučedníci, výjimečnou svatozář (onen zlatý kruh kolem hlavy světců a příslušníků nejvyšší nebeské hierarchie) má můj jmenovec a patron sv. Jan Nepomucký – jeho svatozář je vylepšena 5 hvězdami (socha Jana Nepomuckého u zámku v Dřevohosticích má chybnou svatozář se šesti hvězdami, restaurátor byl údajně poučen až následně, ale už to tak nechali). Panna Maria má buď svatozář se dvanácti hvězdami, nebo zlatou auru kolem celé postavy (má ji na uvedeném „zrestaurovaném“ obraze), a navíc její šat nese tzv. mariánské barvy - modrou a červenou. Proto jsem na mé verzi Panny Marie zvolil variantu 12 hvězd ve svatozáři. Aby to byla varianta Svatohostýnská, musí malý Ježíšek držet v ruce hrst blesků, což se váže legendě, že pomocí velké bouře byla Morava zachráněna před tatarskými nájezdníky – také se k tomu váže onen nápis „Vítězná ochránkyně Moravy“ nebo na kostele na Sv. Hostýnu nápisy „Zůstaň matkou lidu svému“ a „Vítězná ochrana Moravy, buď zdráva“. V průčelí pak opět nese Ježíška s blesky. Varianty a kombinace těch nápisů se nacházejí u všech mariánských sošek široko-daleko od Hostýna. Panna Maria přitom stojí na mohamedánském půlměsíci, což asi bude brzy zakázáno.

Kostely na obraze jsou reálné a sice kostel sv. Havla v Dřevohosticích a mariánský kostel na sv. Hostýnu.

(Doufám, že to je dostatečně krátké povídání, aby to má milá kolegyně a bývalá šéfová zvládla přečíst a nezdržovalo ji to od nekonečné práce na národa roli dědičné. Pokračování v brzkém příštím čase, je toho před námi ještě moc. Ale číst to nikdo nemusí, že?)

Sympatizanti: 8 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plívník a 6 dalších

Ohlasy a komentáře:

Stanislava Kolouchová Veselá:

Přesně tak se mi to líbí, na víc nemám kapacitu. Těším, až si tam přečtu o Božích mukách...

Hony Šafra: Jsou na řadě.

Roman Mórocz

Dej si bacha, ať tě neprohlásí v Dřevohosticích za svatého. Stačí pár zázraků a máš to na krku. Pak budeš za úplatu až do skonání malovat pouze toto.

Hony Šafra: Já jsem ochoten to malovat i bez úplaty, jen tak pro radost. Ale o tom bude ještě v dalších pokračováních řeč. Mám zásadu, která moc lidí štve, a já je tím rád dráždím: "Já nemusím zbohatnout, mně stačí nezchudnout." A tou druhou také: "Čím méně toužím po penězích, tím jich mám více". Byl jsem holt vychován v jiné době. Zmínit se doma v dětství, že jsme chudí, znamenalo si vykoledovat akorát pohlavek a poučení: Jsme zdraví, můžeme pracovat, tak nejsme chudí. Tečka." a " Koukej se pořádně učit, ať něco umíš, a pak můžeš dělat pána". Více se o tom nediskutovalo.

Roman Mórocz: moje řeč. Takže tě vyhlásí za svatého. Já toho smetí mám vždy jen tak, tak.

Hony Šafra: Čím to? Nás doma učili, že ať má člověk příjem sebemenší, vždycky si nejdřív musí něco odložit pro "strýčka Příhodu". Ale toho už asi dneska nikdo nezná. Proto je "tolik strýčků Exekutorů".

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 4. - Kopie a napodobeniny

Touto částí počínaje poněkud naruším časovou souslednost ve svém povídání a přidržím se spíše určité logiky a sounáležitosti témat, protože dodržení časové osy by znamenalo odskakování od jedné věci ke druhé a působilo by to zmateně. Z časového odstupu je už také koneckonců jedno, co se odehrálo dříve a co později.

Jistý úspěch s obrazem Panny Marie Svatohostýnské se nějak rozkřikl a v relativně krátkém časovém období se objevily další prosby, žádosti či požadavky. Městys Dřevohostice měl v polích svaté obrázky, opět silně zdevastované zubem času, a při dalším plenérování jsem byl požádán, zda bych s tím mohl „něco udělat“. Protože na plenéry v Dřevohosticích jsem jezdil rád a měli jsme tam vždy zdarma velmi slušné ubytování i dostatek prostoru na umělecké „výboje“, bral jsem to jako něco, co mohu udělat k oboustranné radosti „na revanš“. Jen jsem ale utrousil s poťouchlostí sobě vlastní, že je docela pikantní, když já, neznaboh, restauruji, opravuji, přenatírám a maluji sakrální obrázky. Dostalo se mi zajímavého poučení od kastelána a konšelstva, lidí to zřejmě věřících:

„Kdyby nebylo neznabohů, mohlo by se snadno stát, že by měl Pán Bůh v nebi prázdno.“

„Pán Bůh má neznabohy rád, protože od něho nic nechtějí a neobtěžují ho malichernostmi“.

To na mne velmi zapůsobilo a v jisté formě jsem to převzal do svého světonázoru. Jen doufám, že těm lidem to nebude počítáno jako neodpustitelné rouhání, nerad bych, aby jim to „tam nahoře“ nějak uškodilo. S něčím podobným jsem se ale v brzké době následně setkal i na „druhém konci republiky“, ale o tom ještě bude řeč.

Na těch obrázcích v polích byl jednak svatý František z Assisi, jednak svatý Václav. V obou případech se jednalo o lidové artefakty, v případě sv. Václava to byl vlastně reliéf na dřevě, přemalovaný nějakou temperou, František byl namalován na jakémsi těžko definovatelném podkladu, malba, opět zřejmě temperová, se dala setřít i silnějším tlakem prstu. S panem kastelánem jsme probrali nutné informace o artefaktech, o tzv. božích ptáčcích, kteří se měli nacházet u sv. Františka a další obsahové detaily, a já jsem jim navrhl, že bude nejlepší, když jim namalují cosi jako kopie, které umístí do polí a ty originály v jisté míře opravím, ale ať je nechají v zámeckém či obecním muzeu, aby dále netrpěly.

Kompozice toho obrázku sv. Františka byla trochu zmatená, vypadalo to, jakoby se František nacházel ve škarpě u cesty, ale s tím jsem nemohl nic dělat, než to respektovat.

Protože to všechno pár dnů trvalo, přišel už za dva či tři dny pan místostarosta zkontrolovat postup prací. Ne, že by mě chtěl honit, ale už byly na úřadu městysse stížnosti a hlášky od občanstva, kam se obrázky z polí ztratily, že je určitě někdo ukradl. Bylo vidět, že si jich místní lidé váží a že je sledují.

Nezávisle na Dřevohosticích se ale ještě objevil od jedné kamarádky dotaz, jestli bych její rodině na Moravě, kde jim byly vráceny nějaké polnosti, nenamaloval

Svatou Trojici. Ta tam kdysi na Božích mukách byla vyobrazena, ale nezachovala se. Se Svatou Trojicí je trochu problém. Nejsprávnější výklad je, že se jedná o Otce, Syna a Ducha svatého, jako trojjedinou bytost. Jako taková je hodně vidět na sousoších v českých i moravských městech už od dob baroka. Ale nějak se k tomu připletla ještě Svatá rodina, tedy sv. Josef, Panna Maria a Ježíšek, bývá v tom pak v méně

odborné literatuře dost zmatek, neboť je to téma zase hojně frekventované v malířství a to třeba i ve východních pravoslavných církvích. Bylo se tedy třeba dopracovat k nějaké předloze Otce, Syna i Ducha svatého. Těch obrazů zase na rozdíl od soch tolik není. Je to svým také trochu rouhání v náboženském smyslu, protože jak judaismus, tak křesťanství, tak i islám Boha (vlastně téhož a společného) zobrazovat dosti přísně zakazují. Mistr Michelangelo se tím ovšem při výzdobě Sixtinské kaple omezovat

nenechal a církev to nakonec strávila. Pro vyobrazení Ducha svatého se ustálilo symbolické vyobrazení v podobě holubice. Jako zajímavost lze doplnit, že pro stručné symbolické znázornění Svaté Trojice se též používá trojúhelník, známý též jako Boží oko, a v Irsku je to zelený trojlístek, na němž tu trojjedinost vykládal kdysi Irům věrozvěst svatý Patrik.

Z několika nalezených předloh pak byly vybrány asi dvě nebo tři, zkomponovány do jednoho obrazu. Myslím, že měl docela úspěch, byl umístěn do polí a dokonce i tamní policie slíbila, že se na něj občas dojedou podívat, aby ho nikdo neukradl.

(Pokračování zase někdy jindy, nebudou-li církevní, umělecké a veřejné námitky.)

Sympatizanti: 9 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 7 dalších

Ohlasy a komentáře:

Stanislava Kolouchová Veselá:

Kdo by chtěl sv.Trojici na Božích mukách z roku 1705 na Moravě vidět, tak je ve vesnici Černín, okr. Znojmo. Je tam i kostel sv. Jakuba s ukázkou klasového zdiva, 3 km odtud je městečko Jevišovice se dvěma zámky a přehradou. Pěkný tip na výlet.

Hony Šafra: Moc mne potěšilo, že se SKV ke sv. Trojici přihlásila. Dovolím si ještě upozornit i na ten krásně zrestaurovaný "podstavec" v péči její rodiny - tyto stavbičky se nazývají Boží muka, mají sice různý tvar, ale jsou připomínkou sloupu, u něhož byl Kristus bičován, proto ten název. Právě v době baroka jich po vlastech českých a moravských vyrostlo velké množství. Nemusíme se tedy shlížet jen v přepychových barokních chrámech, barokní umění proniklo do všech vrstev společnosti. Ale tomu se ještě budeme věnovat...

Stanislava Kolouchová Veselá: Moji předci považovali za samozřejmost se o Boží muka starat, když stojí u jejich polností. Kdo zdědil grunt, převzal s ním vše. Já sice grunt nezdědila, ale ta

hrdá selská krev ve mně taky koluje. A když máte mezi přáteli všeměla neumětela, tak bylo rozhodnuto, kdo ten obrázek sv. Trojice namaluje. Ale ze začátku váhal, avšak byla to výzva a tu on si nenechá vzít.

Hony Šafra: Hlavně, že se to povedlo - Finis coronat opus, jak pravíme my laičtí latiníci (Konec korunuje dílo). Vezmu-li to jako celek, je to na to radost pohledět.

Mgr Plivník:

Super povídání i super práce !!!

Irena Švecová:

Kapličky, Boží muka, zastavení jsou oživením naší krásné krajiny. Určité Vaše upřímná dílka těší poutníky.

Hony Šafra: Na poutníky si ještě počkejte, přijde jich sem celá řada. Myslím těch svatých.

Irena Švecová:

Zástupové pochval - a řeknou si - tady se o to pěkně starají! Za 100 let budete Hony neznámý lidový umělec.

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 5. - Obraz sv. Havla chrámový i sv. Florián

Úvodem děkuji za příznivé ohlasy z mnoha stran. Pokud je mi „vyhrožováno“ svatořečením, musím se přiznat, že mi to tak moc lichotí, že odkládám předstíranou skromnost a hlásím se k tomu... Bohužel jsem vzápětí zjistil, že tím pádem jsem z důvodu nezřízené neskromnosti ztratil nárok na svatost, a celá záležitost se tak vrací k normálu. Smiřuji se tedy s tím, že svatý nejsem a nebudu, snad mi to potomci odpustí.

Pokračujme tedy dále v ateistově povídání, ale nejdříve si dovolím překopírovat příspěvek z diskuse, který má velkou vypovídací hodnotu ke smyslu těchto povídání:

„Stanislava Kolouchová Veselá: Kdo by chtěl sv.Trojici na Božích mukách z roku 1705 na Moravě vidět, tak je ve vesnici Černín, okr. Znojmo. ... Moji předci považovali za samozřejmost se o Boží muka starat, když stojí u jejich polností. Kdo zdědil grunt, převzal s ním vše. Já sice grunt nezdědila, ale ta hrdá selská krev ve mně taky koluje. A když máte mezi přáteli všeměla neumětela, tak bylo rozhodnuto, kdo ten obrázek sv. Trojice namaluje. Ale ze začátku váhal, avšak byla to výzva a tu on si nenechá vzít.“

A pomocí tohoto příspěvku se my pomalu propracujeme k poznání, co vlastně sakrální památky (ale nejen ony) pro život společnosti znamenají. Někteří z Vás se k tomu ostatně již v diskusi vyjádřili také (děkuji morální podporu).

Ještě jednou zůstaňme v Dřevohosticích, v malebném podhostýnském městyši, kde je víra dosud živá (i když prý to už také není „ono“). Mají tam kostel sv. Havla a v kostele mají obraz. A k tomu se jeden z významnějších činitelů vyjádřil, že by to měl být obraz svatého Havla, ale že si nejsou jisti, jestli to náhodou není obraz svatého Jiljí. Protože, jak jste už zjistili, o nějakou legrácku a poťouchlost u mne není nouze, řekl jsem si, že je z té nejistoty vyvedu. A iniciativně jen tak ze zájmu jsem se rozhodl, že jim namaluji obraz, u něhož bude jisté, že se týká svatého Havla. Sám jsem netušil, co jsem si to na sebe upletl...

Svatohavelskou legendu si probereme ještě o něco později, je velmi zajímavá a budeme ji potřebovat, ale pro tuto chvíli bude stačit, když napíšu, že (skoro) všichni svatí jsou historické osobnosti (nikoliv tedy bytosti nadpřirozené), ta svatost je hlavně vyjádřením úcty k jejich činům a zásluhám. Svatost je také spojena s určitou legendou, která má zřejmě vždy nějaké pravdivé a realistické jádro, což může být pro vulgární (to není nadávka) ateisty dost překvapující, protože se cítí zcela neprávem a nadmíru sebevědomě, nad skutečným stavem věci býti povzneseni (dodám, že i trapně).

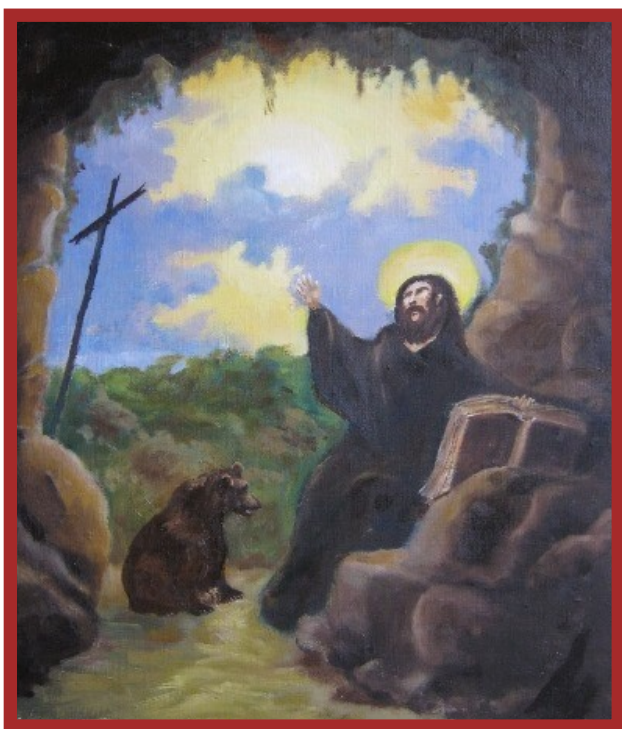
Jádrem svatohavelské legendy je soužití poustevníka sv. Havla s medvědem, a medvěd je také jeho významným atributem. V případě sv. Jiljí je to jiné docela milé zvíře. Jenže na chrámovém obraze je Havel doprovázen andělem, a odtud pak pramenila ta nejistota, o koho se vlastně jedná. Už bylo dříve řečeno, že atributy jsou poznávací znaky světců. Jakožto neznaboh jsem si tedy dovolil chrámový obraz

parafrázovat a anděla (necht' mi to promine) jsem prostě nahradil medvědem. A bylo vymalováno.

A abychom opravdu už mohli Dřevohostice opustit: místní hasiči si postavili novou hasičárnu. Přáli si, jestli by jim ji někdo nenamaloval. Nějak to zase skončilo u mne jako zakázka. Umělcům to téma zřejmě nepřipadalo dost umělecké. Potom ale, když už jsem byl v tom hasičském rozletu, chtěl jsem jim udělat radost, jako bezplatný bonus jsem jim navíc namaloval ještě jejich patrona, svatého Floriána, který má v referátu také ochranu před požáry. Jako motivační předlohu jsem použil obraz z jednoho pobočního oltáře z baziliky na Velehradě. A jako (u mne nutný) vtípek jsem tam vložil zachráněnou radnici dřevohostickou a plápolající zámek z nedalekého Přerova.

=====

(A to budiž pro tentokrát a z Dřevohostic vše, aby to naši milou kamarádku neunavilo, protože její pozornosti těmto mým „povídáním“ si velmi považují. Pozornosti těch ostatních pochopitelně také.)

Sympatizanti: 11 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 7 dalších

Ohlasy a komentáře:

Stanislava Kolouchová Veselá:

Protože je tam překopírovaná moje reakce, tak Ti to přetečení délky textu pro dnešek odpouštím ale, ale....

Irena Švecová

Je to krásné počtení Hony, též obohacení o legendách svatých. Netušila jsem, že sv. Havel má za atribut medvěda - ve Vašem podání smutné opuštěné medvíďátko, kterého se hodný Havel ujal. Florián je mediálně profláklý s hasiči, rytíři dneška. Povedli se Vám oba!

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 6. - Další vysvětlení k otázce Proč?

Asi znáte rčení „chytit slinu“. Ta nejistota občanstva dřevohostického, zda mají obraz sv. Havla či sv. Jiljí mne vyprovokovala, abych se s celou problematikou trochu lépe seznámil, neb jsem cítil velké mezery ve vzdělání poskytnutém mi českým školstvím. Jak to všechno dopadlo bych asi měl psát až v závěru, ale z mnoha důvodů a pro pochopení toho co bude dalších dílech následovat bude lepší začít také od konce.

Zkusil jsem si nejdříve a spíše jen z legrace a sám pro sebe namalovat obraz sv. Havla nikoliv podle kostelní předlohy, ale podle své krajinářské naturity. A k němu následoval sv. Jiljí. Nakonec těch světců mělo být pět, což jsem někde utrousil a při malování šestého se ozvaly hlasy ve smyslu, jestli umím počítat do pěti. Reagoval jsem poznámkou, že je to v akci 5 + 1 a že tři mušketýři také byli 3 + 1, nehledě na to, že i Jára Cimrman ponoukl slavného ruského spisovatele ke zvýšení počtu sester dnes již okřídlenou hláškou: „A není to málo, Antone Pavloviči?“

Mnou vybraní světci, abych je mohl vkomponovat do krajiny, byli vesměs poustevníci. Po šesti poustevnících mi ale bylo líto téma opustit a tak k nim přibylo ještě šest svatých poutníků, což mi bylo kvůli mému trampskému založení rovněž blízké. Nakonec jsem se nemohl ubránit zvědavým dotazům, proč já, neznaboh, maluji sakrální obrázky, a nezbylo mi, než to pořádně vysvětlit okolí a koneckonců i sám sobě.

To téma nazrávalo podvědomě dlouho, řadu let, ale čekalo na nějaký impuls, který to odstartuje. Těch posledních příslovečných kapek bylo více. Jednou z kapek byla žádost o restauraci jednoho z obrazů z podhostýnské poutní cesty. Další kapkou byla ta nevkusná havlomanie, která se zde periodicky rozpoutává kolem pana prezidenta Havla. Pominu, že být trestán něčím tak otřesným, si pan prezident přece jenom nezasloužil. Podstatné je, že shoda jmen hrozila zastínit skutečnost, že v Česku existuje více kostelů sv. Havla, a že tento světec mnoha lidem začal splývat s příjmením pana prezidenta (hlupáků je v našem životním prostoru více než dost). Další kapkou byla ta hnusná stoka nenávislných anonymních diskusí, týkajících se církevních restitucí i nepochopitelných šarvátek třeba o vlastnictví chrámu sv. Víta, a obecně se objevujících u všeho, u čeho se objeví slovíčka „víra“, „církev“ nebo „náboženství“.

Jak to spolu všechno souvisí? Docela jednoduše.

Vypůjčím si pro začátek jednu přehlédnutelnou epizodku z knihy Mika Waltariho "Egyptčan Sinuhet". Lékař Sinuhet se rozhodl své (adoptivní) rodiče pohřbít podle staroegyptských tradic a zvyklostí, což byla (také) docela nákladná záležitost. Jeho přítel a kolega se ho ptal, jestli tomu všemu věří. A Sinuhet mu odpověděl: „Já tomu pochopitelně nevěřím. Ale oni tomu věřili.“

K tomu dodám jednu vlastní epizodku, která mne skutečně potkala. Na svých cyklotoukách v okolí Jaroměře jsem narazil i na dřevěnou zvonici, což je vcelku malebná záležitost, a zaujal mne nedaleko stojící křížek, zjevně čerstvě zrestaurovaný. Jak jsem si ho tak prohlížel, objevila se vedle mne taková pohádková babička a trošku s podivem se ptala, jestli mne to zajímá. Přisvědčil jsem, že různé

památky přitahují moji pozornost. Ona se mi pochlubila, že je místní kronikářkou, a že ten křížek dal postavit někdejší starosta obce jako poděkování za to, že unikl ve zdraví ve vojně v r. 1866. Současní obyvatelé obce na opravu křížku zorganizovali veřejnou sbírku. Doslova řekla: „Někdo dal stokorunu, někdo pětistovku. Staří lidé dali někdy i tisícovku. Ale našel se jeden ještě mladý chlap, který nedal nic a ještě řekl, že by klidně dal pětistovku na bagristu, který by ten křížek vyvrátil.“

Nemá asi cenu líčit moje pobouření, leckdo by ho asi stejně nepochopil. Jenže na to navázala naše nedávná cyklistická putování Itálií, Francií, Švýcarskem, Rakouskem či Lichtenštejnem. A tam: všechny kaple, všechny kostely v kteroukoliv denní i noční dobu otevřené, přístupné, upravené, vyzdobené, nádherné výzdobou nebo jednoduchostí. Mimo čas bohoslužeb většinou zcela prázdné, ale když jsem v některých našel třeba podporujícího dědečka, ihned ožil, a moje povrchní lámaná němčina nastavovaná rukama stačila na to, abych z krátkého rozhovoru pochopil, že má ze „své“ kapličky radost. A u nás? Kaple rozpadající se, kostely pobořené, vykradené. Nebo upravené, čisté – a zamčené. Útoky vandalů a „sběračů kovů“ na hřbitovy, rozházený popel pozůstalých. Nebudu řešit, jestli je to důsledek animálního primitivismu nebo bolševicko-ateistické „výchovy“, nejspíše kombinace obojího.

Nechápu, proč církevní restituce vyvolávají takové vášně – je to spor v podstatě právní, řešitelný formou zákonů, paragrafů, za přispění katastru nemovitostí, soudní judikaturou. Jestli kapli tu či onu spravuje církev za pomoci veřejné sbírky či grantů vypsanych na zachování kulturního dědictví, nebo přímo stát prostřednictvím své zbytnělé byrokratické struktury, je přece v konečném důsledku víceméně lhostejné. Snad jde jen o to, aby se k zubu času ještě nepřidal nějaký primitiv s bagrem, čeští khaki-mozci je neodpálili do povětří jako hauswaldskou kapli na Šumavě, nebo je mužik či migrant nevypálil pancerfaustem jako kostel v Neratově.

Proto jsem já, člověk, který se definuje jako „křesťan bez boha a církve“, nesouhlasící s tím, co se zde v poslední době odehrává, respektující však víru (a také naději i lásku) svých předků, začal malovat poustevníky a poutníky. Na poustevnících, a nejen těch svatých, je totiž do důsledku vidět, že existovali lidé, kteří se dokázali vzdát majetku, často značného, vzdálit se od světa a věnovat se čistě duchovnímu životu. Poustevnické tradice ovšem znají i jiná náboženství a jiné kultury, není proto třeba je spojovat s jedním konkrétním náboženstvím nebo dokonce církví. Mnozí poustevníci také nežili zcela nebo trvale v ústraní. Byli často vyhledáváni jako bylinkáři, léčitelé, rádci v životních situacích. Mnozí sice žili někde v poustevně, ale současně zastávali funkce kostelníků nebo jiných podobných profesí souvisejících se životem náboženské obce. Leckterý nakonec skončil i jako opat kláštera, který byl často založen právě kvůli nim. A kláštery bývaly zase středisky vzdělanosti a šíření nejrůznější osvěty, třeba i zemědělské. Kláštery bývaly též přestupní stanicí mezi společenskými třídami.

V době nedávné se snažila katolická církev vnést trochu pořádku do svých světců, a i když se to jako každé dílo lidské nemuselo vždy podařit (kde najít hrob světce, zahynulého v koncentračním táboře?), lze říci, že světci jsou lidé historičtí, kteří skutečně žili. A k jejich holým životopisným datům se váží často krásné legendy, legendy, které sice mohou existovat i ve více verzích, ale které si zase jako kulturní dědictví předávali naši předkové z generace na generaci, a které by bylo „hříchem“ nechat upadnout v zapomenutí. Ostatně ultralevicový bolševismus se kdysi snažil

vymazat z paměti lidí i lidové pohádky.

Kdo se ponoří do světa legend o poustevnících, možná zjistí, že jsou mu v mnohém blízké.

Když jsem vystavoval své poutníky a poustevníky v Českém Brodě v Šatlavě, kde mi byla přidělena k tomu účelu jedna kobka, nahlédl dovnitř jistý dříve narozený pán (bývalý učitel), zarazil se a pak ohromeně prohlásil: „On dneska ještě někdo maluje křesťanská témata? Z kterépak jste církve?“

Vysvětlil jsem mu, že ze žádné, že jsem křesťan – ateista. On jenom mávl rukou a prohlásil: „No a co? Však on si vás Pán Bůh přebere“. A pak ještě dodal ono biblické „podle skutků poznáte je“.

Přijměte tedy neznabohovo pozvání k návštěvě poustevníků. Chovejte se prosím tiše, ať je moc nerušíme. Přemýšlejí o tom, jak zlepšit úděl člověka, a myslí to upřímněji, než naši páni politici, hledící si hlavně svých korýtek.

Příště navštívíme svatého Havla a jeho medvěda. Ono to chvílku potrvá, než za ním dojdeme...

Výstava cyklů Poustevníci a Poutníci v Českém Brodě

Sympatizanti: 16 / Jaroslava Šimková , Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 13 dalších

Ohlasy a komentáře:

Vladimír Balcar:

Krásně píšete, smekám.

Mgr Plivnik:

Vidím milý Hony, že jich máš pěknou řádku, bezvadné! Za čas bys mohl dohonit Magistra Theodorika, ale ten měl k ruce celou dílnu .

Hony Šafra: Já na to mám bývalou dvougaráž, pak hospůdku a bar, dnes hobby-dílnu. Ale nemám personál.

Mgr Plivnik: No právě, ty tovaryše, učedníky a fámuly jsem měl na mysli . Hezkou neděli .

Irena Švecová:

Hony, smekám před Vaším, jak tvrdíte "ateistickým" záplem. To Vás to pěkně chytlo - natož kdybyste byl věřící... No, to ne - to byste musel vstoupit do kláštera a makat jen na svatých obrázcích.

Hony Šafra: Ono je to s tím ateismem trochu sranda. Mě jde hlavně o historickou stránku věci. A když vidím ty hrůzostrašné neznalosti české historie mezi lidem obecným a mládeží zvláště, je mi z toho smutno. Moje maminka neměla žádné formální vzdělání, dlouho byla s námi dvěma kluky v domácnosti, ale ještě než jsme šli do školy, už jsme měli ponětí, kdo to byl Přemysl Otakar a kněžna Libuše, Jan Hus, Jan Žižka, proč je v Praze ulice Nekázanka, něco ze Starých pověstí českých, (Chodilo se i do kina na loutkové animované Staré pověsti) atd. Určitě jsme neměli názor, jako dnešní mládež, že Žižka bojoval s Hitlerem. Je to hrůza, když soutěžící v televizi Kde domov můj vůbec nedokáží zařadit v historii některé naše panovnické dynastie, Přemysla Otakara I. klidně plácnou do 17. století. To je národní tragédie. Národ zbavený historie je pronárod zralý k zániku.

Irena Švecová: Svatá pravda

Kadmium Žluté Střední:

Krásná výstava v Šatlavě a mám tvoje Poustevníky i Poutníky v útlých knížečkách i s povídáním a obrázky, no a zrovna předevečirem jsem je měla v ruce a hladila

Kulturní zařízení Šatlava v Českém Brodě

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 7. - Legenda svatohavelská

Posledně jsem vás pozval na návštěvu k poustevníkovi Havlovi. Upozornil jsem, že nám ta cesta chvíli potrvá, musíme dojít až na jih Bodamského jezera, kousíček na západ od místa, kde se do jezera vlévá Rýn. To by dnes už nemusel být problém, ale my se ještě musíme dostat do 6. století n.l., takže s nějakou moderní dopravou nepočítejte. Možná vám to teď připadá jako hodně praštěný nápad. Ale proč? Podívejme se to z jiného úhlu.

Jak je možné, že nějaké učení a organizace dokážou přežít obrovskou propast 2 tisíc let, což nedokázala žádná světská velmoc, žádný trůn, stát ani úřad? Asi k tomu přispěli i ti drobní poustevníci a poutníci měrou, kterou zatím nikdo nedokázal zhodnotit. A protože pro ně čas nic neznamena, můžete je i dnes někde v lese potkat a poznat. Stačí se zbavit předsudků. Vždyť téměř při každé mé návštěvě lesa za účelem houbařským či toulacím se mě některý z nich ptá na cestu. Nevěříte? Ale to je váš problém a vada vašeho vidění světa. Já - tramp, turista, cyklista, houbař, neumělecký malíř – potkávám poutníky každou chvíli, tu v lese u Roudničky, jindy v okolí Mosely, v severní Itálii nebo jižní Francii, prostě všude, kam mne nohy donesou, a kolo doveze. Ztratím s dávnými poutníky pár slov a zase si jdeme každý svoji cestou v čase i prostoru, stejně tak, jako jsme to zamlada dělávali, když jsme potkali jinou partu trampů, či jak to dodnes dělají úplně cizí lidé, kteří se někde náhodou sejdou třeba na dovolené. Za poustevníky je pro změnu potřeba dojít, ale také si s nimi lze popovídat. Vždyť i moderní filosofové se baví s Platonem a Aristotelem či matematici s Pythagorem a Euklidem, architekti s Mistrem Parléřem, sochaři s Michelangelem, astronomové si nenechají přerušit svůj dialog s Keplerem a Tycho de Brahe jim tu debatu kibicuje. Ještě jste si nevšimli, kolik lidí se chodí na hřbitov bavit se svými blízkými, kteří tam na ně čekají? Tak proč se divit, že někdo mluví s poutníky a poustevníky? Takže pojďme, už to nemáme daleko. Medvěda si nevšímejte, je to dobrák, a co nám řekne poustevník Havel, to vám přeložím, nejsem u něj poprvé. Má takový řečnický zlovyk, že každou otázku opakuje a tak stačí zapsat jeho monolog:

„Jojo, tebe já znám. Ty jsi zase za mnou přišel z té Bohemie a vytrvale mi říkáš Havle, ale mne tady všude říkají po latinsky Gallen nebo také Galus. Ale je to vcelku jedno, hlavně aby s tím váš Velký Bratr neměl problém.

Jak jsem se sem dostal? Na to se ani neptej, to je složitá historie. Narodil jsem se v roce 550 po Kristu v Irsku, avšak v poslední době nějakí š'ouralové tvrdí, že ne, že asi ve Francii, ale k tomu se já nemohu vyjádřit, to si nepamatuji. Vyrostl jsem v Irsku v klášteře a když se bratr Kolumbán, později prohlášený za svatého, vypravil na misijní cestu do Evropy, vzal mne sebou jako dvanáctého společníka. Cesta to byla dost dramatická, založili jsme cestou dva kláštery, párkrát jsme jen taktak zachránili holé životy, když jsme rozezlili pohanské šamany. Jenomže pak jsem cestou onemocněl a už jsem nemohl dál. Proto jsem zůstal na břehu tohoto jezera. Snažil jsem se tu misijně působit, a protože jsem něco věděl o bylinkách a zdravém životním stylu, jak tomu tam u vás říkají, malinko se o mně rozkřiklo, že umím léčit lidi. Tak si

mne také pozvali k nemocné kněžně Fridiburze.

Cože jí bylo? Ale nic moc, rozmazlená slečinka, říkalo se, že je posedlá d'áblem a otravovala okolí. Tak jsem ji zkrotil přírodními sedativy, modlitbami a hrozbou Božího trestu a ona zkrotla. A její ženich, franský král Sigebert II., z radosti, že Fridiburga už je normální, se mi bohatě odvděčil.

Jak? Penězi ne, těch měl málo, ale daroval mi tady všechny ty lesy kolem, co vidíš. Teď jsou mi vcelku k ničemu, ale myslím, že by tu časem mohl vyrůst kolem Arbonu velký klášter. Také se mi nabízel úřad opata nebo teplé místo na biskupství v Kostnici, ale to jsem odmítl. Mně je dobře tady.

Říkáš, jestli mi tu ale v jeskyni není zima? Popravdě řečeno: je. Ale už jsem si tady poblíž začal pomalu stavět dřevěnou chatu, tam mi bude dobře.

Kolik že mám pomocníků?

Ale nikoho, já jsem ten, jak se jim říká, no, selfmademan, všechno si dělám sám, jenom tady měďa mi pomáhá s těžkým dřevem.

Co koukáš, kde jsem vzal medvěda? Já si ho nevzal, on si vzal mne. Je kolem toho spousta různých povídaček, pověstí, fám a legend, ale pravda je taková, že se jednoho dne tamhle v křoví ozval žalostný řev a nářek. A on si medvěd vrazil trn do tlapy a moc ho to bolelo. Tak jsem se pokřižoval a ten trn jsem mu vytáhl. Dušička byla ve mně malá, koukal na mě dost divoce, ale hned se mu ulevilo. A od té doby se mnou chodí jako pejsek, běda, kdyby mi chtěl někdo ublížit. Když dělám těžkou práci, tak mi vydatně pomáhá. Má hrozně rád, když ho podrhu za ušima.“

Tak to byl záznam monologu navštíveného poustevníka Havla, později svatořečeného. Nezbyvá než dodat, že zemřel plus-minus v roce 645 a dožil se tedy možná až sta let. V roce 719 na místě jeho poustevnické chaty v Arbonu vyrostl kostel a kolem něho mohutný komplex zděných budov opatství St. Gallen a benediktinského kláštera. Havlovy ostatky zde byly také uloženy. Klášter byl velmi významnou institucí, nebyl podřízen kostnickému biskupství a později se stal i institucí císařskou. Fungoval až do roku 1798, kdy Evropu zachvátilo šílenství francouzské revoluce, a zavedené pořádky byly přeorány. Přesto se však během své

tisícileté existence klášter stal centrem osidlování dodnes existujícího švýcarského kantonu St. Gallen. Svatý Havel ani po smrti netrpí nedostatkem práce, je patronem Švýcarska, Alsaska, města Sankt Gallen a v referátu má i pomoc nemocným s horečkou. Ve vzácných volných chvílích, aby se nenudil, dohlíží na několik desítek kostelů v Česku, které nesou jeho jméno.

A co má ve znaku město Sankt Gallen? No přece medvěda. Ochočeného a s obojkem.

Příště zkusíme najít sv. Jiljí.

Sympatizanti: 5 / Stanislava Kolouchová Veselá, Libuše Vinšová a 3 další

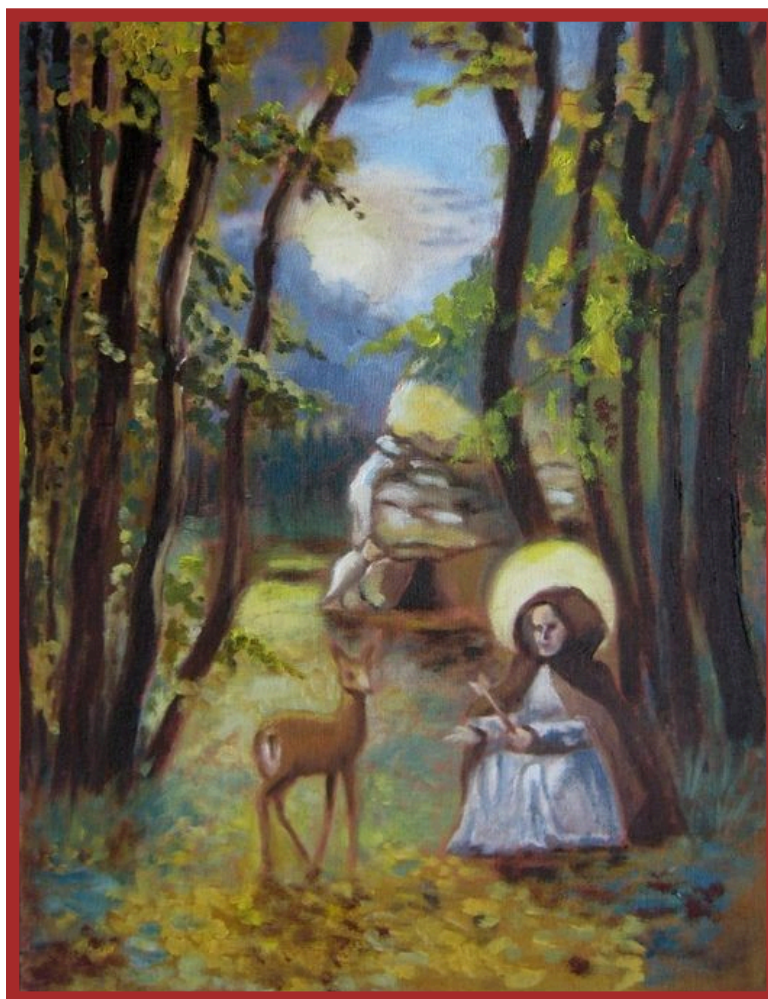
Kostel sv. Havla v Dřevohosticích

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 8. - Rekonvalescent sv. Jiljí

Posledně jsem vám slíbil návštěvu u sv. Jiljí. Svatý Jiljí byl jedním z nejoblíbenějších středověkých světců a má také v Praze dedikován kostel na Starém městě nedaleko Betlémské kaple. Narodil se pravděpodobně v roce 640 a to v Athénách. Poslechneme-li si jeho vyprávění, dozvíme se toto:

„Ano, pocházím z Řecka. Moje rodina byla velmi bohatá, ale já jsem jí byl takovým nepovedeným synem. Hromadění majetku pro majetek mne nebavilo, byl jsem přesvědčený, že existují významnější hodnoty než ty hmotné. Když rodiče zemřeli a já všechnu majetek zdědil, uvědomil jsem si, že na tom vlastně žádnou zásluhu nemám, a všechno jsem to rozdál chudým. Utekl jsem před jejich vděčností a vydal jsem se bez pevného cíle do světa. Osud či Bůh mě dovedli až do Arles v Gallii, pozdější Provenčí či Francii. V Arles se mi pod vedením biskupa Cesaria dostal solidního duchovního vzdělání, a já pokračoval dál k řece Garda. Tam jsem narazil na poustevníka Vardena, který mne naučil mnoho věcí, hlavně jak přežít v divočině a v odloučení od lidí a lidských pokušení. Za nějaký čas jsem si to chtěl sám vyzkoušet a šel jsem tedy dále do tehdejšího pralesa, až jsem si našel vhodnou jeskyni s pramenem. A tam jsem přežíval na modlitbách a živil se tím, co les dal

a mlékem ochočené laně. Jenže jak se svět stával menším a lidé pronikali dále do lesů, připletlo se to moje poustevnické místo do cesty visigotskému králi Flaviu Wambovi, který se tu bavil lovem. Vystřelil i na moji laň, ale trefil mne. A proto tu teď tak nemohoucně sedím a pomalu se léčím. Ale králi jsem to odpustil, jednak to asi byla Boží vůle a jednak jsem viděl, že ho to hrozně mrzí a snaží se mi všelijak pomoci.“

K tomu zbývá dodat, že Jiljí, latinsky či italsky Aegidius, francouzsky Gilles, se s králem spřátelil, a ten pak nedaleko vystavěl klášter s benediktinskými pravidly a z Jiljího se tam stal opat. Jak bylo záměrem i zvykem, z kláštera se stalo centrum vzdělanosti a osvěty pro celý kraj. Kolem kláštera vyrostlo město St. Gilles a v do- dnes existujícím klášteře jsou uloženy Jiljího ostatky. Ten zemřel někdy kolem roku 710. Asi nepřekvapí, že je mu svěřen patronát nad kolonisty, ale jistě překvapí, že je vyzván jako přímluvce proti neplodnosti. Laň a šíp jsou jeho atributy, takže s nimi by si ho už nikdo neměl splést se sv. Havlem. Klášter St. Gilles je od roku 1998 zapsán na seznamu UNESCO.

Sympatizanti: 13 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 11 dalších

Kostel sv. Jiljí v Praze

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

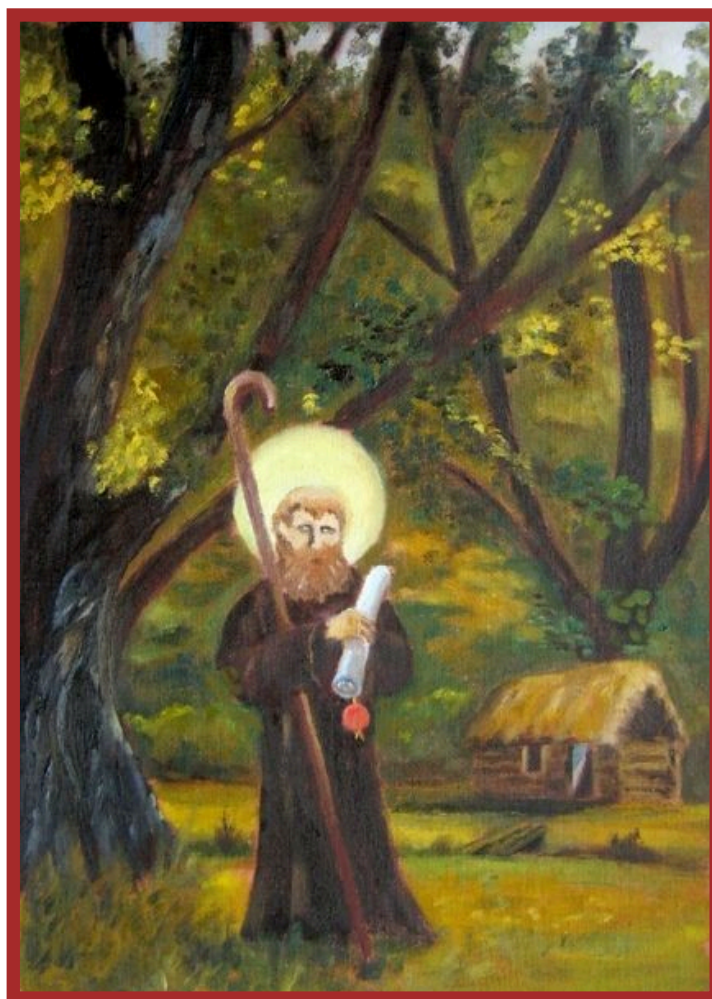
Část 9. - Diplomat ze Šumavské poustevny

Za tímto poustevníkem to nemáme tak daleko a je možné se za ním vydat i individuálně. Návod na povídání si s nimi už ostatně znáte.

Stačí se vydat na Šumavu. Když jsme rekreačně-rekondičně pobývali s manželkou na Šumavě v Srní, také jsme si tam vypůjčili kola a udělali si menší 40-kilometrové kolečko po okolí. Bicykly nás donesly i do osady Dobrá Voda, kterou jsme objevili po absolvování ukrutánského kopce od Annína nad Hartmanice. Mezi několika domky se tam nachází kostel sv. Vintíře a také hotýlek stejného jména.

To bylo moje první setkání s Vintířem, i když největší dojem na nás nejprve udělal unikátní skleněný oltář a skleněné reliéfy s motivy křížové cesty. Kostel sám (pochopitelně) přístupný nebyl, ale dalo se alespoň nahlédnout. Již dříve zmíněným bolševickým vandalům s bagrem by to asi nic neřeklo, ale je to nádhera.

Samotného Vintíře jsme sice nezastihli, měl jistě zase nějaké diplomatické poslání, ale jménu Vintíř se uniknout nedalo. Zapůsobila zvědavost, a vyšlo najevo, že Vintíř (Günther) pocházel z Durynska, narodil se v roce 955 ve Schwarzburgu. Byl příbuzným císaře Jindřicha II. Svatého a jeho sestry Gisely, provdané za uherského krále sv. Štěpána. Jeho životopis je poměrně složitý, ale lze ho zestručnit na tvrzení,

že se převážně pohyboval na české i německé straně Šumavy, ale žil i několik let v Uhrách, kde založil klášter sv. Mořice. Také vykonal pout' do Svaté země, což byl tehdy úctyhodný výkon měřitelný časově spíše na léta než měsíce.

Tvrdí se, že byl spřátelen s Přemyslovci a byl kmotrem knížete Břetislava. S jeho jménem je spojeno založení kláštera v Rinchnachu, kde měl původně jednu ze svých poustev. On sám byl pojítkem mezi německými kláštery a klášterem břevnovským. Zemřel 9. října 1045 v nedalekých Prášilech a přál si být pohřben právě v břevnovském klášteře, což mu bylo splněno. (Bohužel jeho ostatky zničili vandalové z teroristické organizace Al-Husité).

Vzhledem ke svému původu byl často využíván k diplomatickým službám, protože neměl problém s přístupem na královské dvory. Osada dnes zvaná Dobrá voda nesla dříve jméno St. Günther, a Vintíř je dnes považován za patrona česko-německého smíření. Někdy je uváděn jako „blahoslavený“, častěji jako „svatý“, ale myslím, že je to vcelku jedno.

Někdy je sv. Günther zobrazován též s pávem, což souvisí s jednou legendou, týkající se jeho života, kterou si však zvědaví zájemci mohou vypátrat sami. Páv ovšem patří právě na ty královské dvory, nikoliv do šumavské poustevny, proto jsem ho pominul.

Sympatizanti: 9 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 7 dalších

Ohlasy a komentáře:

Irena Švecová:

O existenci sv. Vintíře jsem se dozvěděla také až při našem šumavském putování. Netušili jsme, jak byl uctíván a že za ním putují hodně i z německé strany. My byli ubytovaní v Anníně, ať se člověk vydal na kteroukoliv stranu - samá krása okolo. Do kostelíčku jsme se dostali s průvodcem. Byla jsem unešená dílem paní Gabriely Teařové. Výklad pána byl vlažný, o to více zapáleně hovořil jiný pán ve vedlejším bývalém hostinci a škole - dnešním židovském muzeu. Napili jsme se z pramene zázračné vody, v parném dni úplně ledové. Stejně tak jsem byla okouzlena pramenem u bývalých Hauswaldských kaplí, svedené korytky vydlabaných kmenů do skleněného pecnu s otisklými rukami.

Hony Šafa: U té Hauswaldské kaple je to opravdu zajímavé. Židovské muzeum v Hartmanicích bylo v době naší návštěvy zavřené, mám jen fotku zvenčí. Je to tam všechno na dlouhá vyprávění.

Irena Švecová: Spousta temných a tajemných příběhů

Skleněný oltář

*Kostel sv. Vintíře v Dobré Vodě
u Hartmanic*

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

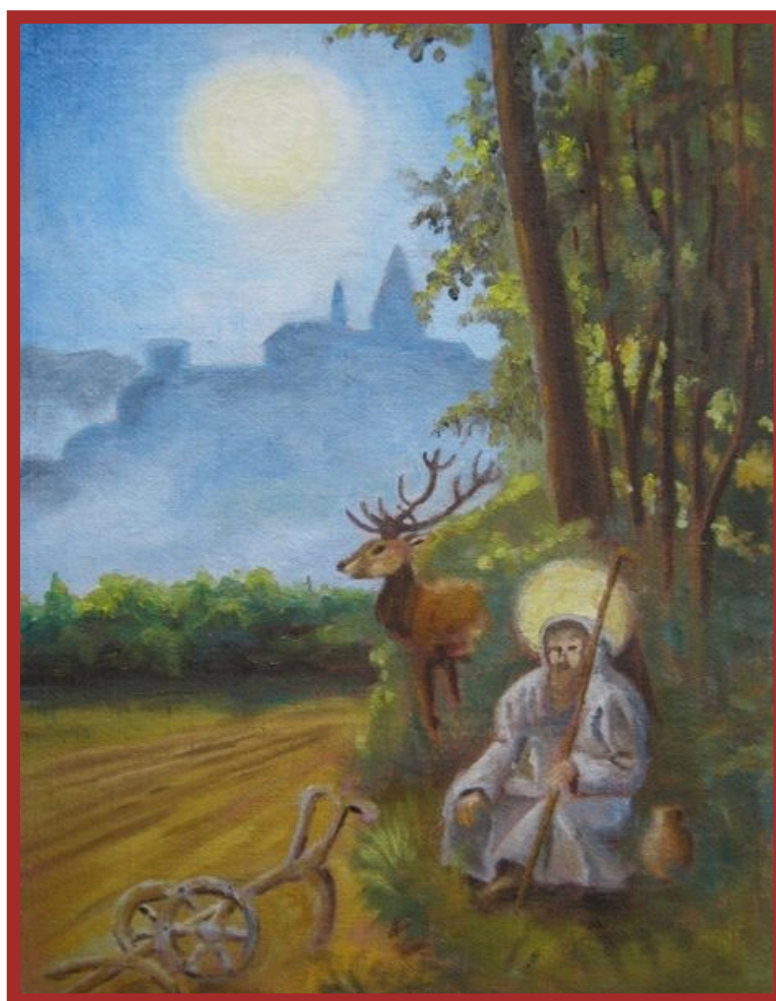
Část 10. - Odpočinek sv. Prokopa

Svatý Prokop je světec ryze domácí, a kdyby se šlo do důsledku, možná i vzdálený příbuzný. Ušetřím tedy starého pána tedy naší hromadné návštěvy, protože těžce pracuje s pluhem a rád si odpočine. Místo toho se s vámi podělím o to, co znám, ale v jeho případě toho navzdory jeho proslulosti, moc není. Ví se, že se narodil v Chotouni u Kouřimi, ale spolehlivě se neví kdy, muselo to být někdy krátce po roce 970. Není divu. Matriky zavedl až tridentský koncil v roce 1563 a první významnější snahy o jejich prosazení na českém a moravském území se objevily a prosadily až v letech 1591 – 1631.

Prokop byl zprvu světským knězem, byl dokonce ženatý a měl syna Jimrama. Později se stáhl do ústraní a stal se poustevníkem v Posázaví.

S jeho osobou je spojena pověst o knížeti Oldřichovi, který lovil jelena (v jisté známé básni, za bolševiků uváděné v čítankách bez jména katolického autora, je zmiňována laň). Jelen prchal a hledal útočiště u poustevníka, který ho zachránil.

Kníže Oldřich, který se s Prokopem takto dramaticky seznámil, nechal vystavět známý sázavský klášter, jehož byl Prokop opatem. Ten pak byl povýšen na klášter

benediktinský, ale praktikovala se zde zhruba 50 let cyrilo-methodějská slovanská liturgie, než byla posléze nahrazena liturgií latinskou. Klášter udržoval v té době (mluvíme o 11. století) styky i se vzdálenými kláštéry v Kyjevské Rusi. Ví se, že opat Prokop zemřel v roce 1054. Úcta k němu však byla taková, že i po přechodu kláštera na latinskou liturgii byl papežem prohlášen za svatého. Byla kolem toho spousta tahanic právě kvůli té nelatinské liturgii a ke svatořečení čili kanonizaci došlo až v roce 1204.

Legenda praví, že svatý Prokop zkontroloval i čerty a zapřahal je do pluhu. Lidovým podáním zveličená pověst pak mu přisuzuje vyorání dlouhé Čertovy rokle od Sázavy až k Chotouni, Prokopově zemanskému rodišti. Pluh patří k atributům Prokopovým, občas i čert. Když události třicetileté války vytlačily část mých předků z Kouřimska do sázavských lesů, žil náš rod (a naši vzdálení příbuzní dodnes) na území panství Sázavského kláštera. Dokonce ve druhé polovině sedmnáctého století měl jeden můj praprapra...strýc za kmotra klášterního šafáře. V matričním zápise (českém!) se nacházejí slova „šafář“ a „Šafra“ a nemá tedy toto jméno se šafářstvím nic společného. Naše větev rodu pak sice původní území klášterního panství opustila, ale ono stejně bylo nakonec pohlceno panstvím komornohrádeckým hraběcího rodu Khevenhüllerů a na tomto sjednoceném území dodnes sídlí většina příslušníků našeho rodu.

Prokop je jedním ze zemských českých patronů, a jeho jméno nese spousta kostelů i zeměpisných prvků.

=====

(Malá odbočka: kdo sledoval nedávný seriál o Marii Terezii, ví, že maršál Khevenhüller se významně podílel na udržení Čech v rukách královny Marie Terezie proti bavorsko-sasko-francouzské okupaci Prahy, což je kapitola pro českou šlechtu natolik ostudná, že se o ní ve školním dějepisu nedozvíte vůbec nic. Měšťanstvo a venkov na tom pak ale díky své věrnosti mladé panovnici a díky její vděčnosti dost hodně vydělaly.)

=====

Pozn.: Protože jsem ateista, nadpřirozenými bytostmi typu „čert“ či „anděl“ obrázky historických světců nezatěžuji.

Sympatizanti: 8 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 6 dalších

Ohlasy a komentáře:

[Stanislava Kolouchová Veselá:](#)

zajímavé

[Mgr Plivník](#)

Určitě pokračuj milý Hony,. Tvoje vědomosti jsou obdivuhodné a rád se něco přiučím a obrázky jsou krásné. Sv. Prokop je i můj oblíbený, tak si dovoluji přidat, jak sem ho asi před 30lety namaloval. Těším se na další část.

[Hony Šafra:](#) Tvůj sv. Prokop nalezne svou vlastní kapitolu v blízkém budoucnu.

Mária Algayerová - Uherčíková:

Veľmi rada sledujem tvoje povídaní...je to úžasné a ver, veľmi ťa obdivujem a som hrdá na to, že môžeme byť tvojimi priateľkami...

Irena Švecová:

Obrázek sv. Prokopa se mi Hony moc líbí,jak dooral brázdu a v chlárku na mezi odpočívá s věrným jelenem a nad nimi se tyčí hrad. Se sochou mám problém. Čerpám jen z Vašeho výkladu - jak v té reklamě: Kde je ten jelen?(v reklamě na pribináčka -vitamíny), kde je ten pluh?(kalcium). Vidím jakousi obludu na řetězu, opatřenou ňadry, křídly, psíma ušima, olizující svatému nohy hadím jazykem s ocasem. Nevypůjčil jste si nějakého jiného svatého? Nezkoušíte nás? To snad ani čert nemůže být? Já ho teda neviděla, ale v pohádkách má rohy, nohu s kopýtkem - no fakt se mi to nezdá! Ještě tak sv. Jiří - hadí,štíří -drak, ale čert?

Hony Šafra

Je to barokní socha sv. Prokopa ze zrušeného kostela sv. Prokopa na Malé straně. Není to drdovský Trepifajksl, ale má to být d'ábel. Podobná je na kostele sv. Jana Nepomuckého v Kutné Hoře.

V komentářích zmíněná:

Socha sv.Prokopa na Malé Straně

Prokopova studánka

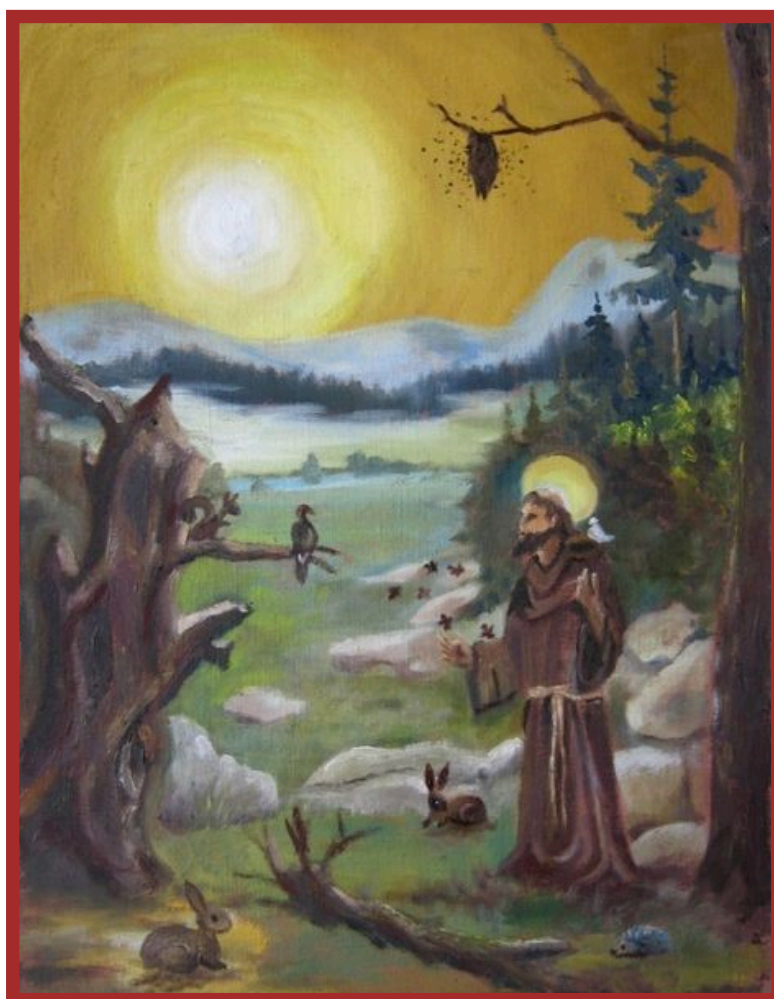
Podle legendy se zde u Sázavy setkal sv. Prokop s knížetem Oldřichem a nabídl mu k občerstvení vodu ze studánky proměněnou ve víno.

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 11. - Kázání sv. Františka

Dneska pozvu všechny, které dosavadní povídání ještě neznechutilo, k návštěvě jednoho poustevníka, který pro samou aktivitu neměl na poustevničení snad vůbec čas. Naštěstí pro lidi jeho ražení čas nic neznamená a i lidé s hodně malou fantazií, ale jak se říká, s otevřenou duší, mohou na něj narazit leckde i dnes. Nenechte se ale jeho aktivitou zmást, je to v podstatě člověk skromný a plachý, tak ho prosím nevyplašte. Byl by sice schopen ztratit se do lesů, jak to už v životě několikrát udělal, ale pro lidskou společnost by to byla škoda.

František z Assisi (nebo též Serafinský) patří totiž, alespoň z mého pohledu, k nejsympatičtějším světcům vůbec. Bylo o něm už ledacos natočeno, ale v těch filmech se jeho kouzlo trochu ztrácí, pokud je vůbec přítomno. Se jménem Giovanni Battista (Jan Křtitel) se v roce 1182 narodil rodině bohatého obchodníka Bernardoneho. Ať už je pravda to, že matka byla původem Francouzka, či že otec čile obchodoval s Francouzi, skutečností je, že malý Jan se doma naučil francouzsky a kamarádi mu proto dali přezdívku „Francouzek“ čili Francesco. Ta se stala později jeho mnišským jménem (ostatně „Hony“ měla být původně urážlivá nadávka od mého mladšího bratra, no a co? Ani mnichem nejsem.)

Po bouřlivém mládí a dobrodružném vojenském životě došlo u něj k duševnímu zvratu, začal rozdávat majetek. Otec ho vydědil a František se začal živit žebrotou u bran kostelů. Po mnoha osudových peripetiích stal se zakladatelem řádu žebravých mnichů – františkánů. To je dodnes trošku záhadou, jak se mu v tehdejších neblahých církevních poměrech vůbec podařilo získat papežský souhlas od Inocence III., který mu později potvrdil i papež Honorius III. (A už v roce 1228, dva roky po Františkově smrti, ho papež Řehoř IX. svatořečil. Anežka Česká si musela počkat zhruba 750 let.)

Protože jeho askese mu pochopitelně zpočátku moc příznivců nepřinášela, odcházel do lesů, a tam kázal slovo Boží dokonce i lesní zvířeti, která mu údajně pozorně naslouchala. Není jisté, zda se nejedná jen o legendu, ale i legendy obecně přijímané se stávají součástí historie. (Myslíte, že si Francouzi nechají sáhnout na „tři mušketýry“ nebo chcete zapomenut na to, jak Němcové „babička“ pomáhala národu v těžkých dobách německé okupace? O blanických rytířích ani nemluvě.)

Františkova svéráznost a zaujatost vírou, doložená nikoliv slovy, ale skutky, mu však nakonec stoupence získala, a když se mezi nimi objevila i žena Klára, stala se ona zakladatelkou ženské verze františkánů, totiž řádu klarisek, k nimž posléze patřila i naše oslavovaná Anežka Přemyslovna (Česká). František byl zakladatelem organizované misijní činnosti, údajně se sám dostal až k sultánovu dvoru a svou vášnivostí zaujal sultána natolik, že ten ho nechal svobodně a ve zdraví odejít. Františkova láska ke zvířatům z něj udělala i zakladatele tradice stavění jesliček a betlémů se živými zvířaty, kterážto tradice je v upravených formách živá dodnes, někdy i se živými zvířaty (u nás v Hradci Králové určitě). Jméno František Serafin obdržel na jeho paměť při křtu před 200 lety v r. 1819 ("to to letí") též můj pradědeček.

Svatý František je pohřben v Assisi, v bazilice, která nese jeho jméno.

Nevím, kolik adrenalinových ekoteroristů, tzv. ekologů a jiných zlobných tvorů dnes tuší, že svatému Františkovi byl v roce 1980 dalším papežem, Janem Pavlem II., svěřen patronát nad ekologií a ochranou zvířat. Třeba „tam někde“ má František radost i z mých včel, ptačích budek, rybiček a žabiček v zahradních jezírkách, byť jim slovo Boží nehlásám. Nevylučuji, že on to někdy v mé nepřítomnosti nedělá.

Sympatizanti: 7 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 5 dalších

Ohlasy a komentáře

[Irena Švecová](#)

Ctěný Hony, díky za bezvadná přiblížení životopisů svatých. Svatý František je pro mě sympaťák největší, kvůli tomu, že měl rád zvířátka. Pěkně jste ho s nimi vymaloval. Víím, že jsem si Františka v kápi vymodelovala z keramiky už někdy v roce 2005, s čertem a andělem. Chtěla jsem poslat, ale je v garáži na druhé straně města. Tak alespoň čerta, co chytnul škleb jakoby pojedl kyselé zelí, až když skočil pod stůl, anděla s dredy, kteří mu dělali společnost. Spolu se skřítky rozšířili několik regálů lapačů prachu, co z nich manžel nemůže. Domníval se, že z keramiky budu nosit užitečné předměty. Též k mým uším se doneslo, jako že to je "jen" legenda. Co naplat, také jsme přežili, že Ježíšek nenosí dárky. To mi ještě doktor Milan Skřivánek, litomyšlský historik a spisovatel udělal to, že ve vloni vydané knize Růžový palouček zveřejnil výsledky bádání, že loučení českých bratrů na Růžovém paloučku u Morašic ve Starých pověstech českých je naprostá fabulace A. Jiráska. My se to učili ve škole! Nevadí, kdo si uchoval duši dítěte, nenechá se o pohádky připravít. Legendám zdar! Pokračujte do vyčerpání svatých, či Vašich záznamů ! Děkuji

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

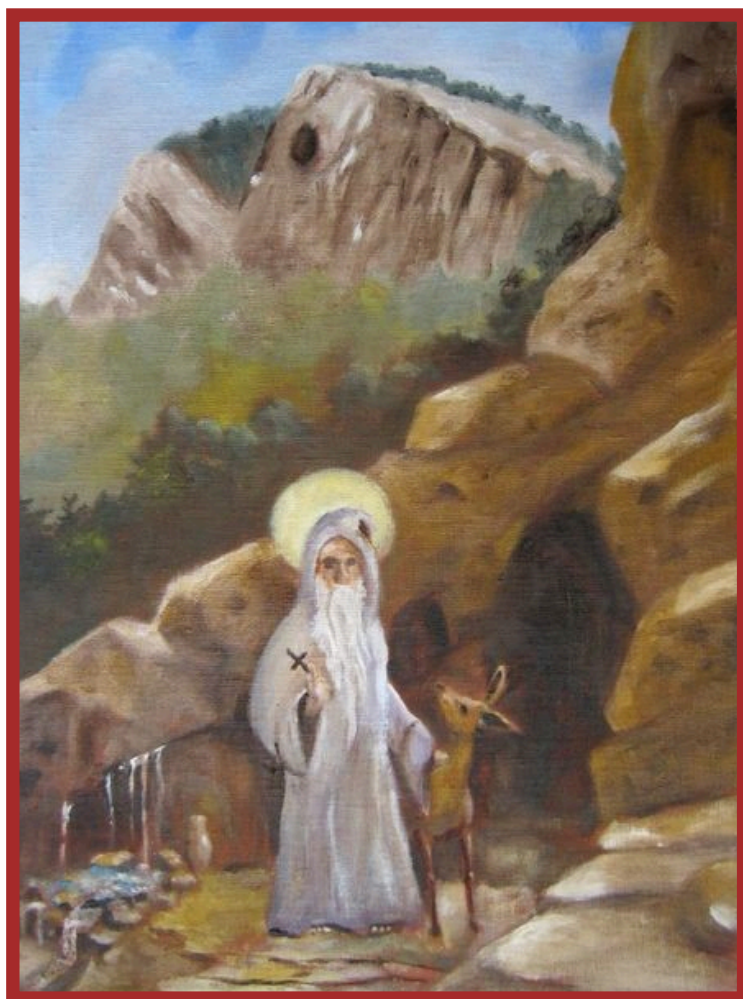
Část 12. - Ivan pod skálou

Dnes navštívíme poustevníka v mnoha ohledech zvláštního. Rád si udržuje svá tajemství i odloučenost, a asi se mu „přímo na tělo“ nedostaneme, ale nevdá.

Jako kluci jsme trampovali - zprvu i na Berounce. V prostoru mezi Karlštejnem a Berounem jsme „objevili“ obec Svatý Jan pod Skalou.

Na některých tehdejších mapách vůbec neexistovala, později jsme zjistili, že tamní klášter byl věznicí StB, a obec zmizela z map z důvodu utajení. A právě sem umístila silná lidová tradice zvěst o poustevníkovi Ivanovi, který zde v průběhu 9. století převážně za vlády knížete Neklana žil přes 40 let v jeskyni v téměř dokonalém ústraní, a jehož z osamocení vyrušil až lov knížete Bořivoje I. Ten pak v místě Ivanovy jeskyně a nedalekého pramene léčivé vody založil klášter, který svěřil benediktinům.

Zajímavé je, že, ač se o to benediktini snažili, nebyl církví katolickou za svatého prohlášen. Ta si hlavně v poslední době zakládá na pořádku v evidenci svých svatých a na jejich historické doložitelnosti. Existence sv. Ivana stojí totiž především na nepřímých důkazech. Jedním z nich je pradávna silná tradice. Písemné zprávy o

tomto poustevníkovi se kupodivu našly až v Rusku – za svatého ho proto považuje církev pravoslavná. Zkoumání kosterních pozůstatků připisovaných právě Ivanovi potvrdilo, že se jednalo o člověka dlouhodobě žijícího v chladu a vlhku. Odhad stáří těchto ostatků je navíc v souladu s dobou pravděpodobného úmrtí poustevníka kolem roku 900.

Ivanův původ je trochu nejasný - podle některých zdrojů se jednalo o Chorvata, jiné mluví o Obodritovi, příslušníku kmenového svazu Polabských Slovanů, v každém případě mělo jít o syna z královské krve. Ostatně rozdíly jazykové a kulturní mezi slovanskými kmeny nemohly v té době být nějak významné. Ivan se měl živit také mlékem ochočené laně, kterou mu Bořivoj zastřelil. Bořivoj I. si pak zval Ivana opakovaně na Tetín a tak trochu ze špatného svědomí založil potom kostel, z něhož vznikl následně benediktinský klášter.

Ta skála v pozadí na mém obraze reálně existuje a jméno obce je jen počestěnou verzí Ivana. Existuje však legenda, která jméno vysvětluje návštěvou sv. Jana Křtitele, který poustevníku Ivanovi věnoval dřevěný křížek na zahánění zlých duchů. Ti dva se sice v historii míjejí o nějakých 900 let, ale v legendách je možné vše, i zjevení. A to je na nich to krásné, že dokážou překlenout čas v obou směrech. Věřím, že my už teď také.

Původní písemné prameny o existenci sv. Ivana byly zničeny prakticky ve třech vlnách. Za husitských bouří, v době stavovského povstání a zbytek dokonali Švédové v průběhu třicetileté války.

O památky ve Svatém Janu pod Skalou dnes mj. pečuje i nadace, v níž se angažuje též můj přítel, jehož přezdívka Pedro Čmuchaček se v mých zveřejněných textech či legráckách jistě už objevila, se kterým jsme v tomto kraji kdysi trampovali. Místní obyvatelé, namnoze svázaní s minulou existencí komunistické věznice, se s pádem minulého režimu a oživením svatojanské tradice dosud příliš nesmířili. Těžiště práce nadace je proto na chatařích a přespolních.

Navzdory historické nepřízni však zde v okolí roste rostlina, která si vytrvale udržuje tradiční lidový název Ivanovy vousy (Kavyl Ivanův). Současně je vidět, že „svatost“ jako výraz úcty nemusí být nutně svázána jen s církevním přístupem, ale může vycházet i z lidového cítění. Vždyť i Anežka Přemyslovna byla v Čechách považována za svatou dávno před církevní kanonizací.

Svatý Jan pod Skalou

*Benediktinský klášter a skála.
Klášter skrývá Ivanovu
jeskyni.*

Ohlasy a komentáře

Irena Švecová

Ctěný Hony, tajně jsem doufala, že vzpomenete poustevníka svatého Ivana. Tak vyčerpávající výklad nám neposkytl ani průvodce v kostelíčku s jeho jeskyní. Musím říci, že místo je to velmi působivé. Celý Svatý Jan pod Skalou. Na obraze jste vystihl pěkně celou scenerii i s Ivanem a jeho laní. Zavítali jsme tam úplně náhodou, když jsme turistili kolem Berounky, cestou na Karlštejn. Bylo tam tak nezvykle vylidněno (to mám ráda), k tomu polovybydlené budovy (asi v roce 2000), tak jste mi ozřejmil proč. Nejdřív jsme se vydali nahoru na skálu, od kříže byl nádherný výhled do údolí. Před kostelem čekal starý pán a asi jedna rodinka na prohlídku. Přidali jsme se. Ivan má můj obdiv, v jeskyni byla zima i v létě. Rodina sedla do auta, odjela. My jsme si ještě nabrali vodu ze zázračného pramene, pán studoval u zastávky autobusový jízdní řád. Vypadal sklesle. Ptala jsem se, jestli se mu neudělalo zle? Ne, ale už odsud nejede žádný autobus. Tak jsme ho hodili do Berouna, odkud mu jel vlak, i když jsme si trochu zajeli. Byl šťastný. Určitě se nám to v dobrém vrátilo, jen už jsem zapomněla v čem. Možná to byl svatý Ivan?

Hony Šafra Ač neznaboh, pevně věřím na jednu boží instituci, a to boží mlýny. Ony opravdu melou, je to sice srovnatelné s českou justicí, ale zato důkladně a svědomitě. Bylo by to na dlouhá vyprávění. Ne nadarmo se v bibli praví "Má je pomsta", nebo "Pomsta patří Bohu". Ale ony ty mlýny melou i v dobrém. Ostatně Židé mají hezké rčení: "Zlo je samo sobě trestem. Dobro je samo sobě odměnou". Přidáme-li k tom ještě jednu starou moudrost: "Člověk nikdy neví, čemu špatnému se vyhnul", pak je to téměř odpověď na Vaši předposlední větu.

Stanislava Kolouchová Veselá: Boží mlýny možná melou, jen by člověk občas rád viděl nějaký produkt z toho mletí jako určitou satisfakci.

Hony Šafra: Dočkej času, hledíš na Boží mlýny příliš materialisticky. Asi jsi jim nic k semletí nedodala.

Stanislava Kolouchová Veselá: Já nejsem povolána soudit, jen očekávat a věřit, i když je to někdy těžké

*Jeskyně
svatého Ivana*

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 13. - Poutnictví

Dnes to bude dlouhé, nudné , nezáživné, samé kecy – klidně to přeskočte, obrázky budou až příště. Ale k pochopení těch obrázků to asi bude nutné k naladění na správnou vlnu.

=====

Doba, která se ráda nazývá moderní, téměř zcela zahladila původní význam mnoha slov. Nevím, jak v cizině, ale v primitivně sekularizovaném Česku si pod slovem pouť naprostá většina lidu obecného představuje jen kolotoče, párek s hořčicí, předraženou coca-colu, případně nějaké adrenalinové atrakce. Snad nejkřiklavějším příkladem je Matějská pouť v Praze, ale každá větší vesnice má dnes něco podobného jednou či dvakrát do roka na náměstí či návsi.

Pouť však byla historicky něco zcela jiného. Jednalo se skutečně o putování, ovšem nikoliv pouze ve smyslu turistickém, byť i toto hledisko hrálo svoji roli, ale ve smyslu dosažení určitého, většinou nábožensky motivovaného cíle. Jistě, každý poutník byl tak trochu turista, byť v dávných časech toto slovo neznal, při svém putování poznal cizí kraje a města, cizí zvyky a tradice, a po návratu byl pak ceněným vypravěčem, často i nositelem moudrosti a nových poznatků. Dnes se uznává i význam poutnictví pro vytvoření víceméně jednotné evropské kultury. Ale to byl tak trochu vedlejší produkt. Důležitější byl motiv, cíl a také způsob provedení. Motiv byl náboženský, touha poznat místa spojená s náboženským cítěním poutníka. Byl to (a dosud je) způsob jak projevit svou víru nebo vyznání, byl to též způsob pokání za skutečně či domnělé vlastní hříchy. To neplatí jen o křesťanských poutnicích, protože ke známým poutním akcím patří třeba i muslimská putování doslova přes půl světa do Mekky, kdy statisíce lidí v určitý čas opouštějí zaměstnání i rodiny, a nejrůznějšími způsoby se snaží dostat do posvátného centra své víry. Svá nábožensky nebo filosoficky motivovaná putování mají hinduisté, buddhisté i Židé. Putování patřila (nejen) v dávných časech i k významným aktivitám křesťanských věřících. Dalo by se jistě říci, že sem s podobnou motivací patřily i křižácké výpravy, ale jejich válečnictví je dosti degradovalo. Nebudme ale zase příliš přísní, protože celá řada rytířsko-mnišských řádů měla za svůj cíl ochranu poutníků do Svaté země. Nějak nám také uniká, že ve Svaté zemi zhruba 200 let fungovalo v důsledku křižáckých tažení Království Jeruzalémské, k jehož koruně se titulárně hlásil dokonce i císař rakouský František Josef, českými vtipálky dobrácky zvaný „starý Procházka“, ač za jeho života už toto království bylo několik set let dávnou historií. Poutě do Svaté země byly posléze obměněny putováním do Říma nebo do míst nějak spjatých se životem svatých nebo s událostmi významnými pro křesťanské věřící. I v Česku dnes máme velké množství poutních míst a poutních kostelů, známých i méně známějších cílů putování novodobých poutníků. Zdá se, že tradice cestování a hlavně pěšího putování na poutní místa nyní dokonce i trochu pookřála, mimo jiné též proto, že padly hranice a dostávají se k nám snadno poutníci i z okolních zemí, a poutníci tuzemští nejsou sledováni nevraživým okem bolševikovým. I mnozí náboženští ignoranti, ohlušení vriskotem tlampačů „u Matěje“ jistě slyšeli o Svatém kopečku u Olomouce, o Velehradě či Svatém Hostýnu, abychom jmenovali jen některé a jen

pro ilustraci. Ostatně i ta Matějská pouť se dříve konala u kostela sv. Matěje v pražských Dejvicích, než se jí definitivně zmocnili světští, tj. kolotočáři a utodromisté, a pro svůj kšeft ji přesunuli na větší plochu pražského Výstaviště.

Křesťané – katolíci i ortodoxní - mají ve své kolektivní paměti uložena jména svatých, osob nějakým způsobem zasloužilých o rozvoj a šíření jejich víry. Jsou to nejrůznější církevní hodnostáři, mnozí významní panovníci i šlechtici, často též i řadoví mniši (to vše v provedení mužském i ženském), mučedníci pro víru, ale také ve své době téměř bezvýznamní poustevníci a poutníci. Avšak i u těch zdánlivě bezvýznamných se nakonec jedná o osoby historicky existující, a nic na tom nemění skutečnost, že jejich prostý reálný život je často zahalen do roucha legend, příběhů a pověstí. Pomiňme tedy putování šlechticů, často provázených menšími či většími družinami, a pojďme na „kus řeči“ s těmi, kteří putovali Evropou i Malou Asií pěšky, možná kousek na voze, když je někdo svezl, živil se žebrotou, krátkodobou službou, drobným lovem či sběrem, spali pod širým nebem, v chatrčích, jeskyních nebo u dobrých lidí, na farách i některých kláštorech, neboť pohostinnost vůči poutníkům byla považována za významnou křesťanskou ctnost.

K poutníkovi patřila poutnická hůl, taková zbraň-nezbraň, nepříliš vhodná k nějaké agresi, ale docela dobrá k obraně, pomocnice a opora při překonávání nerovnosti terénu. Ostatně myslivecká sukovice nebo dnešní turistické hůlky nejsou zase žádný objev moderní doby. Poutníci se označovali mušlí, takovým jednoduchým odznakem, logem (řečeno moderní hantýrkou), kterým dávali na vědomí svůj úkol a postavení, či dokonce poslání. Mušle původně označovala poutníky svatojakubské, dodnes putující k hrobu apoštola Jakuba v Santiagu (španělská verze jména svatého Jakuba apoštola) de Compostela, později se rozšířila i na další poutníky, směřující ke svatým místům. K poutníkovi také patřila mošna. Mušlí se také označují turistické ukazatele a rozcestníky na poutních cestách.

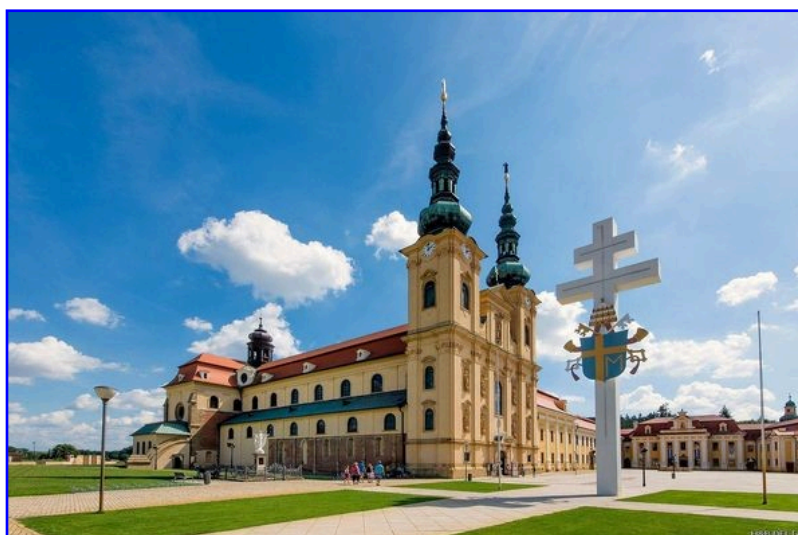
Proč jsem maloval poustevníky, jsem již uvedl u prvního cyklu obrazů jim věnovaných. A proč poutníky? No základní důvod je asi stejný, i křesťan bez boha, církve a víry může být pořád ještě ctitelem víry a tradic předků, obdivovatelem sakrálních památek, které si předáváme z generace na generaci, zvědavcem a zvědavcem tázajícím se, jak je možné, že nějaké učení a organizace dokážou přežít obrovskou propast 2 tisíc let, což nedokázala žádná světská velmoc, žádný trůn, stát ani úřad, jak již bylo řečeno. Asi k tomu přispěli i ti drobní poustevníci a poutníci měrou, kterou zatím nikdo nedokázal zhodnotit.

A jen opravdu zabeďněný hlupák, odchovaný primitivním komunistickým materialismem, si představuje, že náboženství bude do několika let zcela zrušeno (kým?). Jeho pohled je zúžený jen na představu nějakého fousatého pánaboha možná z indiánského totemu a nenažraného „flandáka“. A nějak mu uniká, že v monoteistických náboženstvích, 2800 let existujícím judaismu, 2000 let existujícím křesťanstvím i 1300 let starém islámu je Bůh nezobrazitelný (nepatrné výjimky v křesťanstvím potvrzují pravidlo). Nenažraný „flandák“ má svůj protějšek v přežraném českém národě (sebe nevyjímaje). Navíc se zdá, že když hlavně primitivní materialisté přestali věřit v Boha, věří každé pitomosti od různých východních vyznání, přes horoskopy (jsou jich plné noviny), kartárky, léčitele, až po reklamu na kdejakou vodičku a mastičku, sliby politiků a lidská práva pro kdejakého zločince, o nutnosti záchodů pro padesát pohlaví ani nemluvě.

Přitom křesťanství sehrálo v dějinách Evropy a později i Ameriky a Austrálie významnou úlohu v rozšiřování osvěty a vzdělanosti. Občasné výstřelky fanatiků ploché země na tom nic nezmění, nakonec i Jejich katolická Veličenstva Isabela a

Ferdinand po vítězství nad muslimy neváhala zafinancovat plavbu do Indie západním směrem po kulaté zemi. Inspirace kulturní přes umění sochařské, malířské, muzikantské, architektonické je nepochybná. Kdekdo slaví Vánoce, Silvestra a Velikonoce (a často neví proč), kdekdo nosí jméno hebrejského původu a ani to netuší. Běžně používá slova jako „lazar“, „lazaret“, „jobovka“, „David a Goliáš“, „kalvarie“, „krucifix“ a stovky jiných, aniž ví, kde se vzala a co znamenají. Kdejakýňouma se plete do sporu o vlastnictví svatovítské katedrály a nevdá mu chátrající kostelík či kaplička v blízkém okolí. Často se pošklebujeme Polákům kvůli výraznému katolicismu a neuvědomujeme si, že katolická víra je udržela jako jednotný národ přes několikeré rozdělení jejich státu mezi okolní velmoci. Buďme ujištěni, že Poláci i Maďaři se už kvůli víře mohamedánským vetřelcům bránit budou, u nás zjevně podle lžifarářů al-Halalíků nemáme co bránit. Je nanejvýš nutné, abychom si uvědomili, že celé dějiny českého státu jsou prakticky naplněny dějinami křesťanství na tomto území. V Bohu věřit nemusíme, ale ctít odkaz předků, poustevníků, poutníků, řeholníků a řeholnic, jezuitů Balbína či Dobrovského, dnes už bezejmenných páterů Vrbů bychom ve vlastním existenčním zájmu měli. A budeme to muset zvládnout i bez dotací.

Přijměte tedy pozvání k dávným Hanzelkům a Zikmundům. Ale to až příště a s obrázky.

Bazilika minor - Velehrad

Sředověká cínová poutnická mušle

Sympatizanti: 13 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 11 dalších

Komentáře

Kadmium Žluté Střední.

Už se těším na příběhy.

Vladimír Balcar:

Paráda, přečetl jsem jedním dechem. Lépe by to snad napsat nešlo.

Irena Švecová:

Krásně jste vyjádřil Hony, těším se na pokračování.

Povídání a malování ateisty věcí křesťanských se týkající.

Část 14. - Loučení sv. Rocha

Pokud jste se tedy obrnili, ať už trpělivostí, zvědavostí či obezřetnou lhostejností, dovolím si vás pozvat k vyprávění o tom, jaké to je, když člověk potká na svých cestách některého z dávných poutníků, a tedy vlastně někdejší kolegu, spolucestujícího či trampa z jiné osady. Ač se to totiž nezdá možné, každý člověk, který pro své okolí něco pozitivního udělal, zanechal na tomto světě svoji stopu a tedy i věčnou přítomnost. Někdy to bohužel platí i pro skutky negativní, ale i ty koneckonců mohou posloužit jako odstrašující a přesto poučné, byť oficiální školní dějepis se ponejvíce věnuje vrahům, válečníkům, dobyvatelům, násilníkům a ničitelům, a na ty drobné dělníky historie zapomíná.

Třeba zrovna tento. Seděl u na mezi poblíž Roudničky v hradeckých lesích, zjevně unavený.

„Jak to jde?“, povídám já.

„Pomalů, ale jde to, jenom noha pořád bolí, a hned tak to lepší nebude“.

„Jdeš zdaleka?“

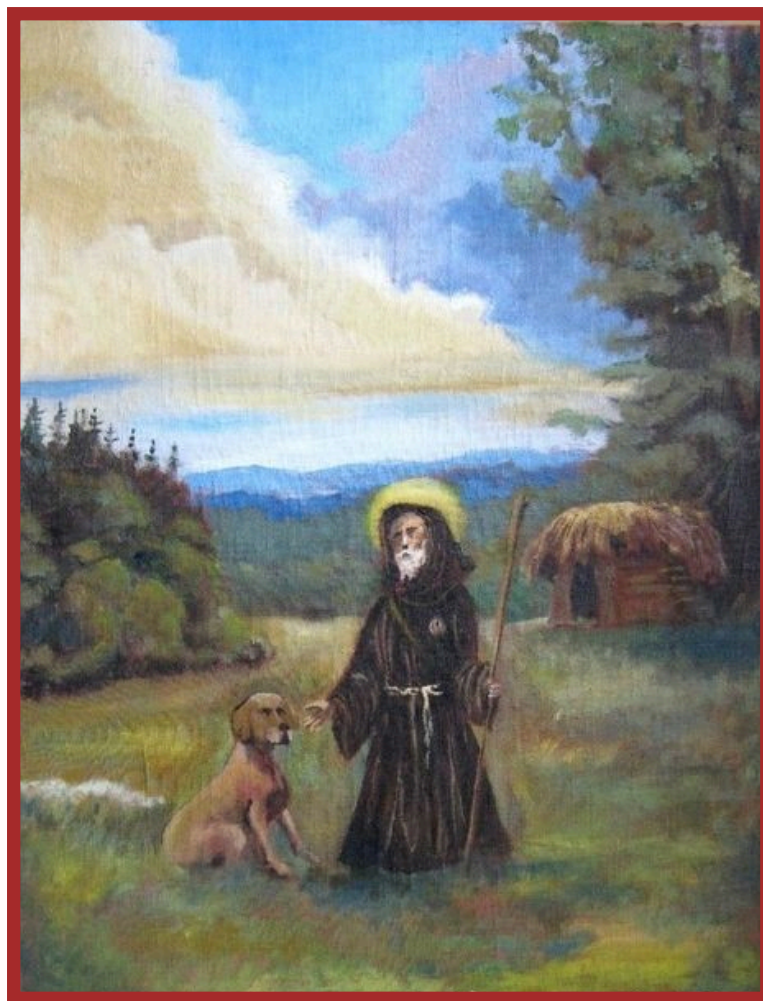
„No jo, zdaleka.“

„A už jsi dlouho na cestě?“

„Dlouho, už to bude hezkých pár let. Když rodiče zemřeli, neměl jsem doma stání. Majetek jsem rozdělil chudým a vyrazil do světa. Chtěl jsem do Říma, na svaté místo. Ale malér stíhal malér. Přechod Alp byl to nejmenší...“, a pak se rozpovídal. Toto je jeho příběh:

Když Roch přešel Alpy z Francie do Itálie, dostihla ho v Akvapendentě morová epidemie. Nechal všeho a začal pomáhat nemocným, ač nepatřil k žádným Lékařům bez hranic, protože zdraví se od nemocných ve strachu odtahovali a izolovali. A pak postupoval od špitálu ke špitálu, všude sloužil a pomáhal, až se dostal do morem zasaženého Říma. Tam se dokonce i sám nakazil, ale také uzdravil. Celkem tam strávil asi tři roky. Pak šel pomáhat do Ceseny, Novary, Rimini až ho zase osobně dostihl mor v Piacenze. Tam mu šlo o život. S morovými vředy na noze se stáhl do ústraní na samotu do polorozpadlé chaty a vůbec netušil, co s ním bude dál.

„Když už jsem se vzdával vším nadějím a umíral více hladem než na nemoc, svěřil jsem svou duši Hospodinu, objevil se pes z nedalekého dvora a začal mi pravidelně nosit chléb. Nevím, co ho k tomu vedlo, ale je známo, že mnozí psi vykonávají pro své pány a páníčky všelijaké služby přinášením bot nebo čepice počínaje. Trvalo to dost dlouho, ale nakonec jsem díky psovi přežil a dokonce se skoro uzdravil. Proto jsem jednoho dne uznal, že musím jít dál. Můj psí přítel mne ale následovat nechtěl, asi mu doma nebylo tak zle, aby změnil pána. Rozloučili jsme se, podal mi packu, a já šel dále na sever. Jenže bylo z toho drama. Nějak jsem se připlétl mezi věčné se svářící válčící městské státy v severní Itálii a měl jsem štěstí, že jsem pro údajnou špionáž skončil jenom ve vězení a nikoliv na popravišti. Bylo to dlouhých pět let, pak se nějak zapomnělo, oč se tam města vlastně servalo, nevěděli co se mnou, tak mne z

vězení vyhodili. Mnohde se uvádí, že jsem ve vězení zemřel, ale není to pravda. Moc dlouho to ale už netrvalo. Teprve pak jsem mohl pokračovat v návratu do rodného Montpellier, univerzitního města ve Francii. Ale už jsem byl tak změněn, že mě tam nikdo nepoznával, až jeden staříčkový kněz, který mi přinesl útěchu posledního pomazání.“

To je příběh svatého Rocha, populárního středověkého poutníka. Jeho sláva ve středověku i v době baroka šturmovala nebe, a mohli by mu ji závidět všelijací dnešní kvákalové a hopsandy. Od počátku byl považován za patrona nemocných morem a byl vzýván dokud morové epidemie Evropu sužovaly. I u nás kdežteré větší město se pyšní morovým sloupem, na jehož vrcholu nebo u jeho úpatí stojí svatý Roch. Morové sloupy v době baroka rostly u nás (a nejen u nás) jak houby po dešti, ať už byly míněny jako ochrana před morem hrozícím, nebo projev vděčnosti nebeským mocnostem, že mor odešel. I mnohé vesnice mají sochu sv. Rocha a je smutné, že místní už většinou nevědí, o koho se jedná („No jo, to je nějaký svatý. Je to tam někde napsané, ale je to nečitelné“). Přitom ho lze snadno identifikovat, většinou má u sebe psa a vyhrnuje si roucho nad nohu, aby byl viděl morový vřed. Ten jsem na obraze neukazoval, respektoval jsem současné předpisy na ochranu pacientů před zvědavci pídícími se po jejich zdravotním stavu. Svatý Roch zemřel 16. srpna 1327 ve věku asi 35 let. Ač zemřel v Montpellier, pohřben je v Benátkách a Karel IV. malou část jeho ostatků získal pro chrám sv. Víta. Papež Urban VIII. ho potvrdil jako svatého, navíc patrona nemocných, postižených a lékařů, zajatců a celé řady občanských profesí, a papež Jan Pavel II. mu svěřil i patronát nad automobilisty.

„Rochu, když už jsi ten patron automobilistů, neměl by sis zavolat sanitku nebo alespoň pokračovat autostopem? Máš to přece jenom ještě daleko,“ dovolil jsem si mu navrhnout.

„Ale ne, já těmhle novým smradlavým vynálezům moc nevěřím, já to zvládnou i pěšourem. Času dost. Měj se...“, zvedl se, na pozdrav pozdvihl ruku s holí a zmizel v lese.

Pevně věřím, že na něj také někde narazíte a nedovolíte, aby byl zapomenut nevděčnými současníky. I neznabohům se může jeho přímluva někdy hodit.

Svatý Roch

Téměř standardní sošné zobrazení světce. Na odhalené noze ukauje morový vřed a má u sebe psa.

Sympatizanti: 14 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 12 dalších

Ohlasy a komentáře

Mgr Plivník:

Obrázek Super . I povídání !

Stanislav Kroupa:

Moc se mi líbí způsob podání příběhu. Já, ač věřící, svaté nevyznávám. Ale přesto mám dva lidičky, kteří mi jsou více jak sympatičtí a svým způsobem vlastně i něco jako životní vzory. Je to František z Assisi. jako první. Pro své neuvěřitelné "bláznovství". Synek - jedináček bohatých rodičů, hvězda a idol všech svých vrstevníků v rodném městě a vůdce "zkažené mládeže" po jednom opravdu hodně silném životním zážitku přehodí výhybku a stane se zcela jiným, nesmírně opravdovým a zásadovým člověkem. Ta jeho opravdovost mne "bere". Bez toho, že bych se ztotožňoval s "lehkovážným" přístupem k dalšímu životu.

Druhým, velikým vzorem - a tady smekám - je naše patronka libereckého kraje. Pani Zdislava z Lemmberka. Následovnice myšlenky Františka a možná i jeho současnice (ještě) Tahle paní, šlechtična a dáma, patřící do té nejvyšší vrstvy tehdejší společnosti přijala Františkovu myšlenku milosrdenství k bližnímu po svém. Žádné utíkání do kláštera, do poustevn (jak bylo v tehdejší době módou). Ale starala se o své čtyři děti, panství (manžel coby jeden z nejvyšších věčně někde běhal po království a řešil a hasil maléry), měla na starosti jak dostavbu sídla, ale ještě se angažovala i při výstavbě kláštera v Jablonném. A vedle toho se osobně věnovala podobně jako Roch těm nejvíce opomíjeným a nemocným na okraji společnosti. Velmi sympatický životní vzor. Ralita běžného života versus ideály. Pěkně napůl, aby člověk nelétal hlavou v mezihvězdném prostoru, ale měl spojení se zemí a realitou všedního dne.

Hony Šafra: Příteli, moc si vážím toho, co jste napsal. Asi ještě nejsme ztraceni, bude-li vás (či nás) více.

Paní Zdislava je nesporně velmi pozoruhodná postava naší historie, před ní se všelijací "Člověci v tísní" mohou schovat do kanálu. Snahy o její kanonizaci jsou staré snad 200 let, ale za blahoslavenou byla prohlášena až začátkem 20. století a kanonizována v r., jestli se nemýlím, 1995 nebo 1996. Nezasloužené zůstává trochu ve stínu Anežky České, i když ani jedna z těchto

dam jistě o nějaké závody v zasluženosti neusilovala. U sv. Zdislavy je dokonce víceméně známa její podoba zrekonstruovaná podle lebky. Takže, vážený příteli, neláká Vás namalovat nějaký výjev z jejího života? Umělecky i smýšlením na to máte.

Stanislav Kroupa: nemám na to. Tedy, nejprve bych musel poctivě a dlouze studovat anatomii, naučit se postavu. A na to mi už čas nezbyvá. Takže raději zůstávám u "popelky" krajinomalby, kde už (snad) něco umím a tady bych se rád dál rozvíjel. Jinak podobné myšlenky mne provázejí a provázely. V Písmu je „mnoho inspirace. Dokonce velmi aktuálních a praktických. Takže se čas od času je pokouším písemně nějak přiblížit, aktualizovat. A nebo ztvárnit alespoň jako kreslený seriál ve formě jednoduchých postaviček.

Irena Švecová:

Díky za osvětu, čtivé povídání. Roch na zeleném pažitu s věrným psem, hory vzadu - výstižné.

Anna Čejpová:

V poslední době mne často napadá, že úcta k sv. Rochovi je velmi aktuální. Hlavními ochránci před morem byli také sv. Karel Boromejský a sv. Šebestián. V Německu se v době morových epidemií začala uctívat skupina světců, 14 pomocníků, kteří byli mocnými přímluvci proti moru. Z nich hlavně sv. Blažej, sv. Kryštof a sv. Jiljí. Tak doufám, že se vypořádají i se současnou pandemií.

Hony Šafra: Ano, tak je to. Nechtěl jsem to povídání tříštit, ale sv. Šebestián, šipy prostřílený, provází na sousoších sv. Rocha téměř vždy. Na kapličky věnované 14 pomocníkům jsem toulkách také párkrát narazil, ale zjistil jsem, že není úplně jasné, kteří se k nim počítají a kteří ne, vypadá na nějaké regionální zvláštnosti a odchylky.

Svatý Roch na okenních vitrážích

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 15. - Sv. Kvido - Setkání s osudem

Tenhle si to rázoval jako zkušený chodec, takže jsem si ani nemyslel, že bychom spolu mohli hodit řeč. Asi bychom se i minuli. Nad hlavou mu lehce prosvítala svatozář, tak mi bylo jasné, že to nebude žádný „nýmand“, ale osoba vážená a možná i moudrá. Jenže pak se odkudsi ozval zvon, a on ztuhl na místě a zasněně poslouchal.

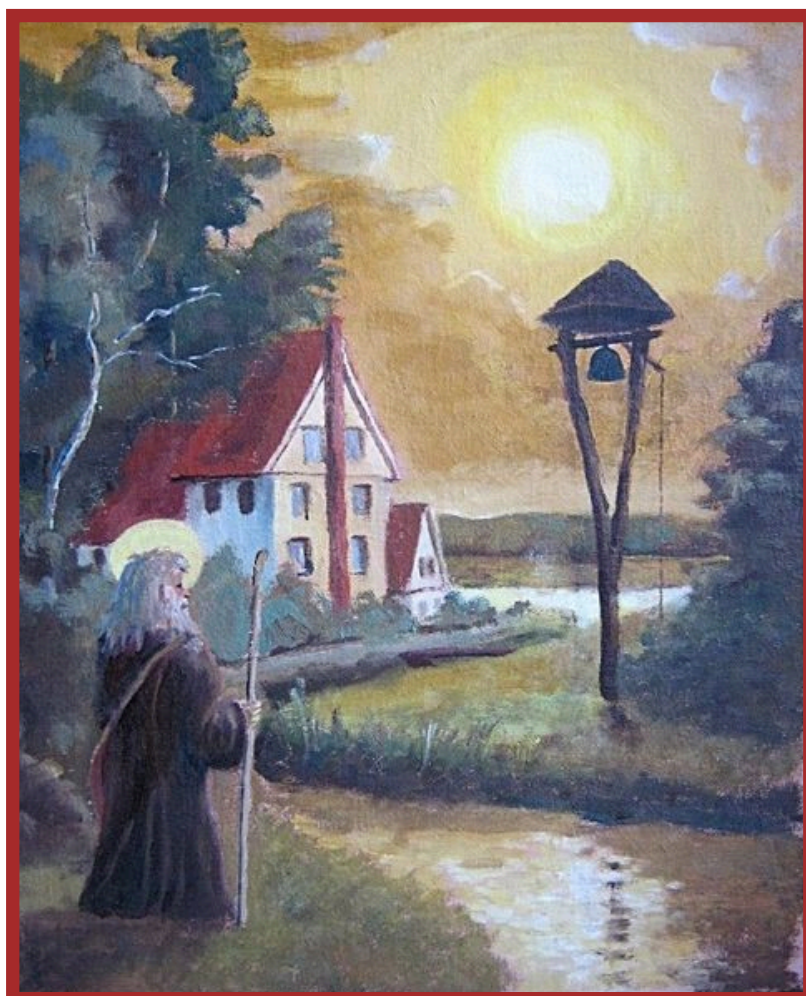
„Pěkně zvoní, radost poslouchat“, pravil nakonec jako ke mně a současně i pro sebe. Já neříkal tak ani tak, zvuky mi moc neříkají, jsem rád, když nějaký vůbec zaslechnu, ale respektoval jsem, že tomu asi rozumí.

„Už mě svrbí ruce...“, pokračoval.

„Copak, chtěl byste také zvonit?“, řekl jsem tedy snaživě, aby řeč nestála.

„No baže, já už jsem zvonil od 14 let v kostele v Laeken u Bruselu. Potřeboval jsem si vydělat nějaký ten groš, abych měl co dávat chudým“.

„No a proč jste v tom nepokračoval?“

„Ale byl jsem pitomec mladý nezkušený, nechal jsem se zlákat na výnosné obchodování, ale všechno to zkrachovalo. Když jsem se vrátil, náš pan farář mě zase nechal zvonit, ale pak na mě přišlo nějaké nutkání nebo volání dále, tak jsem se vypravil na pouť do Říma a do Jeruzaléma. Tam, až do toho Jeruzaléma, jsem se po dlouhé době dostal a naplánoval si návrat. Jenže jak se říká, chceš-li pobavit Boha, seznam ho se svými plány. Když jsem se vrátil z Jeruzaléma do Říma, potkal jsem tam děkana Vondolfa z Anderlechtu, a ten mne přemluvil, abych ho i jeho doprovod dovedl do Svaté země. A tak jsem se otočil na patě a putoval jsem zase zpátky do Jeruzaléma.

Cestu tam jsme nakonec zvládli skoro dobře, ale na zpáteční cestě pan děkan dostal zimnici, po něm celý jeho doprovod. Během několika dnů jsem je všechny pochoval. Pan děkan mi ještě svěřil prsten, abych ho v Anderlechtu pánům kanovníkům dal a řekl, kde a jak zemřel. Tak spěchám, abych to smutné poslání měl už za sebou. Třeba mě někde cestou nechají zazvonit. Stýská se mi po tom.“

Pak už bez loučení rázoval dále. Tak jsem se seznámil se svatým Kvidem. Do Anderlechtu, dnes známého významným fotbalovým klubem, a který leží vedle Bruselu, skutečně po svém sedmiletém dalekém putování a se svou smutnou zprávou dorazil. Kanovníci ho pak ustanovili kostelníkem a zvoníkem. Zemřel v roce 1012 v 62 letech věku. Protože se kolem něj množila zázračná uzdravení a on sám měl pověst svatosti, byla tam poblíž postavena mariánská kaple, v níž byl později pohřben. Nyní je jeho hrob součástí kolegiálního kostela, nesoucího jméno sv. Petra a sv. Kvida. Jistě tedy není překvapující, že sv. Kvido je patronem kostelníků a zvoníků.

Zaslechnete-li tedy zvon, věnujte sv. Kvidovi vzpomínku. Možná zvoní právě on.

*Kolegiální kostel sv. Petra a sv. Kvida
Anderlecht*

Sympatizanti: 10 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 8 dalších

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 16. - Služba sv. Vendelína

Se svatostí mnohých světců je občas problém. Řadu z nich mají všechny církve společné, ale vzhledem k postupnému štěpení původně jediné církve na řadu církví křesťanských (je to složitý a dlouhodobý proces, na který zde nemáme místo), došlo k tomu, že každá církev si uznává jiné svaté, nebo také žádné. Těm ve skutečnosti ale nejde o to, existenci svatých popřít, ale nechtějí, aby jejich vzývání zastínilo Boha. Dodnes se tedy vedou spory i na půdě katolické o tzv. mariánském kultu, k němuž má snad každý papež jiný postoj. Ale vcelku vystižně to vyjádřila jedna návštěvnice mé výstavy v Českém Brodu: „My jsme ti čeští berani, jak nám nadávají, my svaté nevzýváme, ale vážíme si jich pro jejich skutky“. Zajímavé je, že téměř stejný byl i ne jeden ohlas na tato má povídání. A je to tak asi správné, protože na tom se mohou klidně shodnout věřící i nevěřící. Nezapomínejme, že se pořád bavíme o kdysi žijících lidech, nikoliv o bytostech nadpřirozených. A mnozí svatí jsou svatými hlavně proto, že si to žádal lid obecný bez ohledu na panující církevní pořádek. Ku cti církevních otců je třeba dodat, že, na rozdíl od našich politiků, hlas lidu téměř vždy vzali v patrnost.

Nabízím tedy povídání o dalším poutníkovi:

=====

Když jsme si to tak s partou cykloturistů šlapali na kolech krajinou v okolí Trevíru (Trier), narazil jsem zčista-jasna na pasáka ovcí. Vypadal trochu zvláštně, proto jsem mu věnoval pozornost a dokonce jsem si dovolil ho jadrnou češtinou nejapně oslovit: „Tak co, bráško, ovečky - poslouchají, poslouchají?“, což měla být otázka víceméně řečnická, na níž se odpovědi neočekávají, něco jako když se Angličan ptá „Jak se máte?“. Jenže k mému překvapení se pousmál a začal se se mnou bavit. Představil se mi jako Vendelín. No když se baví Skot starou němčinou s hluchým Čechem rukama a nohama, je to hrozná pantomima, kdo by na nás zdálky koukal, asi by byl v pokušení zavolat na nás pány v bílých pláštích vybavené kazajkami, ale nakonec jsme se přece jenom domluvili.

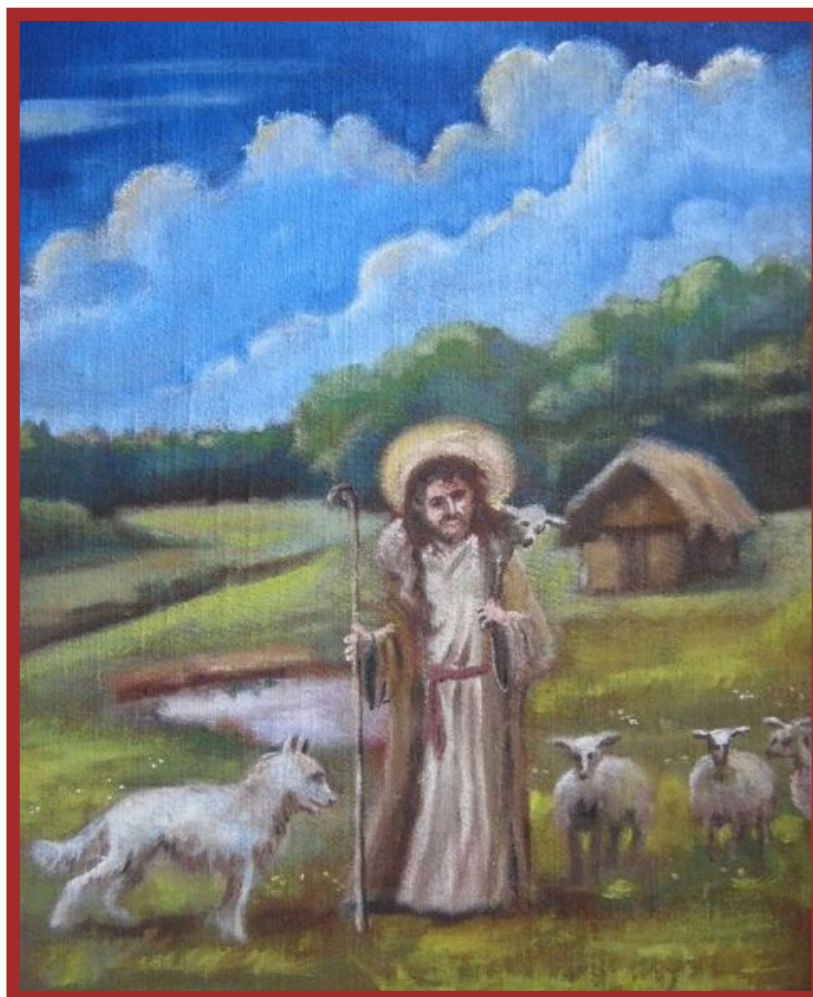
„Jojo, poslouchají. Já to tu mám takový meloušek na přežití, u nás to není jako u vás, kde každý může natáhnout rukou ke státu na nějakou sociální dávku. Tady se musí každý snažit a pracovat. Tak jsem rád, že jsem dostal alespoň tuhle nabídku. A se zvířátky je docela sranda“.

Ale protože si se zvířátky zase tak moc povídat nemohl, rozpovídal se alespoň se mnou. Mezi řečí jsem vyrozuměl, že se narodil v roce 554 a že je mu připisován skotský královský původ. Protože jeho výchova byla svěřena biskupovi, zřejmě se jednalo o některého mladšího syna bez nástupnického práva. Pod vlivem svého zbožného učitele dospěl k rozhodnutí vykonat pout' do Říma ke svatému Otcí, a jako dvacetiletý tu pout' skutečně uskutečnil. Dokonce se setkal s papežem, který mu požehnal a nasměroval ho do sárských lesů. V Evropě v té době sloužilo na různých misiích poměrně hodně mnichů právě ze Skotska a Irska. Tam mezi řekami Saarou a Moselou přijal za účelem obživy nabídku na pastýřství, což se mu zalíbilo, protože

pastýři jsou téměř symbolickým povoláním, alegoricky připisovaným Kristu, pastýři duší, nehledě na to, že pastýři byli první, kdo kromě rodičů obklopili Ježíška hned po narození.

„Ono to pastýřství u ovcí je vůbec trochu zvláštní“, vyprávěl mi. „To není jako pást vepře, krávy nebo husy. Ty musí člověk hnát před sebou. Ale ovce jsou vedeny a následují svého pastýře. O morálku soudržnosti jim pečuje ovčácký pes, který hned napraví hlavu jehněti, které by se chtělo někde svévolně zatoulat. Mám tu takového psiho dobráka, podle staré římské tradice bílého, aby ho člověk rozeznal večer od vlka. Ale vlka už jsem tu móóc dlouho neviděl. Sice se tu před nějakým časem mihli nějakí werwolfové, ale ukázalo se, že jsou to jen zoufalci, hrající si na vlky, ale brzy se vzdali nebo je pochytali. Je mi tu vlastně dobře, pán mi nechal postavit i salaš. Mám i dost času na modlení.“

Na dlouhé povídání jsem ale já moc času neměl. Cyklistická společnost mezitím uháněla dál směrem k Rýnu a mně čekala stíhací jízda, abych se v tom kraji nakonec ještě neztratil. Takže jsme se rozloučili a já dupl do pedálů. Přátelům jsem pak namluvil, že jsem se zdržel při fotografování (to už je taková moje tak obvyklá výmluva, že mi ani nepřijde hříšné, když to není pravda, nehledě na to, že my bezvěrci pojem hřích moc vážně nebereme). Ovšem když jsem později nahlédl do historických spisů, zjistil jsem, že svatý Vendelín to nakonec dotáhl z pastýře až na představeného kláštera v nedalekém Tholey. Tam také v roce 617 zemřel. Ovšem po smrti, praví legenda, s ním měli mniši problémy, nedokázali ho totiž pohřbít. Jakmile ho pohřbili, druhý den leželo jeho tělo vedle hrobu. Až jednoho z nich napadlo, zkusit

ho pohřbít u té jeho někdejší salaše. Tam se jim to skutečně podařilo. A u jeho hrobu tam vzniklo (jaké překvapení!) nejprve poutní místo a nakonec i vyrostlo město St. Wendel. Nachází se asi 40 km zhruba na sever od Saarbrückenu. Nad hrobem byla již ve středověku postavena bazilika a Vendelínův hrob je hned za hlavním oltářem.

Až tam někdy do těch končin pojedete, nezapomeňte ode mne pozdravovat Vendelína! Určitě vás také rád uvidí.

Sympatizanti: 14 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 12 dalších

Ohlasy a komentáře

Kadmium Žluté Střední:

ráda čtu tvoje příběhy

Stanislav Kroupa:

Jo, žít tak v ranném středověku, tak se dám také na pasáčka. Ostatně, v době dospívání a o něco ještě dál mne podobné přání i provázelo: "Seš dobrej akorát tak, abys pásl krávy ...". Já bych tedy také ty ovečky bral. I když - měl jsem před léty možnost se s nimi trochu více a blíže seznámit, protože jeden můj zaměstnavatel je měl a my mu je občas chodívali nakrmit a postarat se o ně. Ony ty kudrnaté potvůrky nejsou zase taková neviňátka, jak se zdají. Ale mne by lákala ta samota a klídek od okolního světa. Možná bych byl dobrým kandidátem povahou i na tehdejšího poustevníka. No, život si z nás občas dělá srandičky a strká do rolí, které jsme nikdy nečekali a o ně ani nestáli. Zase na druhou stranu, když výzvu přijmete, život dostane nakonec naplněnost, o které by se vám nikdy ani nesnilo. Takže - babo rad'!

Hony Šafra: Příteli, vidím v Tobě spřízněnou duši a jsem Tvému povídání rád. Život opravdu není v hromadění peněz (nic proti nim). Neštěstím nejsou ale ti, kteří je nahromadí (Baťa, Kvitová, Gott...), ale ti, kteří to neumějí, avšak závidí, a myslí si, že o něco přicházejí. Umí si ale někdo představit, že někdo má miliardy a bude včelařit s 10 úly, když může koupit všechna včelstva v republice? Umí si někdo představit, že někdo s miliardami bude ráno chodit na ryby, když může mít všechny rybníky? A není nakonec takové toulání po lese s otevřenýma očima lepší, než válení se na pláži na Seychelách? Je opravdu nutné jezdit do trafiky autem nebo raději každý den vyrazit na kolo? To ať si každý odpoví sám za sebe. Schválně, kdo se pochlubí....

Kadmium Žluté Střední: Víš, i kdybych měla miliardy a zámek, ano, měla bych kuchaře a šoféra, ale navíc bych měla ten můj pozemek a tam bych se dál chtěla ohánět rýčem a krumpáčem a vlastníma rukama si pěstovat jahody a okurku, i kdybych si mohla koupit všechny zeleninový supermarkety a taky bych měla svoje dva Krakeny a plátna s barvami. Ale ty miliardy, zámek, kuchař a šofér, jsou jen pohádka, to ostatní je skutečnost, kterou jsem si vybudovala vlastníma rukama a mám ji ráda .

Víš jak je krásný vzít do ruky semínko velikosti tak 2 mm, zasadit ho a koukat, dneska po 19 letech z těch semínek mám šest 10m vysokých sekvojí. Jsou to moje holky a vítám se s nima stejně, jako když jedu domů a pěkně se rozloučím a nejen se sekvojema i javor, jedlí a jasan jsem si vydloubal jako proutek a dneska jsou to stromy k pohledání

Míša Velíšková Macková: Honey, oni ti miliardáři si to ale nemyslí, mám jednoho v příbuzenstvu,

Hony Šafra: Když jim to stačí ke štěstí,....

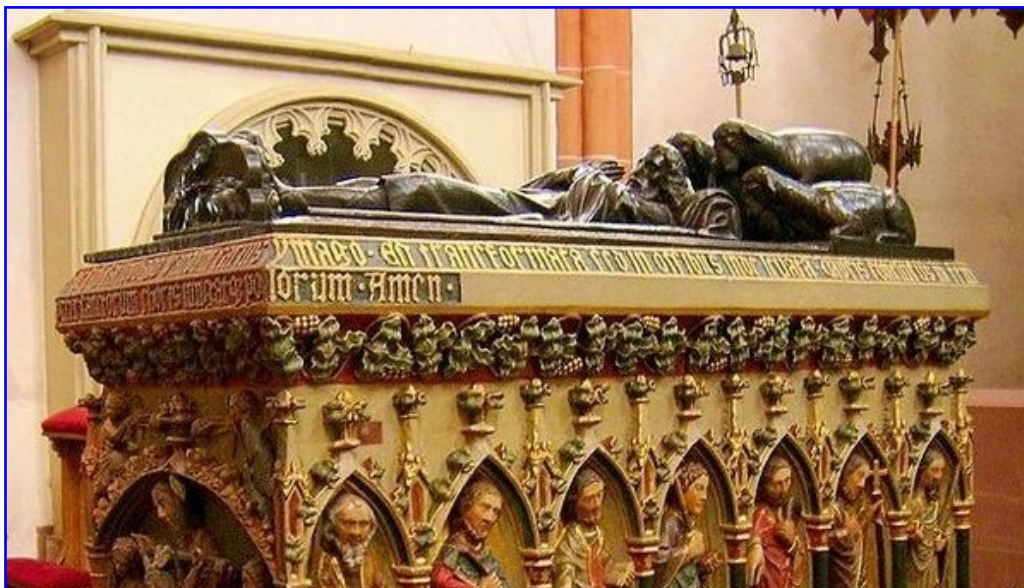
Míša Velišková Macková: i ke zdraví, dnes si koupěj i to, boužel, na úkor jiných např. mého syna a přes něj i můj.

Kadmium Žluté Střední: Ale, budiž jim to přáno, já mám v příbuzenstvu samý chudáky, jak říká můj synovec : chudí duchem, ale chudí i majetkem, zato závistí a nenávistí oplývají vrchovatě. Jsem ráda, byť taky chudá majetkem, že jsem od šla dál a vlastně o nich už ani nic nevím. Takže lepší veselej miliardář než závistivej chudák.

Hony Šafra: Ono stačí zmínit jen ta dvě přídavná jména. Zřejmě se vzájemně vylučují. Veselý - závistivý. To se snad u jednoho člověka vůbec nemůže sejít.

Kadmium Žluté Střední: nojo, je to tak . Já se na ty závistivce ani nezlobím, trestají sami sebe celej život. Je jen dobrý být kus dál od nich

Míša Velišková Macková: i bohatý záviděj nemysli si, na př. když nic jiného než vydělávat neumějí, tak závidějí tvořivost, protože to je opravdu jediný, co si nekoupějí,

Hrob sv. Vendelína

Redakční poznámka: Děkuji za všechna milá a povzbuzující slova, která míří k mé osobě, ať už zde pod těmito texty nebo přicházejí na mou (někomu) notoricky známou adresu cmuchalek@centrum.cz. Vynasnažím se nezklamat očekávání do nich vkládaná, byť pro neznámého neumělce malířského i spisovatelského je to vskutku náročně zavazující. Nezbyvá mi, než se napomenout: „Dědku, nelituj se a makej!“

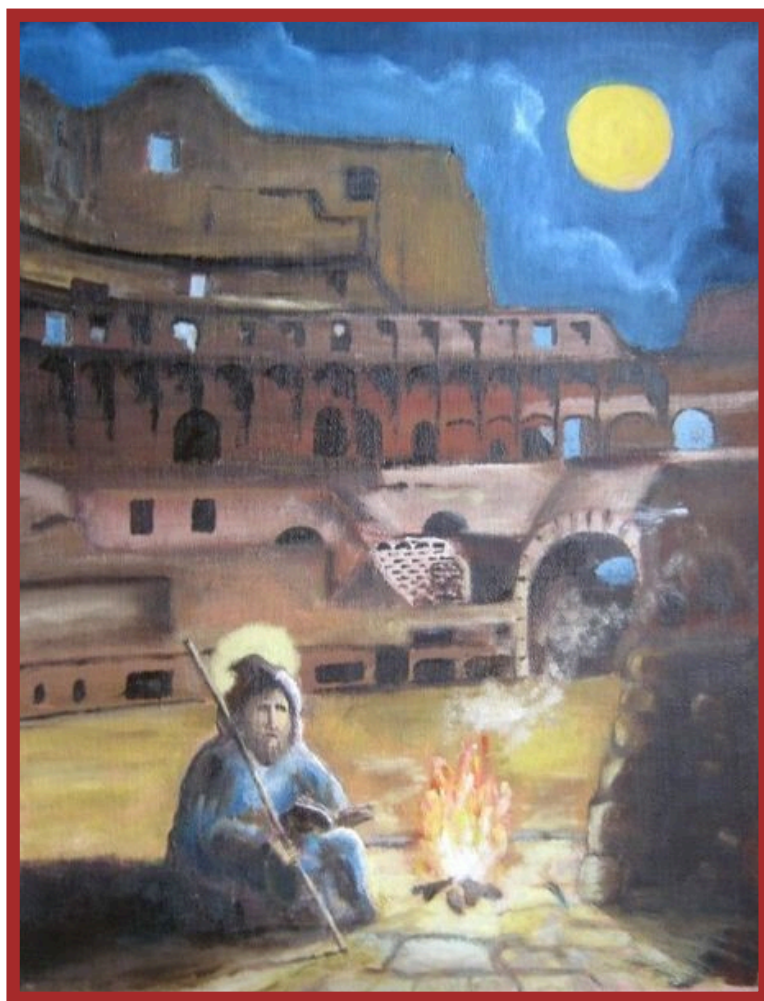
Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 17. - Studium Benedikta Josefa Labre

S Benediktem je to vůbec takové zvláštní. On skoro vůbec nemluví, nejvýš projeví nějakou náklonnost. Nebo pronese cosi, co lze považovat za věštbu. Takže popisovat naše setkání v jižní Francii, odkud pocházel, by znamenalo nenapsat o něm skoro nic.

Potkat ho je těžké i snadné současně. On je to takový poutník-profesionál, který se cítí dobře a volně jen na cestách. Narodil se poměrně nedávno, v roce 1748, a dožil se jen 35 let. Snad proto nemá nikde stání a pořád někam spěchá, aby vše stihl. Pocházel z chudé rodiny, která se živila jednak zemědělstvím a jednak provozovala též malý galanterní krámk. Měl ovšem 14 sourozenců, takže si každý umí představit, jak to tam (bez přídavků na děti) asi chodilo.

Jeho strýc se jmenoval František Josef Labre, byl farářem, a když hoch trochu povyrosl, ujal se jeho výchovy. Mladík, téměř ještě kluk, zcela propadl touze sloužit Bohu a snažil se dostat k některému mnišskému řádu. Opravdu se snažil, ale nebylo mu to přáno. Všude ho odmítali, jednak pro nedostatečné zdraví, neboť řehole byla v rozporu s přesvědčením dnešních hlupáků) tvrdá, vyžadovala odolnost a otužilost,

odmítán byl i pro přílišné mládí. Jednu dobu se zdálo, že bude pro vytouženou službu Bohu ztracen (prožil si, jak se tomu pseudovědecky říká, „krizi víry“). Ale jeden duchovní mu řekl, že když nemá úspěch ve svých snahách vstoupit do kláštera, že si ho asi Bůh přeje mít na jiném místě a svěří mu jinou úlohu v tomto světě. Benedikt si tedy nakonec řekl, že bude sloužit Bohu jako poutník, příležitostný misionář a kazatel. Zde nemáme dost místa na to, abychom všechny jeho cesty po svatých poutních místech popsali, to lze ostatně nalézt v literatuře vydávané církevními nakladatelstvími. Je známo, že prošel všechna významnější poutní místa, mnohá i opakovaně. Byl viděn ve Španělsku, ve Francii, Itálii, Švýcarsku. V Římě byl opakovaně, a aby měl blízko k prvním křesťanským mučedníkům, přespával v ruinách kolosea, kde (z dnešního pohledu zcela moderně) staří Římané sledovali vzájemné vraždění gladiátorů a předhazování křesťanů lvům i jiným šelmám. (I dnes je v hledištích hokejových stadionů rádo viděno, když na hrací ploše vzplanou vášně a teče krev, že? – případně si to dopřejí fotbaloví fanoušci mezi sebou, pokud ovšem rovnou nezbijí nevinné lidi v okolí. Filmové „krváky“ k podobnému lechtání nervů také nemají nijak daleko).

Benedikt vůbec nejraději přespával pod širým nebem, nebo u bran kostelů.

Putoval Evropou s mošnou, v níž měl údajně tři knihy – Nový Zákon, Breviář a Následování Krista. Aby to neměl tak lehké, přidával si do mošny i kameny. Živil se na cestách velmi skromně, nejčastěji žebrotou nebo přijal i pohostinnost, ale jakékoliv přebytek jídla okamžitě rozdál těm, které považoval za ještě chudší. K uctění památky na svého strýce faráře přijal ještě jména Josef a Labre. Nakonec odmítal i nabízená místa kostelníků a zvoníků, a neustále v jakémsi polotransu putoval Evropou. S jeho málomluvností se však pojila víra jeho okolí, že umí předvídat budoucnost. Jako svatý byl vnímán již svými současníky.

Benedikt Josef Labre s třídním předstihem předpověděl i svou smrt, či lépe řečeno, naději, že do tří dnů bude na nebesích. O Květné neděli vyzpovídal se ze všech svých domnělých hříchů. Jeho naděje se pak naplnila den před Zeleným čtvrtkem L.P. 1783 v Římě ve čtvrti Monti, kde následoval pohřeb označovaný za triumfální. Pohřben je vedle hlavního oltáře mariánské baziliky. Světem pak šla jeho předpověď, že církev čekají těžké časy, za jejíž naplnění se následně považovala francouzská revoluce a hrůzy teroru a válek, které způsobila. Za svatého byl papežem Lvem XIII. prohlášen oficiálně zhruba za 100 let, v r. 1881. Byl mu svěřen patronát nad tuláky a bezdomovci. Nepochybuje o tom, že tento úkol bere tam někde nahoře se vši vážností.

Pokud na něj tedy někde narazíte, radši ho nerušte, opravdu spěchá, a vy jistě nejste tak chudí, aby vám věnoval pozornost. Ledaže byste se rozhodli ho následovat, tedy hlavně v té dobročinnosti.

Hrob sv. Benedikta Josefa Labre

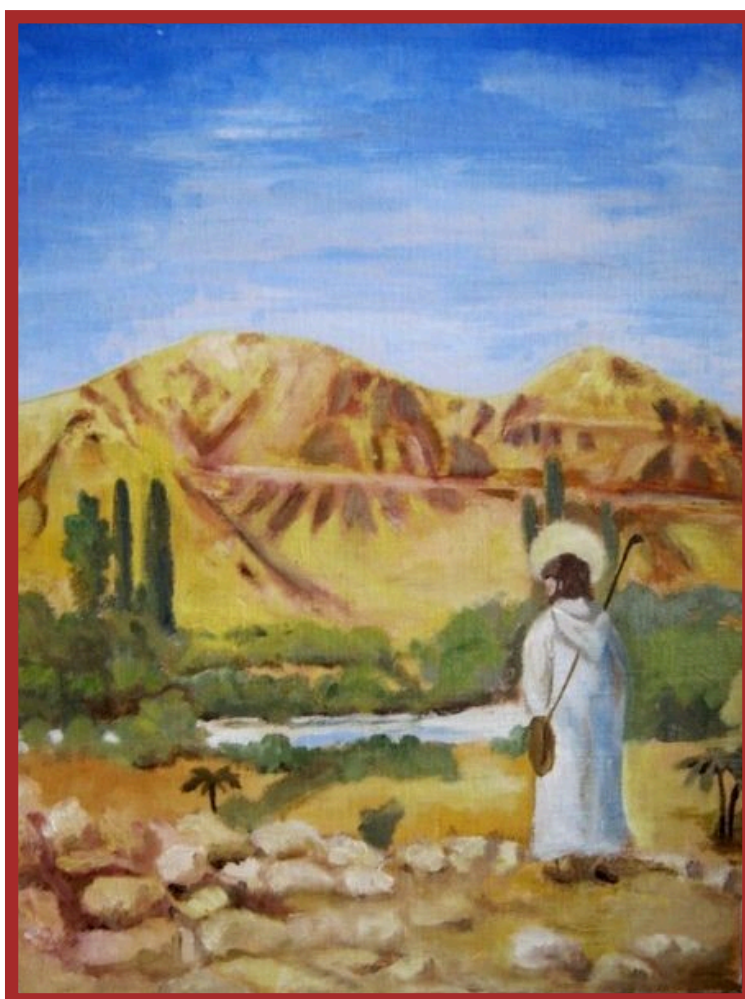
Sympatizanti: 5 / Kadmium Žluté Střední, Jiri Jezek a 3 další

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 18. - Blah. Theobald pod "Horou pokušení"

Theobald Roggeri je sice z Itálie, ale také toho moc nenamluví. Proto se o něm z literatury moc nedozvíte. Je sice vyučeným obuvníkem, ale řemeslo pověsil záhy na hřebík, majetek rozdál a vydal se do světa sloužit Bohu.

Když jsme spolu „dali řeč“, tak to ovšem bylo zajímavé. Narodil se, jak sám řekl, ve Vicoforte v dnešní provincii Cuneo, na západ od Janova, v roce 1100. A odtud se pak pustil do světa. Prošel snad všechny římské baziliky. Potom se pustil až do Svaté země, a o té umí pěkně vyprávět, pochopitelně až když ho přimějete k rozhovoru. To se zasní a začne povídat – třeba o tom, jak přišel k řece Jordánu poblíž biblického Jericha, ano, toho Jericha, jehož hradby zbourali Židé při svém odchodu z Egypta a na své čtyřicetileté anabázi po Sinajské poušti. Stačilo jim k tomu prý jen zatroubit. No nevím, ale u Domažlic také stačil chorál a nepřítel se zhroutil, takže možné je všechno. A to ještě starozákonní text hovoří o tom, že Hospodin zastavil tok Jordánu, aby se jeho vyvolený lid dostal na druhou stranu a mohl to Jericho dobýt. U Hospodina by nás to nemělo překvapovat, ten je tím pověstný a má podobné zásahy do běhu přírody, kterou si stvořil, v popisu práce.

Ovšem pro Theobalda bylo důležitější, že tu na břehu Jordánu poblíž Hory pokušení křtil Jan Křtitel a to dokonce i Ježíše Krista. To je však velmi zajímavý příběh z Nového zákona, neboť se tím vlastně říká, že ústřední postava křesťanské víry původně vůbec křesťanem nebyla. Však také do té doby mnozí považovali za Spasitele právě Jana Křtitele, a byl to on, kdo to odmítl a ukázal na Krista, ale to už je, jak se říká, jiný příběh.

Město Jericho a Hora pokušení v pozadí přečkaly nakonec věky a existují dodnes, a Jordán, ač pomalu vysychá, stále ještě teče. Jen poutníci tam nemusí chodit z Evropy pěšky a klidně si letí třeba letadlem a s cestovní kanceláří. Pořídí to za několik hodin, zatímco Theobaldovi a dalším poutníkům ta pěší pouť trvala měsíce a někdy i roky.

Tím ovšem putování Theobaldovo neskončilo, a on pak došel až na druhý „konec světa“, do španělského poutního místa Santiago de Compostela, spojeného s postavou apoštola a misionáře sv. Jakuba Stašího. (Santiago = Svatý Jakub, nedávno jeden "vzdělanec" v soutěži Kde domov můj nevěděl, s kterým světce je toto poutní místo spojeno.)

Pozemská pouť Theobaldova skončila v r. 1150 v italské Albě, ale jste-li všímaví, můžete ho na svých cestách potkat i dnes. O jeho svatosti s ním nemluvte, on je zatím „jenom“ blahoslavený, ale třeba se prohlášení za svatého také dočká. Církev svatá katolická nikam nespěchá, běžně operuje s termínem „věčnost“ a pár set let pro ni nic neznamená. To jen dnes hojně rozšířený český hlupák si myslí, že církve (nejlépe všechny) zaniknou ještě v tomto desetiletí.

"Hora pokušení" u Jericha

Sympatizanti: 8 / Mgr Plivník, Stanislav Kroupa a 6 dalších

Komentáře

Irena Švecová:

Děkuji za rozšíření obzorů, pěkně jste vše ztvárnil, Hony.

Stanislav Kroupa:

Opět zkusím doplnit zajímavostí. Koncem sedmdesátých let u nás v Kulturním domě hostovali francouzští bibliční archeologové. (Dodnes nechápu, že to prošlo). A vedle mnoha jiných zajímavostí z těchto krajin Bible vypravovali i o Jerichu a též i o onom zázračném přechodu Jozua s jeho velkou partou. Kdo neví: Po několika dnech přešlapování na břehu před hlubokou vodou se stal zázrak. A najednou voda odtekla, nová nepřitekla a celý ten veliký zástup lidíček přešel (skoro) sucho nohou na druhý břeh. Tam se dali opět dohromady a za nějakou dobu pak zdolali město Jericho. To už

bylo ale zmíněno. Francouze tenhle příběh zaujal a tak bádali a koukali a ...Jericho leží na úpatí hor, kde se pod nimi už rozkládá veliká nížina Mrtvého moře. To napájí jediná tamní velká řeka Jordán. No, veliká... V poslední, nížinné části už teče velmi zvolna, líně. A před vtokem do Mrtvého moře vytváří mnoho všelijakých zákrutů. (Můžete se přesvědčit na Mapy Google) A tady v těchto místech se dost často stane, že se utrhne kus břehu s kmeny stromů, které vytvoří na nějakou dobu hráz. Někdy takovou, že zcela řečiště zahradí... Pak pod náporom zadržené vody se hráz protrhne, vody koryto vyčistí a po nějakou dobu se jede zase dál podle starého scénáře...

A tehdy zmiňovaní archeologové vypravovali, že byli (čirou náhodou) podobného zázraku svědky. Najednou voda přestala téci a nová začala až po několika hodinách. Tedy dost času, aby ve spěchu dovedla vodní tok překonat opravdu velká skupina lidí. Tenhle zážitek byl také pak důvodem (a inspirací) hledat příčinu. Protože i oni do té doby onu zmínku o zázraku považovali za literární přídavek, jak dát vypravovanému příběhu větší grády

Hony Šafa: Myslím, že je nanejvýš na čase, vrátit staro- i novozákonním legendám veřejné povědomí o tom, že navzdory náboženské rétorice a nánosu se pořád jedná o spisy popisující skutečnou historii.

Stanislav Kroupa: jen je třeba trochu s rozumem. Protože (ač jsem věřící člověk), některé kruhy mají snahu dějinám "napomáhat". a tak často neověřená či "poupravená" fakta vydávají za skutečnost. V Bibli je na jednom místě napsané v souvislosti s úpadkem víry (který prý ve velkém nastane). Že když nebudou lidé, co mají o víře nejen slovně, ale i svým životem svědčit, bude se dít i bez nich. A tak pak zaznívá: "I kamení bude mluvit..." Což je dnes zcela jasný význam. Památky, archeologie a podobné. Včetně vědy.

Hony Šafa: Bolševik tady vtloukal lidu obecnému do hlavy, že věda vše vysvětlí a potlačí víru. A nějak mu nedošlo, že ti největší vědci jsou věřící, že věda a náboženství nejedou proti sobě na jedné koleji, ale spíše stejným směrem po kolejích vlastních. Jsou to právě vědci - fyzikální chemici, astronomové, fyzikové,... kteří narážejí na neřešitelné a z principu neobjasnitelné meze svého působení. Primitivní přístup k věci je, že se zaměňuje liturgie konkrétní církve za celý pojem náboženství, které je ale jevem komplexním, objevující se asi zákonitě ve všech civilizacích, které kdy vznikly a trvají, jevem, který má své souvislosti historické, filosofické, kulturní, mravní a morální, sociální i politické. Ale to je na dlouhou dobu ne - to byste musel vstoupit do kláštera a makat jen na svatých obrázcích. zajímavou debatu na jiném fóru. Jen dodám, že pro mne . spíše nevěřícího, byly vždy nejzajímavější debaty s faráři, jeptiškami a také s mnoha věřícími, u nichž jsem ovšem často zjistil, že o svém náboženství a jeho historii nevědí skoro vůbec nic.

Alba, Itálie

Ze skončila pozemská pout' blah. Thebalda

Povídání a malování ateistovo

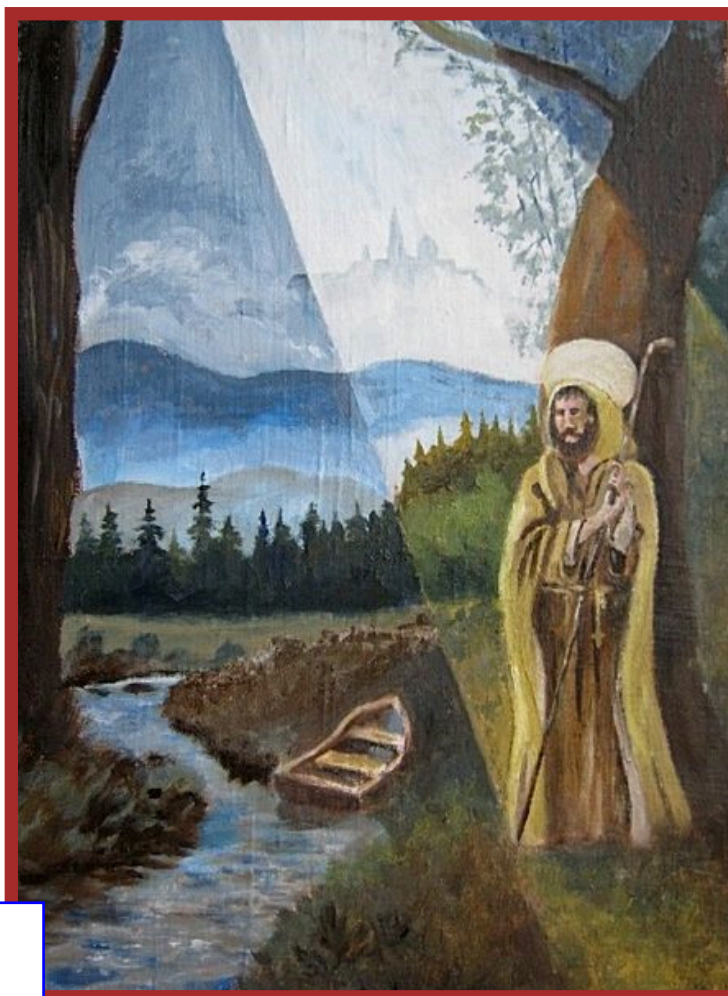
věcí křesťanských se týkající.

Část 19. - Sv. Vilém - poutník-zakladatel

Na polních cestách, v lese či v horách lze dodnes narazit na zvláštního poutníka. Jeho zvláštnost či odlišnost spočívá v tom, že je jakýmsi poutníkem „naruby“. Zatímco správný, normální, standardní poutník jde cíleně po svatých místech, svatý Vilém je poutník, který ta svatá místa při svém cestování teprve vytváří. Můžeme ho klidně přirovnat k prvním americkým osadníkům – ti také přišli do prérijních pustin, postavili si nejen domy, ale zcela dobrovolně a bez dotací i kostely, školy, a nakonec i železnice a dálnice. Těm opravdu prvním průkopníkům civilizace se říkalo „pionýři“ (a nemohli za to, že ten název jim později vytunelovali bolševici). A skoro přesně tak šel skrze pralesy Evropy svatý Vilém, zvaný poutník-zakladatel.

Na cesty se vydal z rodného Savojska, tedy ze severní Itálie jako patnáctiletý. Narodil se ve Vercelli někdy kolem roku 1085, mám dojem, že to sám nevěděl úplně přesně. Pro putování si zvolil obrácený postup než blahoslavený Theobald. Nejdříve šel do Santiago de Compostela a teprve pak se vydal také do Svaté země.

Později, v roce 1114 založil svatyni Panny Marie na dosud bezejmenné hoře u města Avellino východně od Neapole.

Vize sv. Viléma

Vyprávěl mi:

„Než se tak stalo, bylo mi připisováno zázračné uzdravení slepce, ale myslím, že jsem v tom byl nevinně, a že to byla pouze Boží vůle projevená skrze mne. Báł jsem se, že kolem mne vznikne nějaká nezasloužená pověst, která povede ke zklamání mnohých trpících, i chtěl jsem se uchýlit do samoty, abych někomu nechtěně neublížil. Postavil jsem si tedy malou svatyni. Lid obecný pak tu horu pojmenoval Monte Vergina (Hora Panny). A tehdy jsem poznal i to, čemu se ve vaší nové době říká „Běda tomu, kdo se osvědčí“. Z mé samoty nebylo nic, přicházeli různí mužové povahově mně blízcí, vznikla duchovní komunita a s ní i klášter sice svázaný s benediktinskou řeholí, ale obsazený naším společenstvem, kterému se začalo říkat poustevnická větev benediktinů-vilemitů. Ten klášter dodnes existuje.

Když se život zaběhl podle pevných pravidel, cítil jsem, že jsem tu vlastně zbytečný, a chtěl jsem se opět uchýlit do samoty, nejraději jako žebrák a poustevník. Jenže ta situace se opakovala, takže v tom musel být Boží záměr. Jakmile jsem se někde usadil, vznikl tam klášter. Už si ani nepamatuji, kolik jich bylo, určitě více než tři, protože nakonec mi to počítání zkomplikoval sám neapolský král Roger, který se se mnou seznámil a podle mých návrhů začal stavět další kláštery, takže už ani sám nevím, na kolika mám či nemám zásluhu“.

*Svatý Vilém, opat a zakladatel
společenství Hory Panny.
Svatopetrská bazilika - Vatikán*

Nezbývá než dodat něco, o čem Vilém nemluvil, ale vypráví to něm legenda. Vilémův vliv na krále Rogera se nelíbil dvorským intrikánům, kteří chtěli poutníka a poustevníka Viléma znemožnit. K tomu si zaplatili sexuální pracovníci, která měla Viléma svést a zkazit tak jeho pověst zbožného muže a vyhlášeného léčitele. Jenže Vilém nebyl žádný trumbera. K očekávaným radovánkám připravil lože ze žhavého uhlí, lehl si na něj a milou dámu na něj k sobě pozval. Ta „soudružka rajda“ (abychom použili termín klasikův) utrpěla takový šok, že prodala svůj majetek, založila ženský klášter ve Venose a v něm potom vedla kající život. Vilém vstal z lože nezraněn.

Vilém to posléze dotáhl až na pozici opata v klášteře San Salvatore di Goletto v Kampánii, kde v r. 1142 zemřel. Klášter existuje dodnes.

Sympatizanti: 11 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 9 dalších

Redakční poznámky:

Tím skončil můj cyklus Svatých poustevníků a poutníků.

Následně byl vystaven ještě na zámku v Doudlebách nad Orlicí nebo na památkově chráněné faře v Sudslavě.

Máte-li vtíravý pocit, že to, co jste právě dočetli o poustevnících a poutnících, mohl napsat jen magor, mohu vás uklidnit. Máte pravdu. Být v dnešní době „normální“ znamená, že.... řekněme to takto:

Lidé přicházejí, žijí a odcházejí. Ale zůstává tu po nich jejich dílo, jimi vytvořené tradice, vzpomínky na jejich skutky, zůstávají stavby, umělecká díla, zkušenosti, poznání, zkrátka kamínky a kameny na velkolepé stavbě lidské kultury a civilizace. To po některých, ba mnohých. Co však zůstává a zůstane po „normálních“ vandalech, kazisvětech, kazimírech a českých hlupácích? Jen zmar, prázdno, nicota. Zkusme tedy raději něco vytvořit, ochránit, zachovat a zvelebit či alespoň sepsat pro další generace – myslím, že přitom nebudeme mít problém si popovídat a vyměnit zkušenosti i s dávnými poutníky, poustevníky i s našimi pra- a ještě vzdálenějšími praprapředky. Vždyť bez nich bychom tu nebyli a bez jejich tvořivé práce bychom ještě běhali po stromech. Starejme se tedy, aby po stromech zase nemuseli běhat naši potomci. Kvůli dramatickému úpadku českého školství, epidemii bolševicko-materialisticky podmíněného zhloupenutí a neutěšenému stavu obyčejné mezilidské a mezigenerační komunikace existuje totiž dost vážné nebezpečí, že to našim potomkům hrozí.

Výstava v galerii Sýpka na zámku v Doudlebách n.O.

Bývalá fara v Sudslavě

Povídání a malování ateistovo

věcí křesťanských se týkající.

Část 20. - Sultán Sulejman

(Je to dlouhé, nečtěte to!)

=====

Ten pán, kterého tu dnes ctěnému publiku představím, nebyl ani křesťan, ani svatý. Ale přesto sem patří. Dovolte, abych Vám bez předsudků a různých historicky se tvářících nepravd představil nebezpečného dobyvatele Evropy, severní Afriky i západní Asie, pana sultána Sulejmana (Solimána, Šalomouna) I. – Zákonodárce (též zvaného nepřesným překladem jako Nádherného, Báječného či Velkolepého), z osmanské dynastie. Žil v letech 1494 – 1566, zemřel tedy jako 72-letý na vojenském tažení. V mládí se mu dostalo vysokého vzdělání v přírodních vědách, v literatuře,... ve vojenských vědách a už jako mladíkovi mu byla svěřena správa několika provincií. Jeho otec Selim I. se ho nakonec začal obávat a snažil se ho zabít. Sulejman jen náhodou unikl smrti a krátce na to zemřel řízením osudu jeho otec. Sulejman se automaticky stal jeho nástupcem ve svých 26 letech v roce 1520. Zde si vyjasněme pojmy.

Neexistovala žádná turecká říše, ale říše osmanská. Osmané se ve své říši po celou dobu existence těšili z absolutní víry svých poddaných ve svou jedinečnost. Jako dynastie o trůn nemuseli bojovat se žádnými konkurenty, vraždili se

s mlčenlivých souhlasem poddaných i náboženských autorit jen mezi sebou tak, aby sultán nikdy nebyl ohrožen nikým ze svých příbuzných, bratry počínaje a předčasně ambiciosními (byť jen třeba zdánlivě) dětmi. Platilo heslo, že je lépe ztratit bratra, než připustit ztrátu byť jediné provincie či rozpad říše. Nikdo z neosmanské krve (kromě sultánových němých katů) si však nesměl dovolit do těchto příbuzenských zvyklostí zasáhnout a dokonce (hrůza!) prolít byť jen kapku osmanské krve u nějakého vzdáleného příslušníka rodu. Selim I. tak zlikvidoval při nástupu na trůn 19 svých sourozenců i Sulejmanovy bratry. Sulejman byl odhodlán tuto praxi změnit, ale nakonec i on stál za smrtí některých svých synů, které se proti němu snažili postavit dvorští intrikáni. Sulejman proslul svými výboji (nejen) do Evropy. Přitom mimo jiné doslova převálcovaval vojska (i) krále českého a uherského Ludvíka Jagelonského v bitvě u Moháče v roce 1526 (načež si čeští stavové dobrovolně zvolili za krále Ferdinanda I. Habsburského) a v roce 1529 jeho stotisícová armáda oblehla (neúspěšně) Vídeň. Přesto za vlády Sulejmana a dosáhla Osmanská říše největší rozlohy, expandovala všemi směry a v té podobě pak s různými drobnými změnami vydržela až do 1. světové války, do níž vstoupila jako jedna ze světových velmocí (stačí se podívat na mapu z počátku 20. století). Osmanská říše byla majetkem osmanské dynastie.

Osmanská říše neznala něco adekvátního k evropskému pojmu „šlechta“. Nadřazení lidu obecnému byli pouze Osmané a vůči sultánovi se museli chovat hodně krotce. A také sultánovi úředníci, správci, místodržitelé – to byl celý komplikovaný systém bej, berlejbejů, pašů, vezírů, velkovezírů, ale ti všichni měli svůj úřad svěřený sultánem. Rozhodovaly pouze schopnosti dotyčného, národnost a většinou ani náboženské vyznání nehrálo žádnou roli. Sulejmanovi bylo ale jasné, že udržet obrovskou říši jen silou osobní autority je prakticky nemožné, a tak vsadil na sílu zákona. Za pomoci mnoha vzdělců vyšel z muslimského práva šaria, ale vzal v úvahu všechny užitečné zvyklosti z celé mnohonárodnostní říše, a sestavil obsáhlé Sulejmanovy (též Osmanské) zákoníky. Těm podléhali všichni a bez výjimky. Tedy jedinou výjimkou byl sultán sám. Tím se dostáváme k tomu, proč tu u témat křesťanských uvádím právě jeho. V Sulejmanových zákonech měli zvláštní odstavce Židé, křesťané a jiná vyznání. Byla jim zaručena náboženská svoboda (nesměli pochopitelně útočit na islám), mohli zaujímat funkce samosprávné, ba i ty nejvyšší státní, měli zaručena práva ekonomická, práva volného pohybu v říši apod. Platil přesný daňový systém a běda úředníkům, kteří chtěli daně svévolně zvyšovat ve svůj prospěch nebo se dokonce pokusili část daní zpronevěřit. Výjimečným a současně nejlehčím trestem byla konfiskace majetku, většinou šlo o hlavu – okrádat poddané a sultána si nikdo nesměl dovolit ani náznakem. Žádná zdlouhavá vyšetřování se nekonala, přiznání bylo polehčující okolností...

A ve školním dějepisu se určitě nedozvíte, že židé i křesťané ze Španělska, Uher a dalších zemí utíkali na osmanská území před náboženským terorem Svaté inkvizice. Sulejmanova manželka Hürrem byla původem dcerou pravoslavného rusínského či ukrajinského popa, zajatá Tatary a darovaná do Sulejmanova harému jako otrokyně-konkubína. Dotáhla to až na jeho manželku (což byla mimořádnost, sultáni se neměli ženit, aby nebyli vydíratelní). Se Sulejmanem vedli milostnou korespondenci básněmi v perštině (zachovala se nemalá část a je uložena v museu v sultánově paláci Topkapı v Istanbulu). Sulejman svou vzdělanou manželku využíval i v diplomatických jednáních a na Západě byla známa jako Roxelana. Významným spojencem Sulejmanovým v bojích proti Habsburkům byla totiž mj. i křesťanská Francie, skutečnost, že Habsburkové přesto osmanskému náporu odolali, patří k dosud nedoceneným jejich přednostem. (Od Frau Merkel se proto uznání také nedočkají.)

Hlavní architekt Osmanské říše byl Mimar Sinan, který se dožil neuvěřitelných 98 let, stavěl mešity, paláce a další stavby celkem pro tři sultány (dodnes jsou obdivovány davy turistů). Začínal jako stavitel mostů pro Sulejmanovu armádu při taženích do Evropy, a osvědčil se. Původem byl pravoslavným křesťanem řecké národnosti. Elitní jednotky osmanské říše tvořili pověstní janičáři, původem křesťané. Jejich vliv se časem zvýšil tak, že se jich sultáni začali obávat a později raději janičárské jednotky zrušili.

Sulejmanovy zákoníky vydržely přes tři století a historici se shodují, že právě postupné opouštění jejich principů přispělo k pozvolné, ale časem nepřehlédnutelné erozi Osmanské říše, která začala zaostávat za průmyslově se rozvíjející Evropou.

Mimar Koca Sinan

Socha v parku předmešitou v Edirne.

Ač Korán zakazuje muslimům zobrazování živých bytostí, v Turecku se to tak moc vážně nebere.

Sympatizanti: 10 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 8 dalších

Ohlasy a komentáře

Kadmium Žluté Střední:

Ta jeho manželka Roxelana, PRÝ měla být něco jako předlohou fimové Angeliky jsem někde četla , ale jestli je to pravda, není jisté .

Hony Šafra: To ne, Angelika nějakému sultánovi vzdorovala, Roxelana s ním strávila skoro celý život a žárlivě si střežila sultána pro sebe. Občas byla až drzá, ale věděla, které hranice nesmí překročit. Jemu se její samorostlost líbila a ledacos jí trpěl.

Vendula Šafránková: Byla velice chytrá a věděla, jak na mužské. Sulejman ji velmi miloval a velmi si jí vážil. Dokonce s ním spoluvládla, věc v muslimských zemích a ve středověku zcela nevídaná. Tedy tak to alespoň bylo v tom románu. Ale vcelku to tak odpovídá historickým faktům, jak se dochovala.

Kadmium Žluté Střední: tam v tom článku psali, že proto, že vlastně se tam dostala jako otrokyně, že byla chytrá, uměla to s mužskými a tak. Samozřejmě si autorka vybrala jen tenhle kousek, další vymyslela.

Libuše Vinšová:

Připomnělo mi to turecký seriál Velkolepé století

Hony Šafra: Však kvůli němu byly v Turecku bouře. Tradicionalisté nechtěli připustit, že v zákulisí ovládala politiku žena. Pochopitelně se nezachovaly podrobnosti ze zákulisí (autoři toho seriálu o tom podrobně mluvili), to bylo tabu, ale korespondence existuje, jak soukromá, tak diplomatická. Proto je také v Evropě známá jako Roxelana, nikoliv jako Haseki Hurrem Sultan. A fakta sedí.

Libuše Vinšová: zase jsem kousek dál, seriál byl celkem sledovaný i na Slovensku, ale přiznám se že už si nepamatuji závěr - možná je to lepší

Hony Šafra: Sulejman manželku o několik let přežil a sám pak ještě později vyrazil krotit Uhry (tam byla pořád horká hranice) a při obléhání Szigetváru zemřel přirozenou smrtí ve věku 72 let. Podle seriálu byla jeho smrt utajena, aby vojáci pevnost dobyli a nevěděli, že šéf je po smrti. Pro Maďary je ta pevnost zase zdrojem národní hrdosti (něco Alamo pro Američany), protože obránci vedení Mikulášem Zrinským se v beznadějně situaci pokusili o výpad proti 50-násobné přesile Turků. Mikuláš Zrinský přitom padl, takže oba velitelé vojsk zde zemřeli.

Libuše Vinšová:

Dějiny byly, jsou a doufám že i nadále budou k zamyšlení

Hony Šafra: To ano, ale mám takový pocit, že to dnešní mladou generaci moc "nebere". Což je škoda, protože jak známo, chybami se člověk učí, a já si to pozměnil tak, že říkám: Chytrý člověk se učí na chybách druhých a hlupák se nepoučí ani z chyb svých. A celá řada historických situací jsou situace typické, opakující se a když z nich máme poučení, jak to všechno kdysi dopadlo, máme šanci zachovat se lépe.

Libuše Vinšová: svatá pravda

Stanislav Kroupa:

Díky, zase jsem o fous v obraze

Hony Šafra: Stačí o fous - a účel je splněn.

*Sulejmanova mešita
Istanbul, Turecko*

Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 21. - Svatá Helena

Poslední povídání o Sulejmanovi mělo upozornit na to, že Osmanská říše zlikvidovala dosud přežívající východní část Říše římské a to dobytím Konstantinopole (Cařihradu) v roce 1453. Tohoto úkolu se zhostil úspěšně Mehmed II., pradědeček Sulejmanův, když dal ránu z milosti rozpadající se Byzantské říši. Ta na jednu stranu vynikala vysokou úrovní kultury a umění, ale také změkčilostí, ignorací k okolnímu vývoji ve světě a z toho pramenící neschopnosti k obraně (situace v dnešní Evropě je přesně analogická). Mehmed II. ale nebyl žádný barbar, uvědomil si, že je vlastně následovníkem byzantských císařů, a že přejímá pod svou vládou i její většinově křesťanské poddané. Položil tedy základy k Sulejmanově náboženské toleranci, který vše pak vtělil do Osmanského zákoníku. Nenechme si tedy vnutit fake-news o Turcích jako islamistech, jak se tomu pohříchu dodnes děje. Díky těmto osvíceným pánům, byť „kruťasům par excellence“, se na území Turecka dnes nachází větší množství antických památek než v Řecku a v Itálii, a také velké množství přísně chráněných památek byzantsko-křesťanských, čili pravoslavných či ortodoxních. Nebyv patričně poučen ze školních škamen, byl jsem proto velmi překvapen množstvím (i „žijících“) pravoslavných kostelíků a také ikon, které se na území Turecka nacházejí. A to mne následně vyprovokovalo, zkusit nějakou takovou ikonu jen tak (jako obvykle sobě pro radost) namalovat. Malba ikon má ovšem svá pravidla, která byla nad moje síly dodržet a jednalo se tedy spíše o volné napodobeniny. Nejsou tedy malovány vaječnou temperou, ale olejem, nepoužil jsem zlato na pozadí či svatozáře atd.atd. – šlo mi jen o ten vzhled. Zlato musel nahradit levný bronzový prášek v nitrolaku, dřevěnou desku plátno nalepené na sololitu.

První volba padla kvůli jménu manželky na svatou Helenu. Tato světice z doby před velkým schizmatem je uznávána prakticky všemi hlavními křesťanskými církvemi. Žila v letech 255 – 330 a tradice praví, že začínala jako chudá dívka, dojička. Svoji krásou však upoutala Constantia I. Chlora, kterému porodila syna Konstantina. Manžel ji kvůli kariéře ale opustil, aby se mohl oženit s císařovou dcerou a posléze to také na římského císaře dotáhl. Po Chlorově smrti ale jeho vojáci provolali císařem jeho syna Konstantina, který byl později zván Velikým. Ten si matku držel na svém dvoře, ona někdy kolem roku 312 přijala křesťanství za svou víru. Pod patronací svého syna i ve spolupráci s ním pak založila řadu kostelů, z těch nejvýznamnější jmenujme baziliku Sv. Kříže v Římě, baziliku Apoštolů v Konstantinopoli nebo baziliku Nanebevzetí Páně v Betlémě (z toho je i vidět obrovský zeměpisný rozsah jejího působení v rámci celé Říše římské). V roce 326 vykonala pouť do Svaté země, kroniky praví, že na Golgotě/Kalvarii (pro neznalce: vrch, na němž byl ukřižován Kristus) zhnuseně zničila pohanskou modlu Venuše a dala vrch vyčistit. Přitom našla zbytky kříže, na němž byl Kristus ukřižován, alespoň tak praví dávná legenda. Je proto jak v latinském výtvarném umění, tak na ikonách zobrazována s dlouhým křížem často přesahujícím její postavu. Existuje velké množství dvojitých ikon, na nichž je zobrazena se svým synem císařem Konstantinem, a oba drží ten kříž – ona pravou a on levou ruku. Svatá Helena byla titulována jako Augusta (císařovna), jako „rovná apoštolům“ a podobně vznešeně. Zajímavé je, že neinklinovala přímo k ortodoxnímu křesťanství, ale spíše k ariánství, které bylo střídavě prohlašováno na kacířství a pak zase dočasně bráno na milost. Věřoučné důvody jsou dnešnímu člověku už nepochopitelné, na pozadí ale byl spor, zda má císař moc nad biskupy, nebo církve nad císařem.

=====

Pro ikony je typické, že nesou nápis, jméno zobrazované osoby. Kupodivu není příliš těžké tyto nápisy „rozluštit“. Jsou sice psány řeckými písmeny, ale pamětníci znali azbuku a několika řeckých písmen z geometrie či z fyziky by s tím neměli mít problém, pokud si zvyknou na různá kaligrafická spojení, například časté zakončení jména ...os (tedy v řečtině ...oc je znázorněno jako jedno písmeno, kolečko s dolním ocáskem, slabika „gi“ bývá zobrazena jako poloviční T tedy velké „gama“ a malé „i“ pod sebou chrání...). Slovo „svatá“ je „hagia“ (viz též chrám Hagia Sophia), „svatý“ je „agios“ – zkuste si vygooglit pár ikon a můžete se dobře bavit luštěním a překládáním. Dovolte mi tedy přestavit moji „mazanici ala ikona“ - Hagia Eleni.

*Mince
s podobiznou císařovny Heleny*

Sympatizanti: 10 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 8 dalších

Ohlasy a komentáře

Kadmium Žluté Střední:

Povídání i obrázek mě potěšil. Jinak Helena je mi docela sympatická i když jsem o ní věděla jen z filmu Konstantin veliký, kterého hraje Jean Marais , ona je tam spíš v menší roli .

Hony Šafra: Je krásné, že někdo alepoň něco trochu ví (většinou my, o něco dříve narození). Tragédie je, když někdo neví nic a ještě je na to hrdý. Naštěstí, blbost, hloupost a pologramotnost v tomto státě nejsou trestné, ba naopak jsou to předpoklady ke hvězdné kariéře .V Konstantinopoli to bylo také tak. Hořkému konci ale neunikli.

Stanislav Kroupa:

Považuji si přátelství s člověkem, který má zase vzhled do jiných sfér a mohu se od něho v něčem poučit . Jinak, asi před rokem jsem četl poměrně dlouhý rozhovor s jakýmsi významným malířem ikon. A bylo to velmi zajímavé. Například ta pravidla jsou opravdu neskutečně přísná a "zkostnatělá". Výtvarný projev - jak jsem to alespoň pochopil - je zcela postavený na symbolice. Takže ať již barva, kompozice, gesta, nebo různé artefakty přesně určují, co ano a co nepatří do zpodobnění.

Hony Šafra: Máš pravdu. Ikony se dokonce nemalují, ale píšou, je to, jak jsem pochopil, vlastně hustá kresba (moc představit si to ale neumím). Ale na druhou stranu, ikona malovaná nikoho neuráží, cosi sděluje, na něco upomíná a určitě není určená (jako v tom případě) k liturgickým účelům. Já si považuji přátelství s Tebou z mnoha důvodů.

Kadmium Žluté Střední: Já to dokonce i chtěla zkusit, ovšem, když jsem podrobně přečetla co a jak, vzdala jsem to.

Hony Šafra: Chyba - správná Češka improvizuje s tím, co má. Určitě nebudeš budovat v Bubustánu pravoslavnou svatyni.

Kadmium Žluté Střední: Já to právě chtěla jako origoš i s těma dřevama

Hony Šafra: ... a vzdala jsi to. Tak k čemu to bylo? Udělej to jako nouzovku a budeš mít ikonu, laici stejně prd poznají, a ještě Ti budou závidět.

Kadmium Žluté Střední: já to vzdala už před začátkem, takže škoda nebyla

Hony Šafra: Jak to, že ne? Máš ikonu? Nemáš! Škoda.

Lucas Cranach: Svatá Helena

Tato císařovna je vzývána ve všech křesťanských církvích.

Povídání a malování ateistovo

věcí křesťanských se týkající.

Část 22.

Volba na namalování druhé ikony byla inspirována jménem mého synka.

Se svatým Jiřím má církev svatá katolická velký problém. Když projevila jistě chvályhodnou snahu udělat trochu pořádek ve svých světcích a hodlala připustit jen ty, kteří jsou doložitelní a je znám jejich hrob, narazila mj. na dva problémy. Za první – kde najít hroby světců, umučených v koncentračních táborech, kteří jsou ale jinak dobře doložitelní, neboť údajů o jejich narození, studiu, životě a skutcích je hodně a mnozí jsou ještě v paměti současníků. Zde tedy musela od původního záměru, týkajícího se hrobu, ustoupit. Za druhé – velký problém představuje sv. Jiří. Ten by asi do pořádaného seznamu světců vůbec nevstoupil, protože kromě legend o něm není prakticky nic známo. Přesto nemohl být jednoduše odmítnut, protože je od nepaměti všeobecně uznávaný jako patron vojáků, rytířů a rytířských řádů, bojovníků, skautů, celých měst a zemí jako Anglie, Benátek, Německa, Janova, Portugalska, Katalánska, Řecka a Ruska, o celé řadě občanských profesí a povolání ani nemluvě, a to včetně chovanců chudobinců. Svatojiřský kříž je součástí vlajky Spojeného království a nachází se ve znaku mnoha měst. S jeho jménem je spojena spousta vysokých vyznamenání v mnoha státech. Prostě „zlikvidovat“ svatého Jiří ze seznamu světců nebylo vůbec průchodné.

Součástí legend je historka o tom, že zachránil princeznu, která měla být obětována drakovi. (Tato legenda pronikla i do pohádek mnoha křesťanských zemí, ostatně náš Bajaja zde někde také bere inspiraci). Jeho původ je kladen do turecké Kappadokie, proto je často zván jako Jiří Kappadocký. Snad měl sloužit jako voják ve vojsku římského císaře Diokleciána a to ve vysoké funkci odpovídající

plukovníkovi či tribunovi. Když začalo pronásledování prvních křesťanů, vzdal se vojenské kariéry a svůj majetek věnoval právě jim a snažil se je všemožně chránit. Skončil tedy v rukách Diokleciánových, který ho dal krutě mučit. Při pohledu na jeho statečnou smrt přestoupila Diokleciánova manželka Alexandra ke křesťanství, za což byla také popravena.

To vše se mělo odehrát někdy začátkem IV. století a uctívání sv. Jiří jako světce se traduje téměř od samého počátku IV. století. Nad jeho údajným hrobem vyrostla v Lyddě v Palestině nedaleko Tel Avivu bazilika. Protože se vše odehrálo dávno před velkým schizmatem, je sv. Jiří uznáván v celém křesťanském světě, přičemž do Evropy přinesli rozšíření jeho jména hlavně poutníci a účastníci křižáckých výprav. Svatojiřský kříž (červený kříž v bílém poli) byl standartou už první křižácké výpravy a křižáci jej nesli na svém ošacení.

Na západě je sv. Jiří nejčastěji zobrazován a „sochán“ jako bojovník na koni kopím probodávající draka. Tento motiv se sice vyskytuje i na ikonách, ale tam je typičtější jen jeho polopostava s kopím a štítem. A nápis Agios Georgios.

Sympatizantii: 7 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 5 dalších

Ohlasy a komentáře

Mgr Plivnik:

Milý Hony, ikony si na Internetu dost prohlížím, a bohužel na těch pozdních a současných mi oproti těm starým něco značně chybí. O to víc se mi líbí ty Tvoje (tahle asi nejvíc), protože mají ducha ikon, jak má být, a Tvůj vlastní styl lehkého rukopisu a atmosféry obrazu. A vůbec nevadí, že je neděláš tou ortodoxní technickou metodou, kterou sice chápu, ale nezvládám. Takže smekám . Před pár léty mě inspirovala zřejmě gruzínská či arménská ikona k podmalbě pod sklo, ... Ještě malá poznámka na závěr. Na jedné velké ikonopisecké www stránce jsem se dočetl, že v minulosti se ikony psaly nejen výše zmíněnou metodou, ale i jako olejomalby a dokonce i pod sklo. Ó, jaké kacírství, ale stránky psali kněžíci, ale už nevím, kde to bylo .

Hony Šafra: Děkuji moc. S touhle Tvojí ikonou také ještě počítám. Vůbec mám takový dojem, že styl ikon se asi dost uplatnil i u lidových podmaleb na sklo, někdy se na ně dá narazit v bazarech nebo antikvariátech, které se věnují výtvarnému umění.

Mgr Plivnik: Jo, stará a zachovalá podmalba je docela drahá, ale občas se mi zdálo, že koukám na zdařilou napodobeninu. Hezký víkend mistře (od srdce) .

Hony Šafra: Děkuji, já si ho užiju. My, duchodci máme každý den víkend. A také Vánoce. Proč čekat na prosinec?

Mgr Plivnik: Bať, svatá pravda . Už v dávných dobách, kdy nám nezbývalo nic jiného, než pracovat, jsme s kamarádem měli úsloví, že: Pro nás je každý den svátkem, čili nutno ho oslavit, nejlépe v provozovně RaJ .

(Venku je zima, duchodce nesmí ven, tak co se dá dělat? Nějaké srandičky nebo další pokračování....)

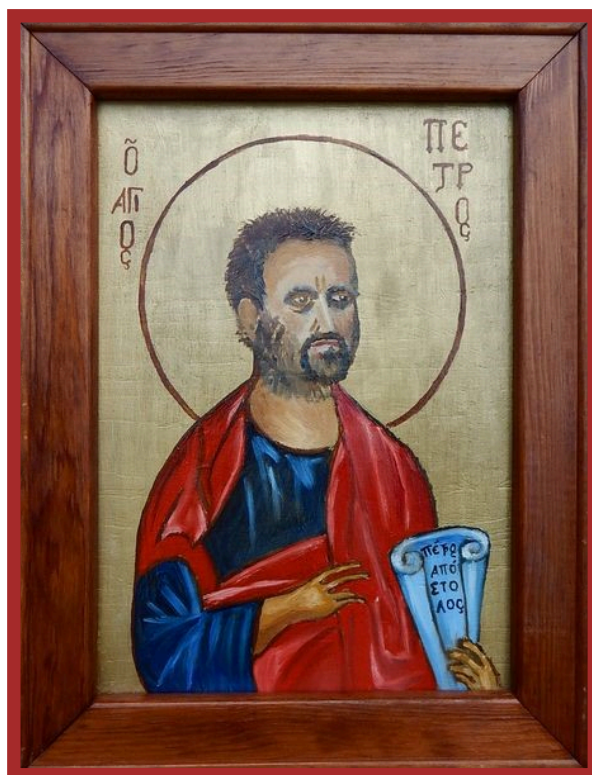
Povídání a malování ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 23. -- Svatý Petr

Třetí ikona vznikla tak trochu jako recese, ale nakonec měla úspěch a skončila ve správných rukách. Ale popořádku.

Před několika dny padla v soutěži Kde domov můj? otázka, jak se jmenoval první papež. Soutěžící jen odhalil své neznalosti a prostě nevěděl. Já si naivně myslel, že ke kulturní výbavě středoškoláka a/nebo zvědavého samouka by měly patřit i některé okřídlené výroky, nejen tedy „To chce klid“, která tuším pan Josef Švejk nikdy nepronesl, Libušino proroctví: „Město vidím veliké, jehož sláva hvězd se bude dotýkat“, ale i Kristova slova: „Ty jsi Petr, (pozn.: tj. skála), a na té skále já církev postavím a ani brány pekelné ji nepřemohu.“

Petr se původně jmenoval Šimon (Simeon) a jeho jméno je jakási přezdívka, snad vážící se na význam slova (skála, viz dodnes třeba petrochemie). Patřil k prvním učedníkům Kristovým a měl mezi nimi (apoštoly) významnější postavení, a proto také byl pověřen, aby po Kristově ukřižování vedl křesťanskou komunitu. Později za Neronova pronásledování křesťanů, k čemuž jako záminku poskytl velký požár Říma, byli křesťané upalováni, přesvědčili svého biskupa Petra, aby Řím opustil. A starou křesťanskou legendu pak polský spisovatel Henryk Sienkiewicz vtělil do svého strhujícího románu Quo vadis? Tento román vycházel časopisecky na pokračování a zaznamenal světový úspěch. Ač poslední část vyšla v r. 1906, už v r. 1905 za něj dostal autor Nobelovu cenu (s přihlédnutím k řadě dalších historických románů).

Když totiž odcházel Petr z Říma Kampánskou branou, zjevil se mu proti němu jdoucí Kristus. Překvapený Petr ho oslovil otázkou: „Quo vadis, Domine? (Kam kráčíš, Pane?)“ a Kristus mu vyčítavě odpověděl: „Když ty opouštíš můj lid, musím se já vrátit, abych byl podruhé ukřižován“. Petr se vrátil, byl zajat, mučen a odsouzen k ukřižování. Nechtěl však být ukřižován jako Kristus, aby nerozměnil jeho památku, a vymínil si být ukřižován na kříži vzhůru nohama.

Svatý Petr bývá zobrazován s klíčem a v obecném povědomí je brán jako strážný u nebeské brány. Klíč ale v původním pojetí měl otevírat přístup ke křesťanskému učení. Lze také nalézt Petrovo vyobrazení s obráceným křížem. Nad jeho hrobem dnes stojí vatikánská bazilika sv. Petra, největší svého druhu. Z balkonu jejího průčelí promlouvá papež ke shromážděným věřícím z celého světa.

I rčení „Quo vadis?“ (s více překlady – kam jdeš, kam kráčíš, kam směřuješ, ale i - co máš v plánu?) se stalo okřídleným a často mnozí netuší, kde se vzalo. A kdo nečetl knihu, může se považovat právem za hodně ochuzeného člověka (hlupákům to však většinou nevadí). Je to ale román historický a čte se jedním dechem, třeba i přes noc (mohu potvrdit, že se od něj nelze odtrhnout).

=====

S drzostí a poťouchlostí ateistovou jsem si tentokrát vzal jako model tvář skutečného člověka jménem Petr D., zámecký pán. Jenže když byla ikona vystavena na plenéru u doulebského zámku, dotyčný „model“ běžel kolem ní, prohlásil (bez špetky vážnosti) „To jsem já“ a utíkal dál, jak je jeho zvykem, za mnohými jinými záležitostmi. Až když se ho později moje pečovatelka optala, co tomu říká, jestli tu ikonu viděl, tak se zarazil a řekl, že si myslel, že je to náhoda. A když se k ikoně vrátil, všimli si kolemjdoucí návštěvníci podoby a žádali ho, aby se vedle ikony postavil, že si ho musejí nafotit. Ikonu jsem pak věnoval personálu zámku k volnému použití, aby měli šéfa stále na očích.

Sympatizanti: 6 / Mgr Plivnik, Stanislav Kroupa a 4 další

Ohlasy a komentáře

Stanislav Kroupa:

Quo vadis úžasná kniha. A nejen tato od zmiňovaného autora. (Například dětská Pouští a pralesem) Jeden čas jsem chodil cíleně do Knihovny a hledal další a další tituly, která mne od nějakého autora zaujaly. Pani Loukotková - Není římského lidu, nebo Petronius a ještě asi dvě další knihy. (Už je to hrozně let a já mám babu sklerózu) Ale třeba také Feuchtwanger, úžasné čtení. Opět několik knih.

Hony Šafra: Ano - Židovská válka (Lion Feuchtwanger podle židovského-římského lékaře a kronikáře Josepha Flavia) - vynikající četba k pochopení, proč byli Židé rozptýleni po světě. Ovšem dneska kdekdo mudruje o věcech, o kterých nemá žádnou historickou představu a to vede k mnohému nedorozumění. Slavná Sienkiewiczova trilogie Potopa, Ohněm a mečem, Pan Wolodyjowski je nutná k pochopení dnešního odporu Poláků nejen vůči muslimským migrantům. Jeho Křižáci se také čtou jedním dechem, to je zase o odporu proti Řádu německých rytířů. Jenže koho to dnes ještě zajímá?

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 24. - Sv. Antonín - Eremita

Asi jste zaregistrovali menší změnu nadpisu. Pominu-li nejrůznější obrázky kapliček a kostelíků, své sakrální náměty jsem vyčerpal. Na FB se nachází množství obrazů se sakrální tematikou, ale většinou se jedná o hodně, málo, více nebo méně zdařilé kopie uznávaných mistrů, nebo tvorbu vystavujících autorů. Bohužel kopie nejsou pro můj účel to „pravé ořechové“ a autorská tvorba zase na mne působí spíše depresivně a pro to také nemám pochopení. Zastávám názor, že umění má diváka obohacovat, těšit, bavit a nikoliv děsit nebo rozesmutnit (opačný názor nikomu neberu, ale nejsem povinen ho šířit). Přesto jsem již před dávnými časy (čas hrozně rychle letí), narazil na sakrální tvorbu jednoho našeho zdejšího přítele, a ta si opravdu zaslouží, aby vstoupila ve větší veřejnou známost. Ony i různé parafráze, karikatury, obrázky naivistické, ale i zdánlivě zlehčující texty (viz třeba kniha Roark Bradford: Černošský pán bůh a páni izraelité) nebo animované filmy (Jean Effel a Eduard Hofman: Stvoření světa) jednak nejsou vůbec urážlivé vůči věřícím, a jednak nesou velký vzdělávací potenciál. Proto si dovolím poutat vaši další pozornost k „naivním“ obrázkům „podivného fenoménu“ zvaného Magister Plivník, a s jeho laskavým svolením je doprovodit slovem spíše blábolivým, ale snad též dostatečně srozumitelným.

Pokušení svatého Antonína:

Antonínů má církev svatá více, nejznámější je Antonín Paduánský, ovšem Mgr. Plivník přivádí na scénu snad méně oficiálního, ale o to lidu obecnému přístupnějšího svatého Antonína-Eremitu neboli Poustevníka, zvaného též Antonín Veliký.

Narodil se v roce 251 v egyptském městě Heracleopolis Magnum v rodině koptských křesťanů. Přestože rodina byla poměrně bohatá, on sám tíhl spíše k životu duchovnímu. Když v jeho 20 letech rodiče zemřeli, ve snaze připodobnit se Kristovým učedníkům, apoštolům, zřekl se majetku. Za svůj způsob života zvolil samotu v poušti. Jeho životopisec a žák, pozdější alexandrijský biskup Atanáš (295 – 373), ve svém díle uvádí, že Antonína nejdříve do zásad poustevnictví a askeze uvedl muž, žijící v dloučení poblíž jedné vesnice. Nebyl

tedy Antonín „objevitelem“ poustevnictví, ale jeho nejvýznamnějším pokračovatelem, přesto je někdy nazýván poněkud nepřesně otcem mnišství. Ovšem právě jeho příklad si získal velké množství následovníků. Dokonce založil v roce 305 mnišskou komunitu anachoretů. Ale i tu nakonec opustil, aby mohl prodlévat v samotě a v r. 310 se stáhl do pouště. Poušť opustil vlastně jen kvůli své touze stát se mučedníkem, když přišel do Alexandrie v době pronásledování křesťanů ve snaze jim všemožně pomáhat bez ohledu na vlastní bezpečnost. Úděl mučednický mu však nebyl dopřán a on se opět vrátil k životu v poušti. Jeho životopisec a doprovodné legendy praví, že tam byl mnohokrát vystaven pokušení, aby tento způsob života opustil – to pokušení představovala divá zvěř skutečná i bájná, hadi i draci, také různé svůdné ženštiny, on však všemu odolal.

Byl také často vyhledáván pro své léčitelské schopnosti i pro své rady lidem v nesnázích. V mládí nabyt poměrně slušného vzdělání a proto si dopisoval i s politiky a vedl diskuse s/nad řeckými filosofy. Zemřel ve vysokém věku 106 let v roce 357. Jeho svatost mu přisoudil téměř okamžitě hlas lidu v době, kdy se ještě nejednalo o formální obřad svatořečení, ale jeho svatost nikdy nebyla zpochybněna. Jeho život se později stal námětem mnoha uměleckých děl. Zobrazován bývá s atributy jako jeskyně v pozadí, různé bestie jej ohrožující, hůl ve tvaru T někdy s edním nebo dvěma zvonečky a dalšími.

Sympatizanti: 10 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivník a 8 dalších

Ohlasy a komentáře

Mgr Plivník:

Díky, milý Hony, za nezaslouženou chválu .

Hony Šafra: Probůh, co je na ní nezaslouženého? Tvé obrázky mohou skvěle doplňovat na triumvirát Jeana Effela a Josefa Ladu, neb ač jsou stejně půvabné, přesto má každý svůj osobitý styl.

Mgr Plivník: Díky, a už mě nechval. Není nic horšího než nafoukaný Plivník ...

Hony Šafra: I kdyby ses nafoukl sebevíce, vedle mého ega tělesného i duševního budeš pořád jako Twiggy. (Tělesné je viditelné a k duševnímu se raději dobrovolně přiznávám).

Kadmium Žluté Střední: Ten příběh mi ihned v paměti ukázal film s Ladovými kulisami o loupežníku Sarkovi Farkovi, princezně, Káče, atd. hl.rolí Bek. Teď si nevzpomenu, jak se to jmenuje, ale výborné herecké obsazení. Byl tam poustevník a toho ďábel taky pokoušel, jídlem i obdařenými děvčaty. Ale nejmenoval se Antonín, tuším, že Scholastikus.

Mgr Plivník: pro Kadmium Žluté Střední: Byly to podle Drdy Hrátky s čertem . Pamatuji .

Anna Čejpová:

Je to moc zajímavé počteníčko. Ale "můj" Antoníček je sv. Antonín z Padovy, který pomáhá hledat ztracené věci. A já ztrácím neustále. Mám s ním různé obchody, kolik že mu dám do pokladničky v jeho holešovickém kostele, když to či ono naleznu, ale většinou mu dost visím. Je na to taková básnička: Antoníčku z Padovy, vrať mi, co není tvé. A jedna již zesnulá vzdálená příbuzná měla doma sošku tohoto světce, a když zas něco ztratila, tak mu neslibovala korunky, ale otočila sošku zády, aby Antonýšek stál na hanbě.

Hony Šafra: To je krásné - nechcete namalovat Antoníčka z Padovy? Byl by tady v dobré společnosti.

Anna Čejpová: Děkuji za nápad, někdy zkusím.

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 25. - Svatý Augustin

Se svatým Augustinem je jedna velká a netypická potíž. Zatímco o světcích jemu současných toho většinou víme dost málo, v jeho případě je tomu přesně naopak. Písemných materiálů už z doby jeho současníků a z jeho vlastního pera je tolik, že by to bezpochyby vydalo na mnohodílný televizní seriál, přičemž počet dílů by se určitě počítal v desítkách a blížil stovce. A nechybělo by v něm vůbec nic – přes milostnou telenovelu, po boje o moc, dramata v podsvětí a v zákulisí, střety ideologické a náboženské, vražedné události válečné, ticho v klášterních prostorách ani nadšení davů při kázáních, totální zánik jednoho světa.

Aurelius Augustinus byl berberského původu. Narodil se v severoafrické části pomalu zanikajícího římského imperia v r. 354 v dnešním Alžírsku. Měl ale římské občanství, jeho mateřštinou byla latina. Křesťanství v té době už nebylo pronásledováno, ale stávalo se státním náboženstvím. Jeho otec byl skoro celý život pohan, teprve v závěru život se přikláněl ke křesťanství, matka Monika pak byla zbožnou křesťankou, která dlouhá léta vedla boj za synovo napravení, ovšem tento zápas zahájila dost pozdě. Augustin byl totiž velmi inteligentní a současně jeho chování hraničilo s úplnou amorálností. Není možné zde v pár řádcích vylíčit, co všechno konal či dokonce antisociálního spáchal. Na jedné straně vystudoval třeba rétoriku, dokonce ji i vyučoval na univerzitách v Římě či v Miláně, ovšem současně se pohyboval v kriminálním podsvětí a hýřil a řádil se „zlatou mládeží“ (což je pojem, který známe i dnes, týkající se nevázanosti nepostižitelných floutků z „dobrých“ rodin). Oba jeho rodiče byli velmi ctižádostiví a on rovněž. Oni i on dělali vše pro to, aby vynikl a udělal „kariéru“. To se mu i dařilo, protože jeho řečnické schopnosti, podložené značnými znalostmi ho k tomu přímo předurčovaly. Nepatrným náznakem sebeomezování po jeho počátečním zdivočelém sexuální životě bylo, když si v 17 letech našel milenkou, které pak ale byl 14 let věrný a s níž měl krátce po seznámení syna, který ho potom provázal po celý svůj nedlouhý život.

Náboženská situace v té době byla jedním slovem řečeno chaotická. Dožívaly všelijaké pohanské zvyky a tradice, křesťanství ani zdaleka nemělo jednu tvář, ale zmítalo se v sektářském boji, z nichž každá

sekta si nárokovala absolutní pravdu a i velmi nepřátelsky reagovala na ty ostatní. Augustin se přidal k manichejcům – to byla sekta kompilující všemožná náboženství, pod jednou „naukou“ bylo splácáno kdeco od staroperských představ, přes judaismus, křesťanství až po buddhismus. (Manicheismus se převalil nakonec přes Asii až do Číny, kde byl praktikován ještě v 17. století a dodnes je zakázaným náboženstvím ve Vietnamu). Ani manicheismus ale Augustina neuspokojil. Hodně se shlížel v Ciceronovi, a když se mu poprvé dostalo do ruky Písmo svaté, odmítl ho jako primitivní, nedosahující Ciceronovy vyjadřovací vznešenosti.

Augustin uprchl z Afriky, protože Kartágo už nestačilo jeho rozletu, oklamal i matku, aby ho nemohla následovat do Říma. Ta se tam nakonec stejně dostala a stále silněji na syna naléhala, aby se stal křesťanem. Dokonce mu sjednala i svatbu s dívkou, která měla být sňatku schopna až za dva roky. Augustin tedy odvrhl svou dosavadní milenkou, ta se vrátila bez syna do Afriky, jenže Augustin si zatím našel novou dočasnou milenkou, která mu měla hovět jeho choutkám, než dojde ke svatbě. A v tomto mezidobí došlo k Augustina k absolutnímu obrácení. Pod vlivem biskupa Ambrože a jednoho spolukrajana se znovu seznamuje s křesťanstvím a Písmem svatým, a hlubokým dojmem na něj zapůsobilo líčení o životě poustevníka sv. Antonína. V roce 387 je biskupem Ambrožem pokřtěn. Jeho matce se splnil životní sen. Augustin pak vyhnal i druhou milenkou, zrušil zasnuby, a s matkou a synem se chtěl vrátit do Afriky. Matka však umírá a to ho ještě na nějaký čas zdrželo v Římě. Po konečném návratu do Afriky se chtěl stát poustevníkem, nejdříve ovšem založil mnišskou komunitu. A tady se znovu rozšířila jeho pověst skvělého rétora. Už po několika víceméně náhodných kázáních si ho davy lidu vyžádaly za kněze a kazatele. Kromě kazatelské činnosti se věnoval teoretickému zápasu především se sektou donaištů. V rámci jím založené mnišské komunity předčasně zemřel jeho syn. Augustinova sláva se ale šířila. Z poustevnických a mnišských záměrů nezbylo prakticky nic. Davy věřících ho donutily vzít posléze i uvolněnou funkci biskupa v Hippo Regiu. Na jeho kázání se scházeli lidé zdaleka. Trvala i několik hodin, ale nikdo neodcházel.

Jeho teoretická činnost vedla k sepsání mnoha knih, z nichž asi nejdůležitější je jeho „Vyznání“ v níž sepsal svůj život včetně svého zdivočelého mládí. Jeho spisy vycházejí dodnes. Zachovalo se mnoho textů jeho kázání. Nelze zde uvést podstatu jeho teologie, ale vzaly ji za svou prakticky všechny křesťanské církve, a Augustin nese titul „učitel církve“. Konec jeho života byl tragický. Přes dnešní Španělsko zaútočily na severoafrické

Svatý Augustin na Karlově mostě v Praze

provincie Říma kmeny Vandalů. Celou zemi prakticky vyvraždily a spálily, oblehly i město Hippo Regius, kde Augustin působil, a on zde při obléhání ve věku 76 let v roce 430 zemřel.

Severní Afrika byla pro křesťanství ztracena, později se tam natáhli mohamedáni a jsou tam dosud. Je docela smutné, že kromě jistého okruhu věřících a kruhů církevních dnešní „moderní“ člověk o Aureliovi Augustinovi prakticky nic neví, byť jeho socha hlavně v sousoších je v kdejakém městě třeba u morových či mariánských sloupů. Velmi často nabízí kolemjdoucím planoucí srdce.

Přítel Mgr Plivník se to snaží alespoň trochu svým obrázkem napravit.

=====

(Znalcům historie s omlouvám za přílišné zestručnění a zjednodušení.)

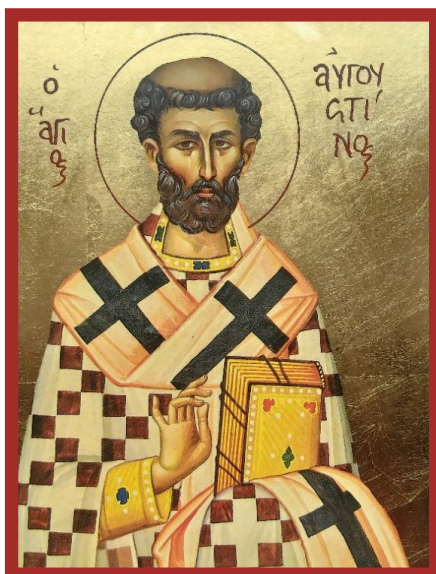
Sympatizanti: 10 / Jaroslava Šimková, Kadmium Žluté Střední a 8 dalších

Ohlasy a komentáře

Mgr Plivník:

Perfektně jsi o otci církve povyprávěl, milý Hony, snad zbývá jen dodat tu roztomilou historku, jak se Augustínek courá po břehu moře a dumá o Bohu a snaží se pochopit jeho trojjedinost (ani já, velký Magistr, dosud nechápu) a jiné atributy. Tu u vody vidí děťátko, jak škeblí přelévá moře do díry v písku. A pacholík koukne na svatuchu a sdělí mu, že on to moře dřív přelije do dírky, než svatucha pochopí. Někteří vykladači tvrdí, že to dítě bylo sám Ježuch. Ale kdož ví ...?

Hony Šafra: To je ta potíž s svatým Gustíkem. Je tohoto tolik, že by textu přibývalo jako kaše ve fake-news Hrnečku vař! Tebou zmíněná příhoda byla mnohokrát "zmalována" slavnými umělci, a zájemci po zadání hesla "sv. Augustin" v Google-obrázky na ni rychle narazí. A dlouhou řadu dalších. Přenechme si však něco na později, až dojde řada na představení Tvého obrázku Svatá trojice našemu čtenářskému publiku.

Svatý Augustin na řecké ikoně

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

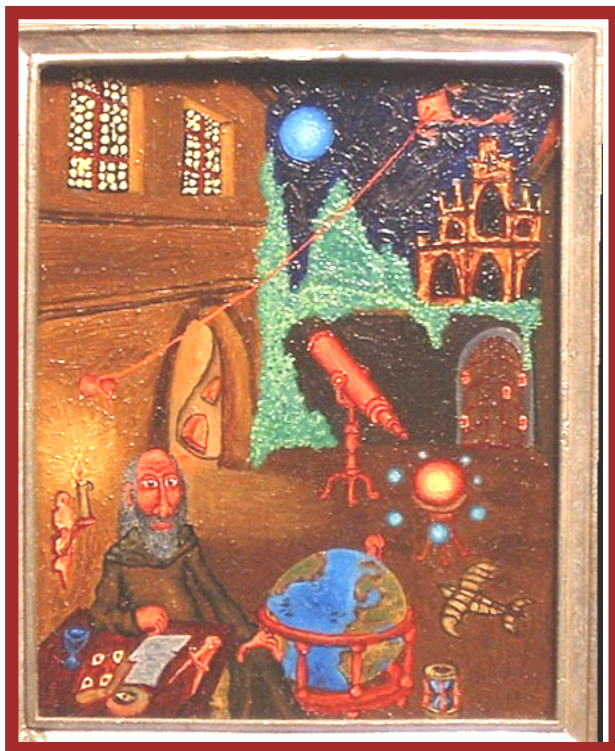
Část 26. - Dobrý večer bratra Rogera Bacona

Je to asi nějaká sociologická zákonitost, že každé učení, filosofie, vyznání či politický směr se v okamžiku, kdy se alespoň zdánlivě etabluje jakožto záležitost pravověrná, pravdu vlastnící, ba ani odpor nepřipouštějící, začne právě proto narážet na odpor tu kacírů, tu disidentů, tu obyčejných remcalů, tu nositelů nových vědeckých teorií. Každý, kdo je u nějaké „moci“ či „razítka“ se většinou zuby-nehty brání změně zavedených pořádků, které mu skýtají jistotu určitých výhod, ať už finančních, mocenských či jen ve formě obecného respektu (nepodléhejme mylnému dojmu, že to vše platí vždy současně.) A tak dochází k tomu, že akademické autority v dané době hlásají se vši vážností nesmysly (ovšem nahlíženo z pohledu budoucího) jako, že z nebe nemohou padat žádné kameny (meteority), že letadla těžší vzduchu jsou nemožné fantasmagorie, a že rychlost větší než 60 km/hod je pro člověka smrtelná (to, když se objevila železnice a automobily). Jiné autority zase prohlašovaly se vši vážností, že genetika a kybernetika aj. jsou buržoasní pavědy, které pouze odvádějí pracující lid a jeho inteligenci od třídního boje a od zápasu za nastolení komunismu. Příznivci těchto „pavěd“ pak byli v lepším případě zahrnuti do ústraní, v horším do gulagu. Einsteinova teorie relativity ani zdaleka nemá vyhráno a zůstává pořád jen široce přijímanou teorií, nikoliv však zákonem. To je na příkladech známých a zřejmých nutné si uvědomit, abychom odpor či skepsi k vědeckému bádání nepřisuzovali jen třeba církvi katolické. Vědecký pokrok a výzkumné úsilí se pak často zrodí i tam, kde to není očekáváno.

Mgr. Plivník „dnes, tímto a zde“ přivádí na scénu Rogera Bacona. Stručně napsáno byl Roger Bacon františkánský mnich (minorita, tedy příslušník jedné z mnoha františkánských větví tj. menších bratří). Žil v Anglii v letech 1220 – 1292, mezitím asi 10 let ve vyhnanství ve Francii a po návratu zemřel ve vězení. Za svatého nebyl a není považován, ale přesto je s křesťanstvím a církví nerozlučně spojen. Získal totiž na svou dobu velmi vysoké vzdělání na dodnes slavných univerzitách v Oxfordu a v Paříži, na nichž se věnoval hlavně a především matematice, lékařství, filosofii a také scholastice. A ta scholastika je zde právě důležitá, protože pod nánosem hlavně bolševických nesmyslů má poněkud špatnou pověst něčeho zkosnatělého a zpátečnického už z podstaty věci. To je ovšem hodně daleko od pravdy. Právě scholastika jako metoda (méně přesně řečeno) vzdělávací přivedla do univerzit ducha diskusí a polemik. Tehdejší studenti se záměrně a cíleně věnovali umění rétorickému a umění vést polemiku (pojem disputace je poměrně známý). To je něco, co je dnešním studentům a absolventům zcela cizí a bohužel je to na nich také hodně vidět. Středověcí studenti dostali za úkol třeba vést diskusi na téma „Bůh je věčný“ a jeden musel tuto tezi hájit, druhý vyvrátit. Dnes dáte ve škole k maturitě napsat nějakou úvahu, a hrouť se z toho nejen studenti, ale i celý školský aparát a poslanecká sněmovna. Přitom na půdě církevní dodnes existuje „d'áblův advokát“ a bez něj není možné kohokoliv blahořečit nebo svatořečit. Každý, kdo něco takového navrhuje, musí přesvědčivě překonat námitky a pochyby strany opačné, tedy d'áblůvy.

Roger Bacon je považován za představitele vrcholné scholastiky. Zabývat se zde spory mezi realisty a nominalisty by opět překročilo možnosti krátkého

doprovodu k obrázku, nehledě na to, že spory mezi nimi nejsou dosud uzavřeny a vlastně stále živě trvají. Roger Bacon patřil k těm, kteří nechtěli svět poznávat jen na základě logiky, vyplývající z církevních dogmat (ale třeba i jen a pouze matematiky), ale prováděl různé praktické experimenty, a na nich si vše ověřoval. Objevil třeba zákon o shodnosti úhlů dopadu a odrazu světla, či o lomu paprsku na optických rozhraních. Prováděl astronomická pozorování. Často se ostře (polemicky, disputativně) vymezoval proti uznaným autoritám jako Albert Veliký nebo Tomáš Akvinský a naopak se přikláněl k nekřesťanským učencům Aristotelovi, Avicennovi a jiným, dávným i jemu současným, často perského či arabského původu (tam bylo tehdy „silikonové údolí“, bohužel si to Arabové o své současné úrovni myslí pořád). Roger Bacon, se tedy brzy dostal do střetu s františkánskými představiteli, i s vyššími orgány církevními. Bylo mu zakázáno, aby své poznatky zapisoval (! – už tehdy panovala hrůza z psaného slova) a dále je šířil (!! – a to ještě neexistoval internet). Přímé kacířství mu prokázáno nebylo (to by skončil na plápolající hranici), ostatně mnohé poznatky z Aristotela (včetně omylů) církev vzala za své. Ovšem mocní z církevních kruhů se obávali (viz úvod) možných změn. Proto Bacon odešel do vyhnanství, a když se vrátil, vězení ho neminulo. Budoucnost mu dala zapravdu, v tom ostatně nebyl první, ani poslední. A na církevní tváři po něm zůstala vcelku zbytečná špinavá šmouha, snadno zneužitelná a zneužívaná.

perského či arabského původu (tam bylo tehdy „silikonové údolí“, bohužel si to Arabové o své současné úrovni myslí pořád). Roger Bacon, se tedy brzy dostal do střetu s františkánskými představiteli, i s vyššími orgány církevními. Bylo mu zakázáno, aby své poznatky zapisoval (! – už tehdy panovala hrůza z psaného slova) a dále je šířil (!! – a to ještě neexistoval internet). Přímé kacířství mu prokázáno nebylo (to by skončil na plápolající hranici), ostatně mnohé poznatky z Aristotela (včetně omylů) církev vzala za své. Ovšem mocní z církevních kruhů se obávali (viz úvod) možných změn. Proto Bacon odešel do vyhnanství, a když se vrátil, vězení ho neminulo. Budoucnost mu dala zapravdu, v tom ostatně nebyl první, ani poslední. A na církevní tváři po něm zůstala vcelku zbytečná špinavá šmouha, snadno zneužitelná a zneužívaná.

Sympatizanti: 5 / Kadmium Žluté Střední, Stanislav Kroupa a 3 další

Olasy a komentáře

Mgr Plivník:

Milý Hony, moc zajímavé povídání, jen jsi zapomněl zmínit pár detailů, které bratra Rogera staví před velkého Leonarda. Alespoň na poli vědy, protože znal: zvětšovací sklo, brýle, kameru obscuru, střelný prach a věděl, že Země obíhá kolem Slunce. Prorokoval, že budou vytvořeny rychlé vozy pohybující se bez síly zvířat, létající stroje, ponorné čluny a potápěcí přístroje využívající stlačený vzduch. Už ve své době navrhoval reformu Juliánského Kalendáře atp... . Hezký víkend .

Hony Šafra: Díky, o tom jsem ani nevěděl. Budu si muset pořídit přídatný externí HDD k mozku, trocha umělé inteligence na úrovni vysavače by mi také neškodila. Doufám, že to pár lidí dočte až k Tvému příspěvku. Bratr Roger si to rozhodně zaslouží.

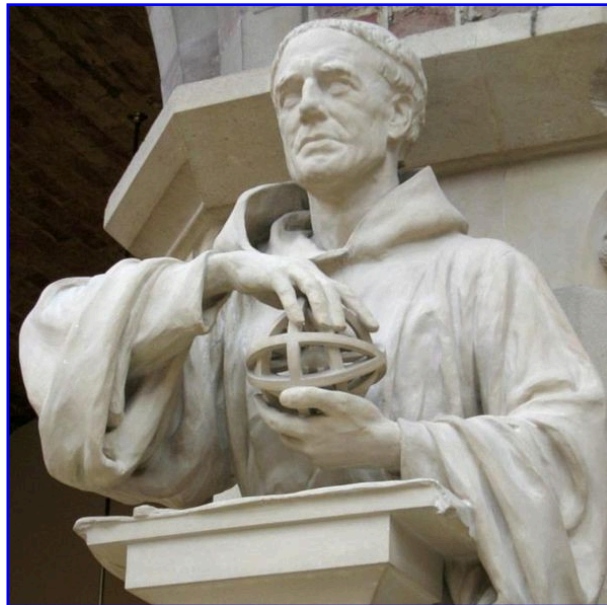
Mgr Plivník: to se mi snad ani nechce věřit . Je pravda, že k některým tématům jsou to jen letmé zmínky v jeho spisech, ale jsou. A k těm vnějším pamětem: tak nějak od roku 1972, kdy se nám o PC ani nesnilo, jsem si vedl výpisky a výstřižky k zajímavým problematikám. Ty pak opatřil počítačovým rejstříkem ještě v dřevním DOSu a postupně nahradil multimediální

datbankou v PC. Výhoda je, že odpadl nějaký ten balíček papíru, ale hlavně se v ní dobře vyhledává. Je sice pravda, že na Internetu je (skoro) všechno, ale kolikrát tam něco bylo a už není, pak je lepší mít to pro jistotu stažené .

Hony Šafa: To já s Tebou souhlasím. Ale třeba bratr Roger před mým zrakem zatím dost unikál a ve snaze nepsat dlouhý román bez patřičného zažití jsem se omezil jen na pár kusých informací. Jinak mám také různé složky pro mnoho zajímavých osobností, oskenované výstřižky a podobně, ale u mnohých ani netuším, zda se to někdy bude hodit. Ono už mi toho času přece jenom moc nezbyvá.

Stanislav Kroupa:

Kdybych měl podobnou otevřenou hlavu, určitě bych se scholastice tehdy věnoval. Protože si své názory docela rád opravuji. Chápu, že svým způsobem žijeme v bublině. A že to, co vnímám jako pravdu, pravda nemusí být, nebo je jen částečná. A rád věcem přicházím na kloub. Asi bych také skončil nakonec ve vyhnanství...

***Roger Bacon**
Oxford*

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 27. - Sv. Barbora

=====

Není-li to příliš nepatřičné, rád bych toto pokračování dedikoval své kamarádce-víle-princezně Barborce Algayerové za to, že svět je s ní znatelně lepší.

(Pokud to někomu připadá nepatřičné, necht' to ignoruje.)

=====

Jméno svaté Barbory nezní ani v Čechách příliš cize. Jen totálnímu ignorantu asi nic neříká chrám sv. Barbory v Kutné hoře, prvotřídní kulturní památka z dob panování Jagellonců, do jejíž údržby jsou věnovány značné prostředky. Většina domácností možná také dodržuje zvyk vkládat 4. prosince do sklenice vody třešňovou větvičku – „barborku“, s nadějí, že na Štědrý den vykvete, což se zhusta podaří. Na 4. prosince totiž připadá svátek této světice, kterou uznávají i východní křesťanské církve. Ty se ovšem často řídí původním juliánským kalendářem, takže oni mají sice 4. prosince, ale my už podle gregoriánského kalendáře tuším 17. prosince (ostatně tento posun je pamětníkům znám z paradoxu, že Velká říjnová socialistická revoluce se slavila až listopadu).

O životě Barbory toho moc známo není a čerpá se hlavně z legend, které však zřejmě mají velmi racionální jádro. Narodila se někdy koncem třetího století a jako nejpravděpodobnější datum její smrti se udává rok 305, odvozený nepřímo z doložitelné existence osob, v jejím příběhu se vyskytujících.

Její příběh je svázán s antickou Nikomédií, což je dnešní asi 300 tisícové město v Turecku jménem Izmit (nezaměňovat s Izmirem), na břehu Izmitského zálivu. Narodila se v rodině bohatého kupce Dioskúra, který si zřejmě byl vědom její hloubavé povahy, a raději ji uvěznil v luxusně vybavené věži, aby nepřišla do styku s křesťanským učením, které v té době ještě nebylo náboženstvím státem římským přijatým. Dioskúros byl z pohledu křesťanského pohan, on byl spíše stoupencem dozrívající helénistické kultury, která hodně stručně řečeno kázala užít si v dobrém životi vešdejší, byť v bázi před mnohými bohy či božstvy, nám známými z řeckého bájesloví. Bohužel pan otec neznal zásady správné kádrové a personální práce a tak se stalo, že jeden ze služících či otroků, kteří měli do

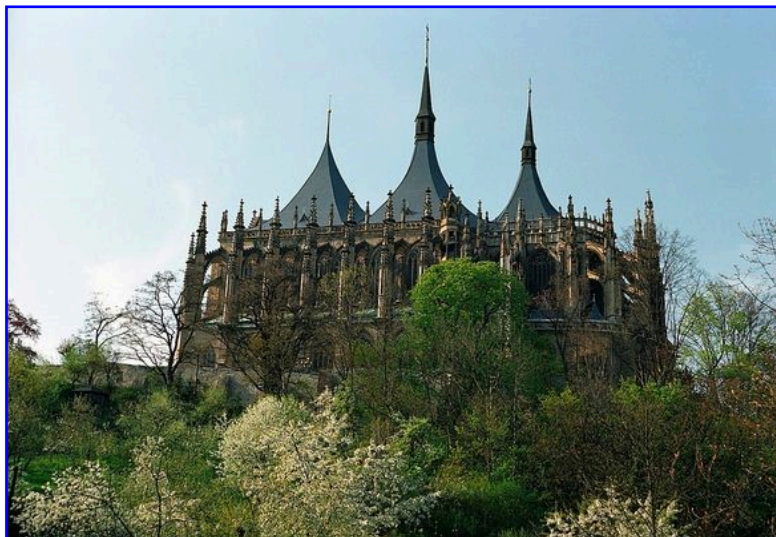

věže přístup, byl tajným křesťanem a posloužil v roli agitátora k tomu, aby „uvězněnou“ Barboru seznámil se zásadami křesťanského učení. Asi mu to moc práce nedalo, mládí je obvykle náchylné ke vzpouře k zavedeným pořádkům. Barbora si pak začala dopisovat (na rozdíl od dnešních panen středoškolaček toho byla schopna) s křesťanským vědcem Órigénem, který za ní poslal autorizovaného kněze za účelem pokřtění. Barbora přijala křest, na počest Nejsvětější Trojice si nechala ve věži prorazit třetí okno a zaslíbila se k věčnému panenství. To vše tak nějak proběhlo bez povšimnutí ze strany často cestujícího pana otce. Malér nastal, když Dioskúros našel své dceři ženicha. Ona se odmítla vdát s tím, že je nevěstou Kristovou, a navzdory všemožnému nátlaku odmítla se křesťanské víry vzdát. Před otcovým nátlakem tedy uprchla a podle legendy se na útěku před ní rozevřela skála, v níž se skryla. Tato část legendy vedla k tomu, že Barbora je uznávána jako patronka horníků (proto také ta dedikace chrámu v Kutné Hoře). Protože ale udavačství kvetlo i tenkrát, její azyl se neutajil. Otec Dioskúros se jí opět zmocnil, nátlak zprvu psychický přešel v nátlak násilný, a jelikož Barbora se stále jevila vzpurnou, otec ji nakonec svázal a vydal orgánům činným v trestním řízení. Protože křesťanství v té době bylo trestným, byla podrobena krutému mučení (podrobnosti si zde odpustíme, zvrhlíci by si přišli na své) a skončilo to jejím stětím, což provedl její otec vlastnoručně. Legenda pak praví, že krátce před smrtí ji navštívil anděl s pohárem vína a hostií (s chlebovou oplatkou symbolizující tělo Kristovo - poznámka na okraj: pokud při liturgii přijímá víno jen kněz, je to přijímání pod jednou, pokud víno i hostii přijme řadový věřící, jedná se o přijímání podobojí, což už asi něco každému říká).

Otec její popravu ale nepřežil, neboť z čistého nebe udeřil blesk a boží mocnosti mířily dobře. Tato část legendy pak vedla k tomu, že Barbora se také stala patronkou dělostřelců, pyrotechniků a podobných profesí, dále pak je patronkou dívek, slévačů a kovolíjčů,.....je také vzývána pro „dobrou smrt“.

Její obrazy a sochy jsou velmi rozšířené a jsou provázeny atributy, jako je palmový list (mučednictví), meč (smrt stětím), s věží v pozadí nebo v podobě nabízené miniatury - vždy se třemi okny, pohár zpravidla i s hostií. Jedna z mnoha soch je i na Karlově mostě v Praze. Na její jméno upomínají též barbituráty, neboť kyselina barbiturová byla objevena právě v den jejího svátku. Její obrazy pak byly často umístěovány na lodích i v pevnostech nad sklady střelného prachu.

Mgr. Plivník Vám nabízí svůj pohled na sv. Barboru, provedený jako podmalba na sklo, respektující výše uvedené atributy.

Sympatizanti: 13 / Jaroslava Šimková, Kadmium Žluté Střední a 11 dalších

Komentáře a ohlasy

Mária Algayerová - Uherčíková:

Hony, to je krásne povídání, spolu s Barborkou ti d'akujeme z celého srdiečka a Barborka ti posielala valké objatie

Ludmila Staníčková:

Skvělé povídání Honi, zase se mi rozšířily obzory. Chrám v Kutné hoře se mi moc líbí, ale bohužel jsem jej na vlastní oči neviděla, vlastně neznám ani město. Obrazy se mi moc líbí.

*Svatá Barbora
řecká ikona*

*Svatá Barbora
dřevěná soška na Grabštejně*

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 28. - Carolus Magnus

S některými světci to má církev svatá katolická dost těžké. Žádná vrchnost nemá ráda, když se věci dějí jaksi mimo její vliv. Cítí se upozaděna a vývoj událostí bere přinejmenším za neposlušnost. Zvláště těžké to pak má vrchnost, když se věc sama týká osoby mocné a vlivné.

Dějiny Evropy po zániku západořímské říše jsou velice klikaté a většine dnešních současníků už téměř nepochopitelné. Máme určité povědomí o Sámově říši. Tu vytvořil v polovině sedmého století franský kupec Sámó, osobnost poněkud záhadná. Není však sporu o tom, že ač vlastně cizinec sjednotil velké množství rozdrobených slovanských kmenů ve střední Evropě a vedl je v bojích proti Avarům, kteří přimigrovali ze středoasijských stepí, usadili se na území zhruba dnešního Maďarska a Slované existenčně ohrožovali. Sotva si Slované oddechli od Avarů, dostali se do křížku s Franky. Kdo byli Frankové se ve školách příliš nevysvětluje. Byly to romanizované či latinizované západogermánské kmeny, obývající území zhruba části Francie a dnešní Belgie. Ač již byli křesťany, Sámó sám byl pohan a je velmi pravděpodobné, že byl vlastně Židem, a neměl proto problém pustit se s Franky do boje. Po jeho smrti v roce 659 se ale slovanský svaz začal rychle rozpadat. Zhruba sto let poté se vlády nad Franky ujala dynastie Karlovců, která vystřídala Merovejce. V té době se také narodil Karel, později zvaný Veliký (pravděpodobně v r. 747). Když mu bylo 21 let, stal se společně s bratrem Karlomanem vládcem (králem) Franků. Jenže Karloman v roce 771 zemřel a z Karla se stal samovládce. Nikým neomezovaný pustil se do nelítostného dobývání Evropy. S jeho jménem je spojena spousta výbojů (a 18 bitev), které se dají zjednodušit na čtyři či pět hlavních směrů.

Na sever dnešního Německa a boje proti pohanským Sasům. Sasové dlouho odolávali, případně se bouřili proti franské nadvládě a Karel údajně neváhal jich po jedné z bitev nechat popravit přes 4 tisíce a pod trestem smrti nebo vysídlení zakázal všechny pohanské rituály.

Druhým směrem jeho výbojů bylo Bavorsko.

Třetím bylo dobytí říše Langobardů na severu Itálie a, což je důležité, ochrana papeže Lva III před Langobardy.

Dále pronikl až na území Maďarska a kolem roku 795 rozvrátil definitivně Avarskou říši. Chtěl přitom srazit na kolena i Slované, ale ti se ukázali být tvrdým oříškem. S těmi se tedy nakonec dohodl na jakémsi tributu či výpalném, které mu odváděli, a on je za to nechal (raději) na pokoji.

A namířil si to na Pyrenejský poloostrov. Zprvu

neúspěšně, dostal výprask a musel se stáhnout zpátky. Byla by to ale bezvýznamná epizoda, kdyby při ústupových bojích v zadním voji nepadl rytíř Roland, který se stal námětem jednoho ze starofrancouzských eposů - Písně o Rolandovi, líčící ho jako vzor rytíře, který do poslední chvíle hájí svého panovníka a spoluvytvořil tak kodex rytířské cti. Karel nakonec ale pronikl až k řece Ebro a dostal se do styku s Cordóbským emirátem, kde v té době byli pevně usazení Maurové.

Dá se tedy říci, že Karel Veliký tak či onak sjednotil Evropu a vytvořil jakýsi předobraz EU. Měl ambice stát se novým římským císařem a sjednotit celou bývalou říši římskou. Pustil se tedy i do boje s Konstantinopolí, avšak tady už úspěšný nebyl. Dosáhl ale toho, že ho vděčný papež Lev III. „pomazal“ jako nového římského císaře. To se stalo v roce 800, a tak vlastně po 3 stoletích došlo k obnovení císařství a později svaté říše římské. Konstantinopol uznala Karla jako rovnocenného císaře s působností ve střední a západní Evropě.

Vidět ovšem Karla I. Velikého jen jako válečníka by bylo nedocenením jeho osobnosti. Byl velice schopný organizátor. Uvědomil si, že obrovskou říši nezvládne kouzlem osobnosti či krutostí. Původní franskou říši rozdělil na hrabství se značnou mírou samosprávy. Okrajové části své říše pak rozdělil na tzv. marky (to se dodnes objevuje v názvech některých států či územních celků), které vedla jemu zavázaná markrabata rovněž s velkou mírou samostatnosti. Sám se hodně zdržoval v Cáchách, ale neměl oficiální hlavní město. Neustále se se svým „dvorem“ stěhoval po říši, protože při usazení na jednom místě by ho okolí nedokázalo uživit. Tím stěhováním ale získal dokonalý přehled o své říši. Ač sám byl negramotný, nesmírně si vážil vzdělanců. Zakládal kláštery, nutil je shromažďovat a vytvářet písemnosti. Díky opisování starších zdrojů se podařilo zachránit spoustu antických písemností, které dnes známe právě jenom z těch opisů. Stalo se tak navzdory tomu, že se jednalo o spisy pohanské a jejichž duch a filosofie už musely být mnichům namnoze dost vzdálené. Nastala doba, o níž se mluví jako o karolinské renesanci. Karel podporoval výtvarná umění i stavitelství. Nám jistě obecně známý románský sloh vznikl právě v době Karlova panování. Latina, jazyk pomalu mizící ze světa, dostala dokonce spisovnou podobu a udržela se tak až dodnes. I trochu přehlížená středověká uherská šlechta se dorozumívala výhradně latinsky a latina se stala na nejméně jedno tisíciletí obecně přijatým jazykem evropských vzdělanců.

Katedrála Panny Marie.

Cáchy, hrob Karla Velikého

Karel měl postupně pět manželek a při nich několik konkubín, což církev přijímala dost nelibě, ale netroufala si to označit horším slovem než „nezdrženlivost“. Karel byl vůči církvi velice vstřícný, založil řadu kostelů a církevních škol při kláštorech.

Zemřel v roce 814 a je pohřben v katedrále Panny Marie v CÁCHÁCH.

Za svatého byl prohlášen v roce 1165 kolínským arcibiskupem. Tím došlo ke značnému nesouladu v církevních pořádcích, papež Alexandr III. nesouhlasil, protože mnohé stránky života Karla Velikého mu prostě „neseděly“. Tak se kanonizace ujal jeho vzdoropapež Paschalis III. Nakonec se to vyřešilo tak, že církev svatá katolická toleruje Karlovo svatořečení od roku 1176, ale současně není uváděn na oficiálním seznamu světců. Dnešní Evropské unii to ale nijak nevadí a bere Karla Velikého tak trochu jako svého zakladatele.

Magistr Plivník vám nabízí svůj neotřelý pohled na tuto osobnost i se známou kaligrafickou signaturou.

Sympatizanti: 14 / Jaroslava Šimková, Kadmium Žluté Střední a 12 dalších

Ohlasy a komentáře

Kadmium Žluté Střední:

Ty jsi měl učit dějepis. Krátké a jasné. Já si pamatuju Sámovu říši , ale už jen jako název, víc nic a taky , že byl nějaký Karel veliký, ale dál už taky nic. Díky

Mgr Plivník:

Díky Hony, že jsi sem dal můj obrázek Carola Magna, který byl před léty nedokončený ztracen. Škoda, cítím v kostech, že znovu ho nenamalují. Tak jsi pro něj udělal hodně .

Stanislav Kroupa:

JSI SKVĚLÝ. TAKHLE SROZUMITELNĚ A PŘEHLEDNĚ JSEM JEŠTĚ DĚJINY TĚ DOBY NEČETL.

Ještě doplním jednou zajímavostí. Týká se nás, našeho státu. Roku 805 patřil jeden z Karlových výbojů i budoucím Čechům. Prý sem ze tří směrů (od Šumavy, od Aše a horem po Labi) vtrhlo na 30 000 vojáků. Z toho 10 000 jezdců. A tehdejší Čechy zpočátku velmi rychle drtili. Postupovalo se stylem "spálená, mrtvá země" . Díky naší dodnes tradiční revnivosti a podrazům jim to šlo velmi snadno. Pak se něco stalo. Jednak (asi) díky oné strategii a nadšení z rychlého postupu zapoměli Frankové na "týlové zabezpečení". Takže po krátké době sice vypálili a zničili v širokém okolí, co se dalo. Ale zapomněli na to, že tak velké vosko potřebuje jíst, zásobovat ho z nějakých zdrojů. Takže první malér. Hlad. Vojsko končilo a srazilo se kdesi uprostřed země. Historici se dodnes prou, kde to konkrétně bylo. Hovoří se o hradu (hradišti) Cansburg. Kde přesně ale stál, to se neví. Jedna z pravděpodobných variant je hradiště v okolí Kadaně. Ta druhá varianta je Hradsko na Kokořínsku nedaleko dnešního Mělníka. Frankové měli toto poslední strategické místo obléhat. Jenže díky hladu a také množství lidí na jednom místě po delším času tu vznikla ještě epidemie . Do toho se doposud zatlačení Slované dali konečně dohromady a začali na Franky ošklivě dorážet a dávat jim sodu. Takže asi po třech nedělích obléhání museli Frankové hodně rychle ustupovat. A pak už zdrhat, co se dalo. Ve franské kronice toho času je prý pouhá lakonická poznámka:" Výprava do Čech se nezdařila. (Pro pořádek - je tam jiný název a latinský. Protože Čechy ještě oficiálně dlouho neexistovaly.) O průběhu výpravy se pak podrobněji badatelé dozvídali až z kronik okolních států a z různých narážek a poznámek.

Hony Šafra: Na historii je krásné to, že když člověk pochopí určitou základní kostru události a jejich následnost, zjistí, že to vše může ještě dále rozvíjet při podrobnějším studiu. A je přitom docela jedno, jestli ta základní kostra je úplně přesná, důležité je, aby v hlavních rysech seděla. A proto je lepší mít v hlavě kostru tvořenou třeba jen legendami a pověstmi, to upřesnění se dá doplnit vždycky. Proto si Francouzi už nedají sáhnout na tři mušketýry, nám vcelku nevádí, že Žižka byl gauner par excellence (hlavně že každému uštedřil výprask), pamětníci si možná ještě vzpomenou na protektorátního "péráka", nevádí, že babička Bára Panklové nikdy nežila na Starém bělidle a Josef Švejk může klidně viset vedle obrazů státníka. Národ je ovšem zralý na zánik, když už nezná ani ty legendy a pravdu pak nemá k čemu připojit, protože se o historii prostě nezajímá.

Stanislava Kolouchová Veselá: Přesně jsi to napsal, že je nutné pochopit základní kostru, situaci, co tenkrát vlastně dělo a proč. Bohužel, moje učitelka na základní škole nám tohle nevysvětlila, drtili jsme jen letopočty. Já, co nepochopím logicky, tomu nerozumím a nebaví mě to. Měla jsem z dějepisu jedničku, ale neuměla jsem z něj vlastně nic.

Hony Šafra: Já měl štěstí na dva učitele dějepisu. Data chtěli jen ta hlavní, a ten na ZŠ nás po skupinách vedených vždy někým z rodičů honil přes víkend po Praze a měli jsme třeba sepsat, namalovat, popsat, zaměřit třeba románské rotundy. Na sedmáky z toho byly docela pěkné práce a třeba ty rotundy si vybavím ještě dnes, a dokonce kdekoli na ně i mimo Prahu narazím, hned jsem v obraze. A na SVVŠ jsme měli takového poděsa, jehož metody jsem po letech s gusem napodoboval, a ten také moc nebazíroval na datech, ale na příčinách a následcích. To si pak člověk pamatoval i nějaké to důležitější datum.

Luděk Muller:

Děkuji za osvětlení této doby. Dosud se mé znalosti pohybovaly Sámou, nic, slovanští věrozvěstové....O tomto období nám v té době ještě soudružka učitelka neřekla nic, kromě toho, že o tomto období nemáme žádné písemnosti. Nutno podotknout, že o tuto část historie jsem se nikdy zvláště nezajímal. Přesto děkuji (opět) za doplnění vzdělání..

Stanislav Kroupa: Pro Luděk Muller: Ano, my v dějepisu začínali Starými pověstmi českými. Do toho pouze jako reálná dějinná postava Sámou a Avari. A pak až dějiny husitského revolučního hnutí a začínající Janem Husem. A ze starších dějin. nikoli ale našich starými Řeky, Spartou, Alexandrem velkým a pak se dotkli okrajově Říma. Takže někde ve třiceti, když jsem začal s motivací prvního dětského tábora, jsem byl přesvědčený o skutečnosti Otce vlasti Čecha a jeho výstupu na horu Říp. Teprve, když jsem pak se snažil o tomto pánovi cosi konkrétnějšího dozvědět, a díky sečtělému příbuznému, který mi dal tipy na starší literaturu, jsem si začal utvářet skutečný obraz dějin. A bylo velikým překvapením, že Čech je mýtická postava. Žel. tak fungovalo naše školství

Luděk Muller: Pro Stanislav Kroupa: Já měl to štěstí, že mým kantorem byl Ing Jan Hony Šafra. Nejen že mě vzdělával ve věcech gumárenských, ale občas utvářel můj názor na věci s výukou nesouvisejícími.. Například jsme byli před rokem 89 směřováni na jediný správný názor, že Jan Žižka byl hrdina a zastánce lidu.. Jenže... Díky němu jsem zjistil, že ve skutečnosti tato postava našich dějin není až tak kladná.. Co když šlo jen o loupeživého zemana, který využil ke svému obohacení onu politováníhodnou událost v Konstanzi? Naučil mě zejména nepapouškovat a přemýšlet..Sice jsem se díky tomu dostal do konfliktu s češtinářkou, trvající na Žižkově glorifikaci, ale ten „rebelský“ pocit studenta, který může opřít svůj názor o jiného kantora byl k nezaplacení..

Hony Šafra: Lidičky zlatí, není to báječný pocit, zanechat v našem zparchantěném školství ve studentech takovouto stopu? Pane Luděku, naše vděčnost je vzájemná.

Pavel Vašulín

Něco znám ze Štorcha - aspoň Sámou a Avary a.....a o tom ostatním je teď naštěstí dost dokumentů v TV - aspoň něco koukatelného ! Ale číst, Hony, tebe je radost !!!

Stanislav Kroupa:

Když Štorcha, tak také knížku zastavený příval. Tenhle román pro děti a pak i dlouhodobý pobyt na Kokořínsku mne inspiroval k tomu, že jsem se začel i do odborné literatury. Abych se dozvěděl něco konkrétnějšího, než jen v románovém zpracování. Žel, je toho minimum. A já si tak přál stát na hradišti, dívat se na protější svahy a představovat si. Tak jsem alespoň na místě činu dětem o tom ze Štorcha četl.

Hony Šafra: Standa Kroupa: Vidíme to úplně stejně, píšu o tom výše. Není důležité, jestli se vše odehrálo tak, jak to píše Štorch (víme, že ne) nebo Jirásek (je v tom mnoho nepravdivých fabulací), ale ty romány tvoří určitou kostru, která už pak člověka nutí si třeba, jak píšeš, si představovat, jak to asi bylo, býti mohlo..., přesně, jak píšeš. I smyšlené westerny koneckonců popisují určitou dobu, která se v jiné a možná drsnější podobě skutečně odehrála. Tragedií rozměrů přímo národních je, když se člověk (vím o čem mluvím) dozví od středoškoláků (!), že Žižka válčil s Hitlerem. A přitom bývaly doby, kdy Jiráskovy knihy šly doslova "na dračku" a i chudí lidé si zakládali na tom, že něco od něj mají doma.

Stanislav Kroupa:

Moje babička z tatínkovy strany měla pouze pět tříd ZDŠ. Navíc pocházela ze Sudet a tak z toho dvě nebo tři měla německé. Tudíž jednak psala jako školák, jednak jedna chyba za druhou. Ale ...babička byla neskutečně sečtělá. Sice v rámci tehdejší doby - Palacký, Jirásek a podobně v té době dostupní. Ale přehled měla tedy neskutečný. A když se mnou někam šla na výlet nebo procházku, byla doslova studnicí příběhů. Však také z této strany pocházelo veliké množství prvorepublikových skutečných vlastenců. Za heidrichiády někteří přišli o hlavu, až na babičku byli všichni (včetně nezletilého táty) v koncentráku. Takže zájem o historii, byť třeba jen místní z bydliště, mám mít po kom.

Irena Švecová: Stando podobné tak má chudá babička vdova se 4 sirotky měla téměř celého Jiráska a já od 12 let o prázdninách když přišlo na půdě v seně přečetla. Zbytek jsem si půjčila v knihovně. Četla jsem vše a s chutí, neublížilo mi to. Štorcha jsem milovala. Jak ráda jsem viděla některé originály Burianových obrazů před lety ve vile v ZOO ve Dvoře Králové.

Pavel Vašulín:

Kdysi asi v 16ti na gymplu jsem byl delší dobu marod s úrazem nohy - a a už jsem nevěděl po které knize dál šáhnout. No a byl tam A. Jirásek - a tak se stalo že jsem ho přečetl celého až mě to samotného značně překvapilo! Teda až na onu obsáhlou kroniku -U nás-...! Jinak jsem doposud znal jen Staré pověsti české s úžasnými ilustracemi Věnceslava Černého...stále vlastním a chráním jak oko v hlavě !

Irena Švecová:

Hony, velká pochvala za celkový přehled dějin. To byla slabina výuky v době mé návštěvy školy. Od pravěku k Egyptu, antice přes Karla IV husity do epochy páry k výstřelu Aurory na 1. a 2. sv. válku, mezi tím nic. Ráda teď kupuju vnukům encyklopedie s přehledy dějin, uměním celého světa a čtu si je. O Sámovi a Hunech také zmínka byla, já si stejně Attilu zapamatovala nejlíp z knihy Ve stínu hunské slávy.

Ludmila Staničková

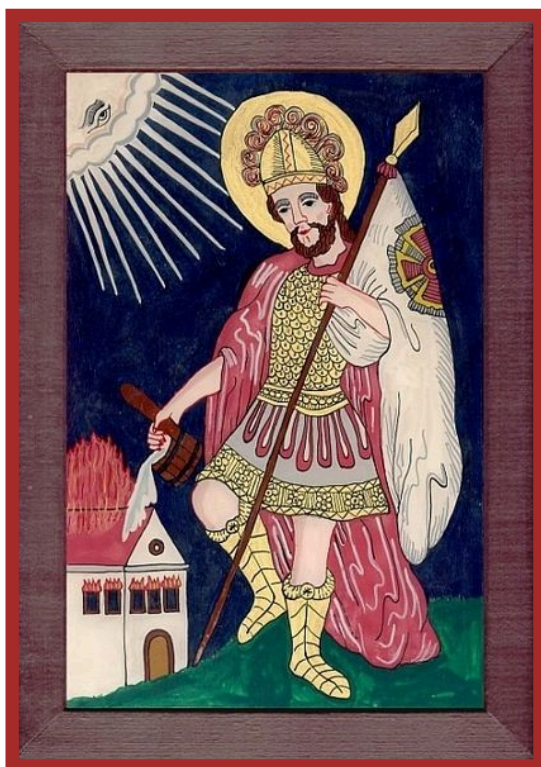
Zase jsem o trošku chytřejší, kdysi mě to vůbec nezajímalo, protože nám to nikdy nikdo tak krásně nenastínil. To byla jen suchá data letopočtu. Děkujeme

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 29 - Sv. Floriánek

Na to, že hlas lidu a hlas vrchnosti nemusejí znít vždy stejně a hlavně pod taktovkou té vrchnosti, jsme už vícekrát narazili. Dost podobně je to i s dnes tady představovaným světcem. Ten byl sice řádně přijat do římského martyrologia (což je oficiální seznam světců), ale v rámci církve mu nijak zvláště velký význam připsán nebyl a tedy se ani netěšil provozování nějakého kultu.

Řeč bude o svatém Floriánovi z Lorchu. Ten žil v letech 250 – 304 n.l. Narodil se v dnešním rakouském městě St. Pölten nedaleko Vídně. Celá oblast tehdy patřila k římské provincii Norica, a Florián sloužil v římské armádě jako důstojník. Nakolik byl důstojníkem vysokým, neřku-li správcem provincie, by znamenalo pustit se do polemiky s legendami, a nemělo by to ani valného významu. Podstatné je, že celý děj se odehrál za vlády císaře Diokleciána, který proslul svým pronásledováním křesťanů. Když při aplikaci jeho zákonů bylo v Lorchu (dnes Enns na soutoku Dunaje a říčky Enže) zatčeno asi 40 křesťanů, z toho část mužů, podléhajících Floránovu velení, rozhodl se Florián, že se pokusí o jejich záchranu. Byl to však především disciplinovaný voják, jako diplomat a politik se nikterak neosvědčil. Byl zatčen. U soudu se ke křesťanství hrdě hlásil s tím, že ve věcech vojenských byl vždy poslušen rozkazů, ale ve věcech náboženských si poroučet nedá. To mu pochopitelně vyneslo vydání katovi. Za účelem možné „nápravy“, tedy odvolání a popření své víry, byl krutě mučen (ostatně svatá inkvizice si to v pozdějších staletích vynahradila v „boji“ proti kacířům a čarodějnicím). Florián se však zlomit nedal. Vlastní poprava proběhla tak, že mu byl na krk uvázán mlýnský kámen a s ním byl vržen do řeky. To byl způsob poněkud zvláštní (nikoli neobvyklý), a proto se podepsal na dalším vývoji. Nějak se stalo, že tělo se od mlýnského kamene uvolnilo a proud Emže jej odnesl. Zachytilo se u nějaké skály, kde na něj dle legendy upozornil orel. Tam ho také objevila křesťanská vdova Valérie a pohřbila Floriána na pozemcích svého statku. Zdálo by se, že nebožtík bude v klidu snít svůj věčný sen, ostatně se také dlouhý čas nic kolem něho nedělo. Pak se ale v Římě změnila mocenská a náboženská poměry. Křesťanství bylo povýšeno na náboženství státní a spolu s tím se začala rozvíjet i související církevní hierarchie a tedy došlo i ke vzniku mnišských řádů. Byli to zprvu benediktini, kteří si vyžádali pozůstatky Floriánovy, přemístili je a nad jeho novým hrobem postavili kostel sv. Floriána. Následně je z nějakého

důvodu vystřídali lateránští augustiniáni a v 8. století vznikl klášter (snad navazující i na klášter benediktinský). Tento klášter St. Florian dodnes existuje. V jeho útrokách je uchováván mlýnský kámen, jenž posloužil k utopení Floriánovu. Sám nebožtík Florián se zde ale moc „neohřál“ a jeho ostatky se vydaly na daleké cesty. Nejprve si je vyžádala katolická vrchnost v Římě. Tam si je v roce 1183 vyprosil polský král Kazimír II. a spolu s krakovským biskupem je odvezli do Krakova. Měly tam sloužit (a to se podržte!) jako ochrana proti Rusům. Nakolik Polákům v jejich odvěkém klání s Rusy ostatky posloužily, není známo. Známo ale je, že část ostatků si vyžádal císař římský a král český Karel IV., proslulý sběratel ostatků, a tak se dostaly do chrámu sv. Václava, Vojtěcha a Víta v Praze. Další části ostatků se pak různými cestami dostaly i do jiných českých měst, např. do Olomouce, Jaroměře, Kladna aj.

Došlo tím šířením menších a menších kosterních zlomků k tomu, že se Florián dostal nejen do různých městských znaků a pečetidel, ale, což je podstatné – zatímco římská vrchnost na Floriána postupně v záplavě přibývajících svatých mírně zapomínala, stal se tento světec velmi populární nejen v Rakousku (byl rakouským prvním světce) a v Polsku (asi mu nějaké protiruské zásluhy přičítají), ale hlavně mezi „malým“ českým lidem. Floriánek dodnes zdobí nejen morové sloupy, kaple či mosty, ale především nejrůznější výklenky na selských staveních. Až někdy v 15. století mu totiž byl svěřen referát nad hasiči. Stalo se to poněkud oklikou, totiž skrze to jeho utopení. Je zobrazován téměř bez výjimky s vědrem vody a následně tedy i s tím, že tou vodou hasí nějaká stavení. Sám přitom ve svém životě s ohněm nic společného neměl a dokonce první výklady k tomu vědru zněly, že mělo obsahovat vodu života k uhašení zla a duševní vyprahlosti (to by se v dnešní době musel Floriánek udřít). Další oklikou přes to hašení ohně se Florián stal patronem mnoha řemesel, majících něco společného s ohněm, tedy kominíků, kovářů, hrnčírů,..... a je vzýván jako ochránce před velkou vodou i před suchem (čili vlastně pořád). Svou popularitou v českých zemích určitě směle „soupeří“ se svatým Františkem z Assisi. Čeští a hlavně moravští hasiči se k Floriánkovi hrdě hlásí (ostatně jsem ho maloval pro dřevohostické hasiče jako bonus – viz část 5.). Zobrazován je hlavně jako římský voják s vědrem vody, současně držící praporec bílé barvy s červeným křížem. Někdy se na zemi povaluje mlýnský kámen, případně místo praporce drží mučednický palmový list. Určitě si ho s jiným světce nespletete. A určitě ho poznáte i na obrázku, podmalbě pod sklo, z díla Mgr. Plivníka, obdobný je i v Národním museu.

Jméno svatého Floriána vyvolávali i do doby relativně nedávné také ponocní: „Chval dobrý duch Hospodina i Ježíše, jeho Syna. Odbila desátá hodina, milý svatý Floriáne, tohoto městečka patrone, chraň nás od ohně...“ – existuje dokonce i německé (určitě z Čech pocházející) úsloví: „Ó svatý Floriáne, ušetři můj dům, zapal jiný“.

Sympatizanti : 17 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 15 dalších

Ohlasy a komentáře

Milena Hodbořová:

Škoda, že se nenašlo i to vědro...

Mgr Plivnik: Ono je to se svatými relikviemi docela problém . Už nevím, po kterém svatém se dochovalo asi 6 lebek, po jiném několik párů rukou atp . A světe div se, po Ježíši Kristovi se prý zachovala hrst mléčných zubů a asi 13 předkožek po obřízce. Víc toho tady zůstat nemohlo, protože vystoupil na nebesa a tohle byly relikvie z jeho mládí. No a kdo nevěří ... ???

Hony Šafra: Obchody s ostatky - to byl velký byznys. Podílelo se na něm mnoho šejdířů (i z řad vážených stavů), současně se ovšem vedl "boj" o důkazy původu a pravosti. Relativně nejméně podvodů se dalo dělat kolem kosterních ostatků reálných osob, dělení a přemísťování bylo většinu dokumentováno ve spisech. Daleko horší situace byla u předmětů, které měly být součástí dějů odehrávajících se kolem světců za jejich života. O pravosti zmíněného mlýnského kamene lze důvodně pochybovat, lze si snadno představit, že původně "nějaký" nějaký takový omlutý kámen sloužil jako prostá dekorace, a "autenticita" mu byla dodána daleko později. Oklamat třeba Karla IV. sice bylo teoreticky možné, ale při jeho postavení a možnostech nepříliš pravděpodobné. Ostatky ovšem shromažďovali i třeba bohatí měšťané z důvodů "zdravotně preventivních" či prestižních, živil se kolem nich celý "průmysl" "výroby" relikviářů, leckterý klášter si potřeboval vylepšit platební bilanci, šikovní studenti dokázali falšovat průvodní "dokumentaci"....., takže prostor pro falsifikace byl značný jak na straně nabídky, tak poptávky. Nesudme ovšem přísně, naše doba není jiná a svět chce být klamán. Mnohé galerie vystavují místo originálů falsa, lid nejen obecný rád naletí na pohádky o zázračných dekách, hrcích, prostředcích na erekci, jistotě desetinásobku, H-systém, demokracii či svatosti EU.

Ludmila Staníčková:

Zase skvělé počteníčko

Mária Algayerová - Uherčíková:

Milý priateľ, každé tvoje povídaní je pohladenie na duši. Vďaka ti za to.

Hony Šafra: Pro mne je pohlazení každé slůvko od vás dvou

Irena Švecová:

Vydařený sv. Floriánek, vydařené povídaní, díky za osvětu Hony. Také zdobí naši kapličku tento oblíbený patron - byla to velká sláva v roce 2017

Hony Šafra: To je krásný Floriánek!

Svatý Florián
Sochami světců v téměř shodné podobě se chlubí řada měst.

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo

věcí křesťanských se týkající.

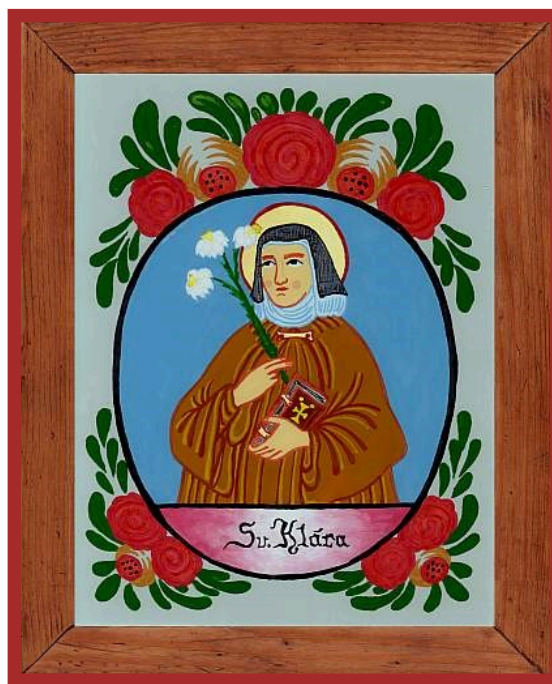
Část 30. - Svatá Klára

Někteří světci svým zbožným záplem pro víru a hlavně nějakou ideu dokázali strhnout na svou stranu následovníky a přívržence. Dnešní tzv. politici už jenom spoléhají na účast v televizní talk-show Václava Moravce, kde planě žvaní ometé fráze, a nejsou schopni „vyskočit na kašnu“ a získat kolemjdoucí – přičemž se diví, že jejich vznešené bláboly je s bídou udržují nad hranicí volitelnosti, neboť „není koho volit“.

Svatý František z Assisi do žádné televizní žvanírny nechodil. Klidně ale šel do trvalého ideologického sporu s tehdejšími církevními autoritami, protože jeho hlásání absolutní chudoby, odříkání, askeze a poslušnosti se tvrdě střetávalo s praktikami rozrůstající se církevní hierarchie. A přesto, ač je to do jisté míry záhadou, se mu podařilo nakonec pro své učení získat souhlas papežů. Zřejmě zde nakonec zasáhly mocnosti vyšší než pozemské. O Františkovi jsme už ale psali v 11. pokračování těchto povídaní. Že se jednalo o snad nejpoblárnějšího světce středověku, jehož sláva dodnes nevyhasla, už také řeč byla – nicméně si ho obrázkem Mgr. Plivníka připomeňme.

Co je už méně známé, že věhlas Františkovy osobnosti byl nakonec takový, že neměl jen mužské následovníky (mnoho větví františkánů, Menších bratří aj.), ale uspěl se svými požadavky i u žen. A tak trochu v jeho stínu působila i Chiara Offreduccio di Favaroni, vévodská dcerka. Toto jméno už dnes asi nikomu nic neřekne, ale ona se proslavila pod jménem Klára.

Narodila se v Assisi v r. 1194. Otec Favorino Scifi brzy zemřel. Matka Ortolana byla zbožnou křesťankou a díky svým možnostem vykonala celou řadu poutních cest, na které brala i své dcery. Život rodiny pak ovlivňoval především strýc hrabě Monaldo Scifi, který se rozhodl Kláru v 18 letech jejího věku provdat za

císařského oficíra. Klára se však pod dojmem učení Františka z Assisi vzepřela, utekla z domova a skrývala se v několika benediktinských kláštorech. Nechala se ostříhat na důkaz svého zaslíbení duchovnímu životu a když byla nakonec strýcem a ženichem vypátrána, oba na možný sňatek rezignovali.

Když František získal zchátralý kostel sv. Damiána s přilehlým domem, uvedl tam i Kláru a další sympatizantky. Klára tam založila řád Chudých paní od sv. Damiána, jehož se stala představenou. Řád si pak dlouho říkal damianitky. K damianitkám byly přijaty i sestry Klářiny a její matka. To se psal rok 1215. Pravidla řádu sepsal František, Klára je jenom mírně upravila. Hlavně však trvala na podmínce naprosté chudoby, zákazu vlastnictví čehokoliv, a to nejen z hlediska osobního, ale i z hlediska celého řádu. Asi nepřekvapí, že papežové té doby měli s takto pojatými pravidly dost potíží. Bylo to sice biblicky správné, ale realita už byla jiná. Nedivme se, od dob Kristových už uplynulo dlouhých 1200 let - představme si, že by nám někdo vnucoval životní pravidla z doby prvních Přemyslovců. Jenže křesťanství přece jenom stojí na neměnných principech Nového zákona, a tak pravidla řádu nakonec po částech a „přískoky“ schvalovali postupně tři papežové – Inocenc III., Řehoř IX. a krátce před Klářinou smrtí definitivně Inocenc IV.

Klára zemřela v roce 1253, ale byla dlouho, více než dvacet let těžce nemocná. Zprvu byla uložena v kostele sv. Jiří po boku sv. Františka (ten zemřel v r. 1226). Už dva roky po její smrti ji další papež, Alexandr IV., prohlásil za svatou. Za několik málo let na to, v r. 1260, byly její ostatky přeneseny do nové baziliky v Assisi, nesoucí její jméno, kde byla uložena na dlouhých 600 let pod hlavní oltář. Pak její ostatky dostaly novou schránku, tvrdí se, že byly prakticky nedotčeny časem, a uloženy v téže bazilice do krypty, v níž spočívají dodnes.

Na rozdíl od dnešních „maturantek“ nebyla Klára nikterak negramotná, vynikala moudrostí i osobní odvahou. Traduje se zřejmě právem, že před jejím zjevem se od útoku na Assisi odvrátily oddíly mohamedánů najatých křesťanským císařem v letech císařsko-papežských třenic. Papežové si občas díky její moudrosti vyžádali její názor. Dochovaly se i čtyři její dopisy z korespondence, kterou vedla s Anežkou Přemyslovnou, sestrou českého krále Václava I., která si na svatořečení ovšem musela počkat několik století. Anežka pak založila pod vlivem Kláry z Assisi v Praze klášter sv. Františka, ale to už je jiný příběh.

Zbývá jen dodat, že původní název řádu „damianitek“ nahradil papež v r. 1263 názvem „klarisky“. A protože jedna legenda praví, že krátce před smrtí, o Vánocích 1252, zúčastnila se Klára bohoslužby v chrámu sv. Jiří, ač v téže chvíli byla upoutána na lůžko v domě sv. Damiána, vyřešil tento poněkud logický rozpor, či chcete-li zázrak, papež Pavel VI. tak, že ji v roce 1968 prohlásil za univerzální patronku televize. K poznávacím atributům sv. Kláry pak patří mj. monstrance, kniha řehole či bílá lilie.

Sympatizanti: 13 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 11 dalších

Ohlasy a komentáře

Stanislav Kroupa:

Je milé, že ses uvedl opět na svět zrovna touhle paní. Už proto, že je spjatá se jménem naší princezny Anežky.

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 31. - Sv. Jan Nepomucký

(Tohle „povídání“ bude asi dost osobní, tak ho klidně přeskočte a počkejte si na další.)

Ateista totiž může mít svého „patrona“, k němuž se hrdě hlásí. Ne tedy z nějakého náboženského vytržení, ale spíše z úcty k rodinné tradici.

O malička mi bylo vštěpováno, že já, otec a mnozí další příbuzní (nikoliv všichni) máme za patrona Jana Nepomuckého. A že svátek máme 16. května, a tak to dodržuji i já, můj syn také.

Komunisté nám ho pod tlakem prof. Zdeňka Nejedlého, komunistického vyvrhele, vymazali z kalendáře, ale věřící dobře vědí, kdy se mají konat příslušné slavnosti, a v katolickém kalendáři je stále uváděn se správným datem.

Těch svatých Janů je totiž více. Dokonce několik desítek. Pro nás mají hlubší význam asi tito:

Jan Křtitel - průkopník křesťanství, zprvu považovaný za očekávaného Mesiáše, ale on posléze ukázal na Ježíše, kterého také osobně pokřtil.

Dále **Jan Evangelista** - jeden z autorů Nového zákona, nejmladší z apoštolů, adoptovaný Marií na žádost Kristovu a tedy Kristův bratr, každopádně ale jeho bratranec. Život prožil v dnešním Turecku, pochován je v Selčuku u pevnosti nesoucí jeho jméno. Měl jsem tu příležitost jeho hrob navštívit. Znamé je jeho Evangelium svatého Jana a hlavně kniha Zjevení neboli Apokalypsa – to už si najděte sami, je to jiný příběh. Tento světec je nazýván a v lidové tradici se označuje též jako Jan Miláček Páně.

Často se vyskytuje jméno **Jana Zlatoušého**, kterým byl konstantinopolský arcibiskup známý svou vědeckou i řečnickou erudicí. Později byl označen jako „učitel církve“ a je uznáván všemi křesťanskými církvemi.

Moravané mají svého mučedníka pro víru katolickou **Jana Sarkandra**, a kdo putuje Moravou, určitě na jeho obrazy a sochy narazí, byť v Čechách je poměrně neznámý. Jan Sarkander byl umučen v době stavovského povstání zdivočelými luterány a kalvinisty.

Další svatí Janové už pak mají význam spíše regionální, ale první tři jmenování plus **Jan Nepomucký** patří mezi ty s universálním dosahem. S jeho sochami se dodnes potkáte pomalu v každé vesnici a na kdejakém mostě. „Johánka“ ovšem nepotkáte jenom v Česku, ale také v Německu, v Rakousku i v Maďarsku (možná i v dalších zemích, ale v těchto jmenovaných jsem na svého patrona narazil.) V blízkém zahraničí se také vyskytují sochy Jana Nepomuckého, které si zřejmě ilegálně přinebo po odsunu odvezli sudetoněmečtí obyvatelé. Ale kdo se seznámí s celým jménem španělského malíře Picassa, zjistí, že se jmenoval Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad Ruiz y Picasso – takže část „Juan Nepomuceno“ jistě není třeba překládat.

Historie národa, jako součást národního povědomí, má několik stránek. Holá data, hodnocení jejich významu a související legendy. To platí, ať už se bavíme o kněžně Libuši, útěku Židů z egyptského zajetí nebo o Janu Nepomuckém. Celá záležitost smrti Jana (Johánka) z Pomuku (později Nepomuku) jakož i historie jeho blahoslavení a svatořečení by vydala na dost tlustou knihu. Musíme se tedy omezit jen na několik „stručných“ vět.

Jan Nepomucký, vikář („zástupce“) pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna se stal obětí mocensko-politických třenic mezi arcibiskupem a králem Václavem IV. V podstatě

sporou šlo to, kdo má mít právo jmenovat biskupy, zda arcibiskup či panovník, spor, který otřásl celou Evropou už hodně dlouho. Václav IV, nechal zajmout čtyři arcibiskupovy podřízené a mučením se z nich snažil dostat nějaká přiznání o nepřátelské aktivitě arcibiskupově. Tři zajatci (jména jsou známa) byli ale brzy propuštěni, hlavní tlak vyšetřovatelů se soustředil na Jana z Nepomuku. Ten však nepromluvil ani na mučidlech a proto byl 20. 3. 1393 shozen z Karlova mostu do Vltavy. Dlouho se mělo za to, že zemřel utonutím, moderní výzkumy ovšem objevily na lebce zranění hlavy neslučitelné se životem. Tedy se závěrem, že Jan Nepomucký zemřel při mučení, a shození z mostu mělo tuto skutečnost zakamuflovat. Smrt duchovního na mučidlech by byla i na tehdejší dobu „dost silné kafe“, utonutí se v případě potřeby dalo lépe okecat (můj děda se v chvályhodném věku nešťastně utopil v Úpě při nočním návratu z hospody.).

Tělo se však zachytilo u břehů Vltavy, vylovili ho rybáři a žasli, když kolem hlavy utonulého se objevilo pět hvězdiček. Obrátili se na povolanější osoby a tělo si od nich převzali bratři Křižovníci s červeným srdcem – cyriaci, provozující špitál. Mrtvého se vši úctou náležející jeho postavení pohřbili a stali se prvními, kdo začal bojovat za řádně uctění tohoto mučedníka. Legenda k tomu dodala ještě ochranu zpovědního tajemství, které Jan z Nepomuku neprozradil a které se mělo týkat nějakých intimností ze života královny Žofie, králem velmi zanedbávané. Protože s popularitou zhýralého opilce Václava IV. se to u lidu obecného mělo všelijak (v tom se historie opakuje až do současnosti), vzrostla popularita umučeného kněze rychle natolik, že přečkala i náboženské třeštění husitských válek. Lid obecný během následujících více než tří stovek let se vytrvale dožadoval svatořečení Jana Nepomuckého a bláboly různých „Nejedlých Zdeňků“, že Jan Nepomucký měl nahradit vzpomínku na Jana Husa, neměly žádné opodstatnění. Vatikánská vrchnost

Sv. Jan Nepomucký

most v Českém Krumlově

tedy posléze lidovému tlaku ustoupila a papež Benedikt XIII. v roce 1729 Johánka svatořečil. (To už bylo dávno po protireformaci a s „bojem“ proti Husovi to nemělo souvislost.) Přispěl k tomu i jeden z přiznaných zázraků – když totiž v roce 1719 byl Johánkův hrob úředně otevřen, zjistilo se, že v lebce se nachází kus organické hmoty na vzduchu červenající. Ta byla omylem tehdejších znalců považována za jazyk, moderní výzkum potvrdil genetickou sounáležitost s ostatky, ale označil nález za část mozkové hmoty – na podstatě zázraku to nic nezměnilo, jazyk je přece podřízen mozku, že?

Pamatujete ze školy na epigram K. H. B.? – „Svatý Jene z Nepomuku, /drž nad námi svoji ruku, /by nám Bůh dal to co Tobě, /a náš jazyk neshnil v hrobě.“ ?

Tím ovšem peripetie mrtvého světce zdaleka nekončily. Další vlna náboženského pomatení po vzniku Republiky Československé vedla nejen k pádu mariánského sloupu, ale i k ničení soch a památek na Johánka. Bohužel každá doba zvrátů přivádí na scénu vandaly a primitivy, bojující proti sochám a památkům (někdy se zastydlým zpožděním, jak dokazují nedávné události v Praze). To se ovšem traduje už od dob starého Egypta. 16. květen byl po vzniku ČSR zrušen jako den pracovního klidu a v roce 1950 pak komunisté jméno vážící se k tomuto datu přemazali nějakým Přemyslem.

Památku Johánka se však smazat nepodařilo. Patří k zemským patronům a v souvislosti s jeho shozením s mostu byl mu svěřen patronát nad ochranou proti povodním. Jeho sochy proto nejčastěji najdeme uprostřed mostu. Krom toho je považován za patrona lidí, majících něco společného s vodou – vorařů, mlynářů, lodníků, převozníků,... nebo s kněžským povoláním. Jeho sochy jsou si nápadně podobné, všechny totiž víceméně napodobují bronzovou sochu, kterou podle modelu Mikuláše Rauchmüllera vytvořil mladý sochař Jan Brokof, a která od roku 1683 zdobí Karlův most. Ale důležitější je jiný znak. Jen dvě osoby mají zvláštní svatozář. Panna Maria má ve svatozáři 12 hvězd a Jan Nepomucký jich tam má pět. Pokud jich někde najdete jiný počet (třeba zámek v Dřevohosticích) je to chyba. Žádný jiný světec z těch několika tisíc tuto mimořádnost nemá.

Hrob Jana Nepomuckého se nachází ve svatovítské katedrále.

(Na obrázcích je Sv. Jan Nepomucký v provedení podmalby pod sklo z rukou Mgr. Plivníka, socha J.N. na mostě v Českém Krumlově a jeho hrobka.)

Sympatizanti: 10 / Kadmium Žluté Střední, Mgr Plivnik a 8 dalších

Ohlasy a komentáře

Mgr Plivnik

Bezvadně napsané a poučné milý Hony.

Děkuji za prezentaci velké verze mého Sv. Jana Nepomuckého. Je to moje největší podmalba pod sklo: 45x60 cm. Bylo to v té velikosti dost těžké malování, ale nakonec stálo za to.

Stanislav Kroupa:

Dvě věci: Jednak, že u nás se vždy najde v každé době mnoho "statečných" borců. kteří dovedou vehementně "bojovat" proti něčemu, co je nemůže ohrozit. Proti sochám a lidem z minulosti, nebo slabým a bezbranným... To druhé: že se vedle toho najdou stateční lidé, kteří si dokážou stát za svým přesvědčením. A považují případné selhání za horší záležitost, než "pouze" ztratit vlastní život

Kadmium Žluté Střední:

Moc se mi líbí tvá vyprávění

*Hrobka sv. Jana Nepomuckého
Svatovítská katedrála*

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 32.

Osud si s lidmi podivně zahrává. Někdy lidé prostí jsou vyzdviženi k výšinám popularity (viz potřeba poustevníci, o nichž byla řeč) a naopak, lidé vysoce vzdělaní a pro danou věc, učení či ideologii významní, se potácejí na hranici obecného zapomnění, známi pouze úzkému okruhu zasvěcenců, vzdělavců a odborníků. Jednoho takového mezi nás přivedl Mgr. Plivník.

Na jméno sv. Jeronýma už jistě leckdo při návštěvě různých kostelů, hradů či zámků narazil, ale byla to většinou jen zmínka bez dalších souvislostí.

Dovolte mi tedy, abych tohoto pána trochu prokádral a představil ho. Sophronius Eusebius Hieronymus, zvaný též Hieronymus ze Stridonu se narodil velmi pravděpodobně v r. 347 ve Stridonu v Chorvatsku. Poměrně záhy, ještě v dětském věku, ho rodiče poslali na studia do Říma, neboť malý Jeroným se vyznačoval velkou zvědavostí a zvědavostí. V těch dávných dobách se tyto vlastnosti, na rozdíl od současného českého školského systému, považovaly za velkou přednost, kterou je třeba využít a nikoliv potlačit. Jeroným v tomto ohledu nezklamal.

Projevil velké nadání pro jazyky – během života postupně zvládl jak latinu, tak její hovorovou verzi, řečtinu a stal se velkým odborníkem přes hebrejštinu.

V Římě byl v 19 letech svého věku pokřtěn a pak pokračoval ve studiích či studijních pobytech v Trevíru a v Aquileii, načež se vydal na Východ s cílem dojít do Svaté země. Poznal tedy i Konstantinopol (Cařihrad) a došel až na nejzazší jižní cíp dnešního Turecka, do Antiochie. V dalším putování mu zabránila nemoc a jeho druzi ho tedy opustili a pokračovali bez něj. On si zatím vyzkoušel asketický život poustevníka v poušti, kde strávil asi tři roky. Po návratu do Říma udělal téměř hvězdnou kariéru, když se díky své vzdělanosti a znalosti jazyků stal

osobním sekretářem papeže Danase (Danasia) I. Ten ho přiměl k rozsáhlé překladatelské činnosti s cílem revize starší překladů biblických textů. Tak nakonec Jeroným přeložil Bibli do mluvené latiny, a pod názvem Vulgata tento překlad slouží dodnes. Starý zákon, tj. starší část Bible, což je sbírka posvátných textů (liturgických, mravně-etických, historických) židovského národa z předkřesťanských dob, překládal přímo z hebrejštiny. Dochovaly se desítky a možná stovky různých spisů Jeronýmových, dopisů, polemik, spisů obranného charakteru či čistě filosofických. Je nutno říci, že za tou bohatou literární žní stojí Jeronýmova velká živelnost,

nedisciplinovanost, výbušnost a nesnášenlivost. Skoro s nikým nedokázal dlouhodobě dobře vycházet.

Z jeho pera pochází historka o snu, v němž se mu zdálo, že je souzen pro kacířství, ač se (v tom snu) hájil, že je dobrým křesťanem. V tom snu se totiž zračila jeho duchovní rozpolcenost v tom smyslu, že bedlivě studoval antické předkřesťanské filosofy, hlavně ho zaujaly spisy Ciceronovy. Po probuzení se zapřisáhl, že už nikdy nevezme do ruky světský spis (knihu), ale tohle jeho předsevzetí tak úplně neplatilo pro antické filosofy.

Protože byl od roku 379 též knězem, za svého pobytu v Římě se věnoval pastorační činnosti mezi ženami z nejvyšší římské společnosti. Mezi jeho žákyněmi se uvádí i sv. Marcela a mnohé další významné Římanky. Pokud žil papež Danasius, protivníci Jeronýmovi se drželi dost „zpátky“, ale papež poměrně brzy zemřel. Jeroným ztratil svůj ochranný štít a jeho protivníci ho okamžitě nařkli ze sexuálního harašení s těmi římskými dámami. Jeroným se ještě dokázal ubránit, protože zveřejnil skutečnost, že je eunuchem. Záhy ovšem jedna z jeho žaček zemřela hlady z nadměrných půstů, dnes tomu říkáme mentální anorexie. Jeronýmovi protivníci to ovšem prezentovali tak, že ji Jeroným dohnal k sebevraždě. I když i to byl nesmysl, Jeroným viděl, že půda v Římě je pro něj už příliš horká a Řím opustil. S několika svými žačkami se usadil v palestinském Betlémě, kde s nimi založil klášter. Tam potom působil, hlavně literárně, 30 let, prakticky až do své smrti v roce 420. Pohřben byl v Betlémě, a jeho ostatky byly po osmi stu letech přeneseny do Říma, kde dodnes leží ve slavném kostele Santa Maria Maggiore.

Svatý Jeroným je považován za jednoho ze čtyř církevních Otců (dalšími jsou sv. Augustin, sv. Ambrož a sv. Řehoř Veliký). K poznávacím atributům patří kardinálský klobouk, kniha, psací pult, lebka. Je považován za patrona teologů, vědců a učenců, studentů, překladatelů a podobných profesí, tedy těch, kterým se sám celý život věnoval. A protože ke konci života ztrácel zrak, je vzýván i při očích chorobách.

Sympatizanti: 5 / Stanislav Kroupa, Jiří Šafránek a 3 další

*Chrám Santa Maria Maggiore
Řím
Místo posledního odpočinku
sv. Jeronýma*

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 33. - Svatý Lukáš

Protože příznivci těchto „povídání“ se rekrutují především z řad lidu malířstvím se zabývajícím, nelze si odpustit provokativní otázku:

Kdo je patronem malířů?

Jistě se najdou jedinci, kteří to vědí (klobouk i s parukou před nimi dolů), ale jsem v pokušení se vsadit, že většina tzv. materialismem a ateismem postižených lidí nikoliv.

Je jím sv. Lukáš Evangelista. Je to svým způsobem postava poněkud ztrácející se mlhách legend, ale jedno je jisté – skutečně žil, jak bude ještě zmíněno. Vcelku omylem je řazen k učedníkům Kristovým. On se však s Kristem nikdy nesetkal a křesťanské učení jej okouzlo až delší dobu po Kristově ukřižování. Ví se z více zdrojů, že kolem roku 50 nebo 51 n.l. se setkal s apoštolem Pavlem, kterého pak opakovaně provázal po jeho cestách a neopustil jej ani v dobách Pavlových věznění, ba byl mu nablízku i při popravě stětím v roce 67 v Římě. Apoštol Pavel konal totiž misijní cesty po Blízkém východě - Antiochii, Syrii, dnešním Turecku, Řecku i ostrovech v Egejském moři, a v období pronásledování křesťanů neunikl pozornosti římského panstva.

Setkání a asi 17-letá spolupráce se sv. Pavlem vedla Lukáše k tomu, že sepsal jeho vyprávění o Kristovi, k čemuž je třeba jako jistou pikantnost dodat, že ani Pavel se s Kristem nikdy nesetkal s výjimkou jeho legendárního obrácení na křesťanskou víru při cestě do Damašku, jíž se Pavel zúčastnil jako pronásledovatel křesťanů (ale to je již jiný, velice zajímavý příběh). Lukáš se ale posléze seznámil i s dalšími apoštolů, učedníky Kristovými, a to vedlo k tomu, že sepsal Evangelium dle Lukáše, uznané jako třetí kniha Nového zákona. A také k tomu, že sepsal Skutky apoštolů, což je pátá kniha Nového zákona. O vlastním životě Lukášově se toho moc neví, a mozaika jeho života je složena z literárních střípků jeho současníků, sv. Pavlem počínaje a je tedy tvořena hlavně legendami. Ale neohrnujme nad legendami nos, věc je totiž velice zajímavá. Lukáš jako jedna z mála osobností té doby náležející do křesťanského společenství, nebyl Židem, ale Syřanem, původem z Antiochie. Tím se stále vracíme k jistému nesmyslu pozdějšího křesťanského antisemitismu, kdy se Židům jako záminka pro pogromy vyčítalo, že popravili Krista – přitom všechny jednající osoby včetně Krista a s výjimkou Piláta byly židovského původu a křesťané byli zprvu jen židovskou sektou.

Lukáš byl vystudovaný lékař a měl i jisté psychoterapeutické schopnosti. Platil za uznávaného odborníka a postupně se z něj, jako znalce lidské psychiky, stal spisovatel a také (!) malíř. Je mu připisováno několik obrazů s mariánskou tematikou – ví se sice, že dochované obrazy jsou mladšího data, ale zřejmě se jedná o kopie obrazů Lukášových, o jejichž existenci se obecně nepochybuje.

Lukáš žil v závěru života v Thébách, tedy ve středním Řecku. Zprávy o místech jeho působení po smrti Pavlově a před příchodem do Théb, se dosti liší, ale asi to není podstatné. Řecká tradice tvrdí, že v Thébách působil jako biskup. Lukáš se narodil někdy na počátku našeho letopočtu a zemřel v Thébách ve věku asi 84 let.

Vzhledem k věku se předpokládalo, že zemřel stářím, ale ze spisu sv. Řehoře vyplývá, že snad měl zemřít mučednickou smrtí oběšením na olivovníku. Tím je zaděláno na další nejasnosti v Lukášově osudu. Obecně se má za to, že byl pohřben v Thébách. Ale v Turecku u Efesu při cestě ze Selčuku na legendární Slavičí vrch se také ukazuje „původní“ hrob Lukášův (už dříve jsme uvedli, že v nedaleké pevnosti sv. Jana je hrob nejmladšího evangelisty Jan Miláčka Páně). Každopádně ostatky Lukášovy neměly po smrti klid. Přes Konstantinopol se nakonec dostaly do italské Padovy, kde byly uloženy do sarkofágu s olověnou rakví. Jenže pak zase na scénu vstoupil známý sběratel ostatků, císař římský a král český Karel IV., vyžádal si lebku Lukášovu, a ta je díky němu uložena ve svatovítské katedrále v Praze. Thébané se ovšem ani po staletích nevzdali a v době poměrně nedávné vznesli požadavek na vrácení všech ostatků do Théb. Vyhověno jim nebylo, ale jejich žádost vyvolala vlnu zájmu o Lukáše, a všechny ostatky, jak padovské, tak „pražská“ lebka, byly v r. 1998 podrobeny antropologickému přezkoumání (za českou stranu zde figurují známá jména dr. Emanuela Vlčka, CSc., a ThDr. Jana Matějky) a světe div se! Prakticky se nenašel žádný rozpor s tradovanými legendami. Skutečně se jednalo o osobu syrského původu, zemřelou v udávaném věku, robustní nepřilíš vzrostlé postavy (jak jej popisují Lukášovi současníci) a co víc, pravděpodobně zemřelou na následky oběšení.

Upřímně řečeno, po lidech zůstávají ostatky. Avšak po mnohých zůstane i jejich dílo překonávající staletí. Evangelium podle Lukáše a Skutky apoštolů jsou literární díla s nehynoucím významem. To prosím nepřeháním. Známy básník, spisovatel a tvůrce spisovné italštiny Dante Alighieri ve své době prohlásil Lukášovo evangelium za nejkrásnější knihu světa, a ten tomu určitě rozuměl více než já.

Na obrazech si Lukáše určitě s nikým nespletete. K jeho atributům patří býk zpravidla okřídlený a pokud Lukáš nadržuje svitek nebo knihu, pak určitě obraz Panny Marie. Takže už asi nikdo nezapomene, že patronem malířů (a jiných později přifařených výtvarných umělců) je svatý Lukáš Evangelista. Třeba v podobě, kterou nám nabízí Mgr Plivník. V Národní galerii mají zajímavý obraz J. J. Heinische – Svatý Lukáš maluje Pannu Marii. Vezměte si ze všech tří zmíněných pánů příklad.

(Text už neprošel cenzurním dohledem páně Plivníkovým).

Sympatizanti: 15 / Alexandr Pavlov, Kadmium Žluté Střední a 13 dalších

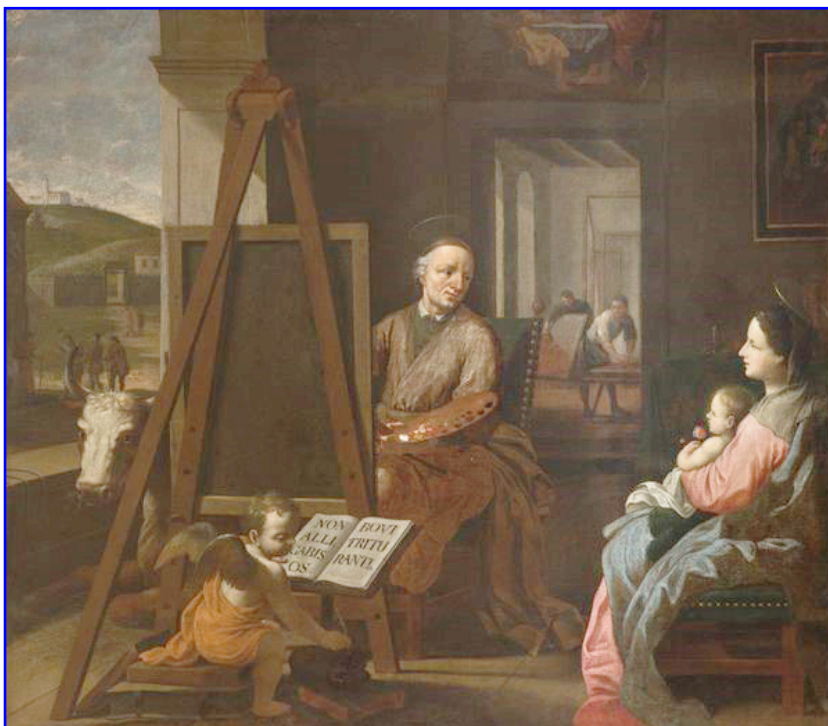
Komentáře a ohlasy

Kadmium Žluté Střední

...a máš pravdu, já to nevěděla. I když, sice maluju a snažím se, ale jsem jen amatér, na školách se to třeba učí, nevím. Díky vám oběma!

Ivanka Kozáková

Tak to jsem taky nevěděla. Hony Šafra díky, že nám doplňuje vzdělání.

Svatý Lukáš maluje Pannu Marii
Obraz J.J.Heinische, Národní galerie

Smutná vložka před dalším „Povídáním...“:

Výřez z úvodní webové stránky Magr. Plivníka:

Magister Plivnýy Obskurní galerie podivného fenoménu

Podle některých pramenů se Magister Plivník narodil počátkem druhé poloviny 20. století v Praze poblíž Sv. Apolináře. Jiné zdroje praví, že existoval od doby Velkého Třesku a možná i o trochu dřív. Katolická církev i marxisté, v podivuhodné shodě, tvrdí, že: "nikdy nebyl, nikde není a nikdy nebude" (papež Jan XXIII. 6.1.1415 na Kostnickém koncilu, totéž Leonid I. Brežněv 29.7. 1968 v Čierné nad Tisou). Jedinou výjimkou jsou Kubík Sprenger a Jindra Institoris, autoři roztomilé knížečky Malleus Maleficarum, a kubánský předák Fidel Castro, který v magistrově osobě vidí vnitřním revolučním zrakem něco mezi zombiem a rosomákem. Liberálnější postoj k magistrově existenci zaujal islám: "... je to šajtan !!!" (ájatolláh R. Chomejní na všelidových vepřových hodech v Tábrízu 24.12.1986). Pozoruhodný je nedávný výrok jednoho z čelních představitelů jednoho blíže nespecifikovaného středoevropského státu východní Evropy: "...tato entita je nad prahem mých rozlišovacích schopností."

Autority tedy jednoznačnou odpověď nedávají a

historie o životě pozoruhodného Magistra také mnoho neví. Možná se vyučil knihařem, nebo je pravda, že na staroslavné Karolině dosáhl vyšší než magisterské hodnosti, ale spolehlivě je doloženo jen to, že se od roku 1972 vyskytoval téměř neustále v hostinci U Kamenného džbánu, kde byl jedním ze zakladatelů stejnojmenné university. Z této hospody se Magister ztrácí kolem roku 1994 a jeho slábnoucí stopa vede přes restauraci Heja (dříve U Vodárny, dnes jakési čínské občerstvení), do podniku U Porthose (nyní Svijanský rytíř), aby se zcela rozplynula kdesi těsně vedle Burundi.

DOBRY ŠERMÍŘ KORDEM A DÝKOU
Zestárlá vzpomínka na veselé mládí
vlastně epitař Magistra Plivníka.
(olej na sololitu 37 X 61 cm)

Další používané autoportréty Mgr. Plivníka:

Podoba "civilní":

V květnu 2020 mi můj vzácný virtuální přítel, obecně známý jako Mgr. Plivník, vlastním jménem Dr. Jan Ritz-Radlinský, napsal:

„Jako kamarádovi Ti prozradím, že jsem velice vážně nemocný a jediná prognóza je odchod do nicoty . Ani lékaři neví, kvůli rozmanitosti případů, kdy se tak stane, ale statistiky uvádějí, že většinou cca do roka nebo dříve. Tedy tak, zatím bez bolestí, jen velmi slabý, ale malovat se mi ještě daří. Co víc si přát. Prosím, podrž si informaci jen pro sebe a buď dobré myslí. Já zatím jsem. Zdraví a hezký večer, ale nejen ten, ale fůru let dopředu. Tvůj, sice virtuální, kamarád Plivník.“

Následující vzájemné repliky už nejsou důležité, několik měsíců jsem strávil mimo dosah FB, a když jsem se vrátil k běžné komunikaci, jedna z prvních zpráv byla, že Mgr. Plivník již není mezi námi. Ono to ale není zcela přesné, protože Mgr. Plivník tu mezi námi stále je, jsou tu jeho obrázky, jsou tu vzpomínky zachycené v našich duších, za těch asi 12 let, co jsme si nepravidelně psali (a nikdy se nesetkali), jsme si vyměnili bezpočet replik, názorů, slovních šťouchanců, výrazů vzájemné sympatie a souhlasu, znalostí z nejrůznějších oborů – hlavně malířství, historie, religionistiky, hráli jsme si s jemnostmi jazyka českého, který perfektně ovládal, zkrátka neskutečně dobře jsme se bavili. A já mu slibuji, že si tady bude s námi svými obrázky dále povídat, protože téma společného zájmu jsme ještě nevyčerpali.

Sympatizanti: 28 / Alexandr Pavlov, Kadmium Žluté Střední, Xavera Thunwaldová, Libor Jellůš, Míša Velíškov Macková a 23 dalších (týká se i části 34.)

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 34. - Kardinál Richelieu

Armand-Jean du Plessis de Richelieu, známější u nás jako kardinál Richelieu je osobou, kterou asi zná každý, kdo četl či viděl Tři mušketýry (a kdo je nezná, ten neexistuje). Máme ho v paměti jako nelitostného intrikána a vůbec osobu skrz naskrz negativní, ale je to pravda jen zčásti. Mnoho panovníků v historii Evropy mělo svého „alter ego“, který de facto vládl místo nich. (Třebas Klemens Wenzel kníže von Metternich, Otto von Bismarck, ale třeba i Grigorij Rasputin.)

Otec Francois Richelieu byl kapitánem osobní stráže krále Jindřicha IV., a proto se Armand-Jean zprvu připravoval na vojenskou dráhu. Pak ho ale zlákala duchovní služba, měl přání stát se velkým řečníkem a obhájcem věci katolické. Vzhledem ke své pronikavé inteligenci byl již ve svých 22 letech jmenován biskupem, ve svém vcelku chudém biskupství Luçonu začal své sny uplatňovat s velkou vehemencí a brzy si ho všimli jak církevní nadřízení, tak i u pařížského královského dvora. Přes funkci královnina almužníka rychle povýšil do funkce člena státní rady královny Marie Medicejské, která vládla za svého nezletilého syna Ludvíka a nejrůznějšími intrikami se snažila oddálit předání moci. Armand-Jean včas zachytil vítr změn, potají podporoval mladého Ludvíka a ten se jednoho dne doslova vzbouřil matčinu diktátu a jako Ludvík XIII. se ujal moci. O tomto dramatu je hojná literatura (i kvalitní beletrie). Důležité je, že Richelieu od počátku stál nezpochybnitelně po boku mladého krále a stál tam, přes drobné peripetie vyvolané občas dvorskými intrikami, až do své smrti. Jeho „plusem“ byla neochvějná věrnost myšlenky absolutní moci krále a naprostá loajalita. Převzal dohled i aktivní úlohu v oblasti diplomacie, tvrdě zaútočil na dávná feudální privilegia francouzské šlechty

(protože nestrpěl, aby královu moc někdo omezoval), díky A. Dumasovi víme, že se pustil do boje s hugenoty (protestanty) v přístavu La Rochelle i jinde, a všude je nakonec porazil. Už daleko méně je známo, že se k poraženým hugenotům zachoval velkoryse, a jakmile je zbavil politického vlivu, zajistil jim náboženskou svobodu. Nechal vybudovat dobré loďstvo, podporoval obchod a zakládání kolonií v Africe a Americe, zreformoval administrativu, založil Akademii roku 1635. Jako diplomat a politik byl velice pružný. Nade vše kladl zájem krále a Francie. Ač sám katolík a vysoký církevní hodnostář neváhal se spojit v zájmu Francie ani s protestanty v Německu proti Habsburkům a vzhledem k francouzským mocenským zájmům se v době třicetileté války spojil jak s protestantským Švédskem, tak i s muslimským osmanským Tureckem. Pro Francouze a Francii je to jedna z nejdůležitějších historických osobností, a na její bohatý život zde opravdu není místo. Není ale divu, že Richelieu zaujal i Mgr. Plivníka a svou představu vložil do obrazu možná mírně karikujícího, ale od podoby kardinálovy se zase příliš neodchylující (určitě ne více, než herečtí představitelé).

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 35. - Pražské Jezulátko

Dnes vás náš hodně vzdálený přítel Mgr. Plivník obrazem a já slovem pozveme nikoliv za osobami světců nebo osobami světskými, ale k soše. Přesněji sošce. V chrámu Panny Marie Vítězné v Praze v Karmelitské ulici pod Petřínem poblíž velvyslancecké zahrady USA je uchovávána nevelká soška Ježíška v dětské podobě, známá jako Pražské Jezulátko. Je dřevěná, potažená plátnem s vrstvou vosku a ve vosku kolorovaná. I s podstavečkem, který je její součástí, měří 47 cm.

Legendy s ní spjaté tvrdí, že Jezulátko se zjevilo v zázračném snu jistému španělskému mnichovi, který ji vymodeloval. Od něj se soška dostala ke sv. Terezii z Avily (zvané též Terezie od Ježíše), zakladatelce či významné reformátorce řádu karmelitánek. Ta sošku posléze věnovala své přítelkyni španělské vysoce postavené šlechtičně Marii Manrique de Lara y Mendoza, později provdané za Vratislava II. z Pernštejna, a s ní se soška dostala do Čech. Tato Marie pak sošku použila jako svatební dar ke druhé svatbě své dcery Polyxeny z Pernštejna ovdovělé po Vilému z Rožmberka, když se vdávala v r. 1603 za Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic, pozdějšího knížete, a je také jako Polyxena z Lobkovic v obecnější známosti, protože je pramatkou všech dnes žijících Lobkoviců.

Paní Polyxena byla přísnou katoličkou (v Čechách obdivovanou i nenáviděnou) a také vynikající hospodářkou, která později jako vdova řídila hned několik panství, jež jí připadla hlavně po prvním manželovi i po rodičích.

Paní Polyxena podporovala několik katolických institucí. Sošku Jezulátka, s níž se postupně spojovala pověst a víra v zázračná uzdravení, věnovala v době smrti svého manžela (1628) řádu karmelitek. Karmelitky mají ve vztahu k sošce zvláštní postavení. Jejich privilegiem je sošku oblékat. K tomu je třeba uvést, že soška sama znázorňuje dítě ve splývavé bílé košilce, pod níž dole vyhlížejí bosá chodidla. Pravou rukou žehná a v levé drží malý globus završený křížkem na znamení, že vládne světu. Občas se uvádí, že na hlavě má korunu, ale to není přesné. Koruna je vždy zavěšena nad jeho hlavou. A tato soška má velmi bohatý šatník, čítající dnes 300 kusů oblečení v tzv. liturgických barvách, fialové, bílé, červené a zelené. Oblečení se pak střídá během roku i několikrát podle pravidel liturgického roku, zpravidla stejnou barvu má v daný čas a k danému účelu i ornát kněží. Letos o Velikonocích 2020 Jezulátko oblékala do bílé barvy sestra Jitka z Kongregace sester karmelitek. Oblečené Jezulátko má pak vždy typickou siluetu, pod kterou je dosti známo.

Co se korunek týče, ta nejstarší roku 1655, kterou daroval Jezulátku Bernard Ignác hrabě z Martinic, se považuje za ztracenou. Ta, která je ponejvíce používána dodnes, byla vyráběna pražskými zlatníky v letech 1810-1820, ale k dispozici je také korunka starší z roku 1767. Třetí existující zlatou korunku, bohatě zdobenu drahokamy, pak Jezulátko dostalo při návštěvě papeže Benedikta XVI. v roce 2009.

Není bez dramatické zajímavosti, že soška Jezulátka byla v roce 1961 při loupežném přepadení kostela odcizena. Později byla objevena, ale okolnosti krádeže se nepodařilo objasnit.

V Česku je Pražské Jezulátko sice známo, ale většinou laické veřejnosti

Sympatizanti: 14 / Kadmium Žluté Střední, Hanina Lovebirds a 12 dalších

Kadmium Žluté Střední:

Děkuji za vyprávění

Libuše Vinšová:

Hony, díky, bylo to opět zajímavé vyprávění

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 36. - Rudolf II.

V těchto listopadových dnech A.D. 2020 si Vás Mgr. Plivník dovoluje pozvat k ortrétu panovníka méně obvyklého, vcelku populárního, a který možná nechtěně zavinil mnoho dalších událostí, později propagandisticky zneužívaných. Jako vždy v dějinách, události se neodehrávají přímočaře, ale plynou v různých turbulencích, v nichž bývá jejich současníků dost těžko se vyznat a jejich potomky to pak nutí k určitým zjednodušením.

O radikálním husitství toho v Česku víme dost hodně. Méně už víme, že sám pojem husita či husitství byly nadávkou, a kališníci jej vůbec nepoužívali. Označovali se sami jako „sub utraque specie“ (známé to v češtině jako „pod obojí způsobou“) a tedy jako utrakvisté. Ještě méně se ví, že přijímání „pod obojí“ nebylo součástí Husova učení, jen později dal k němu souhlas s podmínkou, že používání tohoto liturgického konání posvětil koncil. Přesto se po smrti Husově stalo přijímání pod obojí identifikačním liturgickým znakem kališníků, ale nebylo to nic nového. Prvotní křesťanské církve tento způsob používaly a u pravoslavných církví se udržel dodnes. Jedná se o to, zda je při mši praktikováno přijímání hostie (těla Božího) a vína (krve Kristovy). Z nějakého nejasného důvodu, zřejmě epidemiologického, bylo později přijímání vína vyhrazeno osobám duchovním, a řadoví katolíci pak přijímali „pod jednou způsobou“.

Po Husově smrti pak vypuklo ono známé „husitství“ spojované v národní paměti hlavně s opakovanými vítězstvími nad křižáckými (eurounijními) vojsky a méně už je akceptován těžký ekonomický úpadek země. Umírněné kališnické vrstvy pak ve spojení s katolíky udělaly u Lipan rázný konec radikálům, kteří už neuměli nic jiného, než válčit, loupit, zabíjet a ničit. A krátce na to byla v Basileji dohodnuta známá Basilejská kompaktáta. Žádný papež je sice neratifikoval, ale koncil ano, a obě strany se jimi řídily skoro 200 let. Jejich podstatnou myšlenkou, opět málo povědomou bylo, že utrakvisté jsou nedílnými údy katolické církve, dobrými křesťany, uznávající autoritu římského papeže, a mají povoleno přijímání pod obojí. Akceptoval to i Zikmund Lucemburský, byl řádně korunován a od té doby se v Čechách vládlo „obojímu lidu“. Přistoupili na to i katoličtí Jagellonci a v Čechách nastalo téměř 200 let dlouhé období hospodářského a kulturního rozmachu. Není náhodou, že se o té době málo ví, protože se nekonaly žádné slavné bitvy a války. Bylo to období renezanace, náboženské třenice se omezovaly jen na pošťuchování při volbě městských radních a konšelů, a na jejich hádky nad městskými rozpočty. Utrakvisté ani neodmítli církevní latinu, byť používání jazyka českého se šířilo. Už Jan Rokycana sloužil mši v obvyklém ornátu a obě větve vyznání často používaly ke mším jeden kostel, v němž se střídaly (máme to zachyceno i v Dějinách Hradce Králové). Utrakvisté byli jistě reformátory, ale nebyli protestanty. Tento obecně víceméně vyhovující stav by zřejmě trval dále, kdyby se do Čech nezačaly šířit protestantská učení luteránské a kalvinské. Poměrně rychle se luteráni a kalvinisté dostávali do sporů jak s katolíky pod jednou, tak s utrakvisty, na jejich svévolná obsazování kostelů se množily stížnosti (opět lze odkázat na Dějiny Hradce Králové). Protože první Habsburkové, vládnoucí v Čechách po řádné volbě v r. 1526 sice neradi, ale přesto akceptovali myšlenku obojího lidu, v Čechách pokračovalo období

rozkvětu završené slavnou rudolfinskou epochou. Třenice, které do náboženského života vnesli luteráni, kalvinisté a také Jednota bratrská (de facto zakázaná už od doby Jiřího z Poděbrad, ale mlčky trpěná) nabyly značného rozsahu a císař a král Rudolf II. tedy, aby měl ode všech pokoj, vydal svůj slavný Majestát, jímž všechno všem povolil. Jenže nedomyslel, že v dobrém úmyslu vlastně zrušil i Basilejská kompaktata a tím si znepřátelil utrakvisty. Řada z nich pak hned nebo později přestoupila na klasické katolictví, protože k němu měli blíže, než k cizím kalvinistům a luteránům.

Radikální luteráni, ač byli v menšině mezi protestanty, provedli pražskou defenestraci a na malér bylo zaděláno. Vypuklo stavovské povstání, se kterým ovšem utrakvisté neměli nic společného, byť se školský dějepis tak tváří, byl zvolen truckrál kalvinista Fridrich Falcký, a celé to pozdvižení pak pro nedostatek peněz na žoldnéře skončilo šarvátkou na Bílé hoře. To už ovšem Rudolf II. nebyl u moci, jako slabého vládce ho vystřídali jeho příbuzní (přímého potomka neměl) a ti rukavici hozenou jim protestanty prostě zvedli. Po Bílé hoře se museli kalvinisté, luteráni a sekta českobratrská pakovat, utrakvisté ale nikoliv, pro ně bylo jednodušší vzdát se přijímání pod obojí, protože se nijak proti císaři neprovinili. Pokud tedy naše rodinná paměť zachycená v matrikách sahá, byli moji předkové až někam k roku 1610 vždy dobrými katolíky, u manželky to v jedné větvi sahá až k roku 1590. Prostě, my, po předcích katolíci, byť už dneska třeba nevěřící, jsme to na Bílé hoře vyhráli, Bartoloměj Šafra je řádně zapsán už v Berní rule kraje kouřimského 1651-1652 i s celým nevelkým majetkem. Následovalo období Nejedlého a Jiráskova tzv. „temna“, kdy nastal opět velký rozvoj v Česku, jezuité Dobrovský a Balbín položili solidní základy pro obrodu češtiny, na kterou bohužel dnešní mládež, novináři i politici „dlabou“. O růst vzdělanosti se starali jezuité, karmelitáni a piaristé. Přišlo baroko, dokonce i to lidové, začalo se hrát divadlo, vznikly všechny dosud používané zvyky kolem narození a křtů, svateb, pohřbů, zvyky velikonoční i vánoční. Začalo platit „co Čech, to muzikant“. A tak se nakonec ten Rudolfův Majestát ve svých důsledcích vlastně národu vyplatil.

Sympatizanti: 12 / Kadmium Žluté Střední, Stanislav Kroupa a 10 dalších

Ohlasy a komentáře:

Stanislav Kroupa:

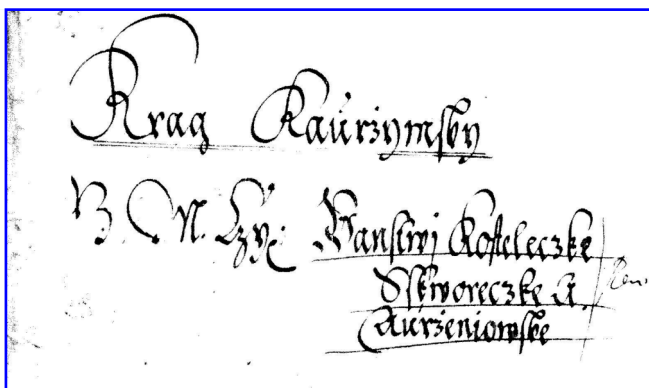
Před asi 35 lety jsem dostal jako odměnu za práci s dětmi knížku Krásy a zajímavosti země České (Nepamatuji si přesně ten renesančně dlouhatánský název) od Bohuslava Balbína. Kniha je velmi hezká a zajímavá. Ale já se tehdy poprvé setkal s jiným, do té doby neznámým významným Čechem, který je stavěný skoro na úroveň J.A.Komenského. A před několika lety jsem zase narazil na našeho (bývalého

vojenského) historika, který se zabývá dobou po Bílé hoře (já mám mini paměť na jména) Takže další a velmi nový a zajímavý pohled na tuto dobu. Hlavně ne tak černobílý

Hony Šafra: Ona ta doba opravdu nebyla černobílá. Ostatně jako každá jiná epocha: Byly věci špatné, neuvěřitelná bída lidu nevolnického na straně jedné, na straně druhé dostupné vzdělání i pro chudé (hlavně kluky), pokud vrchnost zjistila, že nejsou úplně tupí - šlechtičtí synkové se drobnou administrativou zabývat nechtěli, to bylo pod jejich úroveň, hrát v zámeckých orchestrech - to samé. A později na tom zase byl leckterý sedlák lépe než šlechtická vrchnost, takže když se rušilo poddanství, tak se zjistilo, že už je to vlastně zbytečné, protože sedláci se z něj už dávno vykoupili (to bylo možné, protože poddanství-roboty nepřinášely najednou velké částky, vykoupení se bylo zajímavé pro obě strany).

Stanislav Kroupa: Ano. Mne například velmi překvapila situace po třicetileté válce. Kdy díky vojně a epidemiím vymřelo hodně lidí. A mnoho vesnic zůstalo bez obyvatel. Takže nastala kuriózní situace, kdy majitelé panství přemlouvali, nebo i upláceli poddané jiných panství, aby se přestěhovali k nim. To je třeba zcela v rozporu s vypravováním A.Jiráska. a díky pak nedostatku pracovních sil museli třeba bojovat i s pracovním šlendriánem.

Hony Šafra: Tak to skutečně bylo. Zmíněná berní rula byl soupis poddaných a majetku po třicetileté válce. A tam se také uváděly opuštěné usedlosti. Vrchnost je pak přidělovala těm rolníkům, kteří přežili, aby ta půda nezůstala neobdělána. Ta berní rula byla psána sice ručně, ale česky (!)- dělali to státní úředníci, a německy byla psána jen tam, kde mělo převahu německé obyvatelstvo - nutno ovšem říci, že země jako celek byla dvojjazyčná. A ta Berní rula jednak sloužila jako základ pro výpočet daní nebo jiných povinností (roboty) a byla tak významný

dokumentem, že byla v padesátých letech vydána knižně ČSAV (ty díly, které se zachovaly) a přes antikvariát se mne zajímaví kraj kouřimský dostal až ke mně. A našel jsem tam svých předků z vedlejších linií ("přeslic") více. V přiloženém obrázku je pak titulní strana Berní ruly - vypadá to sice nečitelně, ale kdo má trochu ponětí o kurentu/švabachu, určitě tam najde: Krag Kaurzimsky (Kraj Kouřimský) J. M. Cys. (zřejmě Jeho Milosti Císařské) Panstw Kostelecke, Skworecke. Aurzeniovské (panství

Kostelecké, Škvorecké, Uhříněveské) - neručím za to, že jsem všechna písmena na originálu správně pochopil, ale obsah je zřejmý.

Z mého rodopisu "Rod Šafřů - historie čtyř století" ještě podle údajů z Brní ruly kopíruji:

" Bartoloměj Šafra byl jedním ze 4 sedláků, kteří se vyhnuli zničení v době třicetileté války. Další dva sedláci a pět chalupníků válku nepřečkalo bez úhony a jejich stavení zpusťla. Bartoloměj Šafra měl 70 strychů polí, na zimu sel 23 strychů, na jaro 13. Choval 4 potahy, 4 krávy a 4 jalovice. Měl také 3 svině. Lze říci, že byl bezpochyby nejbohatším sedlákem ve vsi." Strych nebo-li korec byla plošná míra přibližně 0,3 ha. Měl tedy asi 20 ha půdy.

Rudolfinská Praha

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 37. - Madona

Lidé bohužel odcházejí a jejich dílo bohudík zůstává. Dnešní možná únavné povídání povedeme nad obrazem, Mgr. Plivníkem nazvaným Madona.

Panna Maria je bezesporu mimořádnou příslušnicí nejen křesťanské věrouky, ale požívá značné vážnosti i u muslimů, kteří ji uznávají jako matku jednoho z nejvýznamnějších proroků, tedy Ježíše. Přestože nesplňuje běžné standardy, kladené na světce, patří k těm několika málo, u nichž se to díky jejich věhlasu nebere tak vážně (viz již dříve komentovaný sv. Jiří). Kdo měl možnost navštívit Turecko (nemyslím turisticky unifikované mořské pláže) a dostal se do Selčuku nebo do Efesu, mohlo ho v rozporu s obvyklými novinářskými bludy překvapit, že tam existuje např. pevnost sv. Jana s hrobem tohoto nejmladšího apoštola (s pamětní deskou o návštěvě papeže), hotel pro poutníky se jménem Panny Marie, prodejny s křesťanskou tematikou (hlavně tedy s pravoslavnými ikonami či jejich reprodukcemi) a všude se nacházející nápisy v několika jazycích: „Všechny památky jsou majetkem tureckého lidu a jejich poškozování se přísně trestá, Je zakázáno.....“.

Poblíž zřícenin Efesu začíná cesta vedoucí na tzv. Slavičí vrch, kde dožila a údajně je i pohřbena Panna Maria (v pravoslavných církvích zvaná spíše Bohorodička, v západní Evropě Notre Dame, Our Lady, Unsere (Liebe)Frau – Naše Paní). Její hrob sice katolická církev výslovně nekanonizovala, ale zásadní měrou se zasloužila o rekonstrukci jejího domu. K němu dnes směřují ročně statisíce návštěvníků z celého světa, ba i muslimů, protože ona je opakovaně zmíněna v koránu, a dokonce i muslimové se k ní zde modlí a ukládají zde písemné svitky se svými přáními.

Ve prospěch její fyzické existence pak hovoří to, že jí údajně sám Ježíš na kříži měl do mateřské péče svěřit svého nejmladšího apoštola Jana, který byl jeho bratrancem, a je historicky doloženou osobou, autorem jednoho z evangelií a také známého Zjevení sv. Jana, díla známějšího jako Apokalypsa.

Panny Marie se v nebyvalé míře zmocnila celá křesťanská veřejnost a v popularitě jí může vzdáleně konkurovat snad jen sv. František z Assisi. Vznikl kolem ní celý tzv. mariánský kult a spolu s ním také názorové rozepře i mezi papeži. Někteří s k mariánskému kultu hlásili zcela otevřeně, Jan Pavel II. měl ve znaku i písmeno M (velký papežský znak je nepřehlédnutelně k vidění i na Velehradě), jiní papežové se snaží tento kult trochu brzdit, aby jisté uctívání Marie nezastínilo samu podstatu monoteismu a tedy úctu a vzývání Boha.

Lid obecný ovšem tyto věroučné jemnosti příliš nezajímají a zmocnil se postavy Panny Marie jako všemocné ochránkyně lidí, měst i zemí (Morava: Buď matkou lidu svému – viz nápis na sv. Hostýnu a jinde). Je vzývána jako ochránkyně rodin a matek zvláště. Jsou tradována místa jejího zjevení, která jsou často i uznána církví, a stala se z nich poutní místa. Její jméno je spojováno i s různými událostmi a má tedy často ještě různá přízviska. V jejich přidaných jménech se rozlišuje její stav před narozením Ježíše, při jeho či po jeho ukřižování a také závěr jejího života.

Bez nároku na úplnost a rigidní přesnost uvedme: Immaculata (Nevinná, Neposvrhněná) zobrazována či sochána jako dívka, Madona (Matka) s dítětem

v náručí, Assumpta (Na nebevzatá), častý výjev uvnitř stropů či kupolí chrámu, nutící zvednout hlavu k většinou k fresce s vynikající perspektivou směřující k nebesům. Známa je socha i její repliky Pieti, kdy Marie drží v náručí Krista sejmutého s kříže – Michelangelův originál je k vidění ve Vatikánu, kde je přísně střežen před vandaly (u vchodu vám seberou všechny ostré předměty, byť jen pilníček na nehty). Panna Maria Vítězná většinou stojí na položeném „půlměsíci“, je tedy otázka, jestli tuto rozšířenou verzi nebudeme na příkaz slaboduchů z EU likvidovat, tupých hlupáků k realizaci by se u nás našlo dost – viz mariánský sloup v Praze.

A když už zmiňujeme mariánský sloup, pyšní se jimi celá řada českých, moravských i slovenských měst – většina jich pochází ze 17. a 18. století a byly výrazem prosby za odvrácení nějakého neštěstí, většinou moru, a také jako poděkování, že hrozba pominula. Spojování s Habsburky byl totální nesmysl. A není bez zajímavosti, že když Pražáci (kdo také jiný?) káceli mariánský sloup, na dlouhý požární žebřík se chlapi báli vstoupit, a tak na něj vylezla tehdy šestnáctiletá levicová aktivistka a přehodila Panně Marii provazovou oprátku kolem krku, aby socha mohla být svržena. Bohužel ve svém mládí a bohorovnosti nedomyslela, že i pro nevěřící pověstné boží mlýny melou sice pomalu, ale jistě, a nakonec ji samu potkal stejný osud z rukou kata. Může jí být útěchou, že vstoupila alespoň na čas do současného českého politického pantheonu.

Poutních míst, spojovaných se jménem Panny Marie je v Česku celá řada. Zmíněný Velehrad, Svatý kopeček u Olomouce, zmíněný Svatý Hostýn, Svatá hora u Příbrami, ze zahraničních jsou asi nejznámější Lurdy a Mariazell.

S událostmi a místy se pojí Černá Madona (např. na Montserratu, ale i jinde, většinou soška, která „přežila“ požár), známá je Panna Maria Čenstochovská v Polsku (kopie jejího obrazu se nachází v Uherském Brodě) a nemohu pominout, že moje maminka, celoživotní ctitelka Panny Marie, nás jako děti při návštěvě svého rodiště nedaleko Úpice nikdy neopomněla vzít k Panně Marii Svatoňovické. Panně Marii je připisováno i ztlumení pádu císařských místodržících při luteránské pražské defenestraci.

Jestliže Jan Nepomucký má ve svatozáří pět hvězd, tak Panna Maria jich má dvanáct (nebo svatozář kolem celého těla), nikdo jiný hvězdy ve svatozáří nemá.

Podle Bible i Koránu byla Marie panenskou matkou. K početí došlo působením Božím (Ducha svatého). Přesto nebyla samoživitelkou, její snoubenec Josef si ji vzal a založili Svatou rodinu, která rovněž opanovala evropské výtvarné umění v bezpočtu soch, obrazů i třeba pašijových her. Potom byl na poli rozmnožování rodu lidského

2 tisíce let klid, až v poslední době vypukla, zvláště v Česku, doslova epidemie neposkrvněného početí, samoživitelky (není řeč o vdovách) se množí snad buněčným dělením a geometrickou řadou. Za početí ale nemůže žádný muž ani Duch svatý, ale stát, a ten jim teď bude platit alimenty.

=====

(Kdo vydržel číst až sem, má můj obdiv. Pokračování „Povídání“ zase někdy příště, ještě pořád máme s Mgr. Plivníkem o čem psát či malovat. Neděste se, tlačítko DELETE na klávesnici jistě máte.)

*Dům Panny Marie
na Slavičím vrchu u
Selčuku (Turecko)*

Sympatizanti: 16 Alexandr Pavlov, Libor Jellůš a 14 dalších

Ohlasy a komentáře

Hanina Lovebirds:

Krásně napsáno. Pro mě také mnoho zajímavých informací. Díky.

Luděk Muller:

Opět jsem si rozšířil obzory.. Definice samoživitelek je opravdu trefná.

Jinak minulý díl jsem předložil k přečtení synkovi(19) a on to definoval jako srozumitelné a pak jsem se k mobilu půl hodiny nedostal, protože hledal i starší díly...

Hony Šafra: Všechny díly najde pan synek na mých stránkách www.hony-safra.eu. Je to tam úplně od začátku včetně vysvětlení, proč se já ateista věnuji tématům křesťanským.

Stanislav Kroupa:

Dodám zajímavosti z jiných zdrojů a odlišných (mých) zájmů. Do ranného středověku prý církev na mnoha místech s kultem Marie bojovala jako s trpěnou herezí. Vznikem rytířských řádů a z toho také vyplývajících pravidel života a konání PRÝ vznikla i potřeba nějakého patrona. A Maria jako tradiční čistá a ušlechtilá osoba se k tomu hodila. Drsní válečníci se rádi kořili a vzdávali hold svému ideálu opravdovosti a čistoty.

Druhou zajímavost jsem zachytil nedávno při jakési četbě (opět trochu mimo náboženské téma). Že se Marie dostala do hodně velikého zájmu až někdy v polovině osmnáctého století. A od té doby se také na mnoha místech začaly objevovat zmínky o jejím zjevování se lidičkám.

Hony Šafra: Je to tak. Je nutno dodat, že církev svatá římsko-katolická se k povaze samotných zjevení zásadně nevyjadřuje a nekanonizuje je. Pouze je posuzuje z pohledu, zda nejsou v rozporu s její věroukou a neshledá-li problém, souhlasí s existencí údajného zjevení jako poutního místa. Opět zde tedy do jisté míry hlas lidu překonává církevní autoritu, což ovšem té autoritě žádnou újmu nepřináší.

Stanislav Kroupa:

A jako člověk a trochu šťoura i pozorovatel napíšu ještě svůj postřeh. Marie, byť i pro mne nekatolíka, je jistě příkladem čistoty a opravdovosti, bývá až na malé výjimky vždy znázorňovaná jako mladičká dívka - žena. Dokonce i ve chvíli, kdy drží svého mrtvého syna v náruči pod křížem. Svým vzezřením by mohla Ježíšovi dělat tělesně partnerku. A přitom v tom čase to byla už zasloužená maminka mnoha dětí (i Bible se o tom zmiňuje). A její věk byl minimálně nad pětáctýřicet let. Když pak vezmu v potaz (všeobecné) mnohem těžší životní podmínky k životu, pak se asi těžko mohla svou vizáží rovnat soudobým matičkám tohoto věku. Musela to být postarší dáma, asi vlídného pohledu a laskavosti v očích (idea), ale také hlubokých životních zkušeností, které se na ní podepsaly

Hony Šafra: Ano, a o to, zda měl Ježíš sourozence, či zda Marie byla celoživotně "pannou", se vedou spory dodnes a neustále.

Kadmium Žluté Střední:

Mně se líbilo jak její mládí "vysvětluje Michelangelo" ve filmu Michelangelo u své Piety. Je tak mladá proto, že je čistá, kdežto u ostatních žen vrásky dělá sex..teda když to řeknu, jak mi zobák narostl.

Libuše Vinšová:

Moc mě to bavilo jako vždy čist, zase mám víc informací. Díky

Hony Šafra: To mně vždycky udělá radost, že jsem se s tím nedělal zbytečně, i když je pravdou, že bych skoro vše asi sepsal i tak, do paměti pro potomky. Ono si to čtenáře nakonec vždycky najde. Ale když je to najde dřív, mám radost.

Irena Švecová:

Děkuji za dovzdělávání, čtu se zájmem, těším se na další pokračování

Hony Šafra: Už se to chystá....

Zvěrem k této diskusi dejme ještě slovo příteli, který ji vlastně vyvolal:

Mgr. Plivník: (jeho autentický text z FB z ledna 2020):

No konečně, pražští radní dnes odsouhlasili návrat (repliky) mariánského sloupu na Staroměstské náměstí. Ale, že to trvalo. A kdo byl proti? Mimo jiné velemoudří Hříbci, kteří se omylem nazývají Piráty.

Asi mě ta sice progresivní "mládež" nazve fosilním dinosaurem, ale kdyby bylo na mně, tak bych neboural žádné pomníky. Byla to zobrazení významných osobností, které ovlivnily naši historii, ať už v dobrém nebo špatném slova smyslu. Je to součást "paměti národa", která je teď často zmiňovaná.

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovy věcí křesťanských se týkající.

Část 38. – Svatá Trojice

V úvodu dnešního povídání si připomeňme slova našeho vzdáleného přítele, napsaná v komentáři u části 25., věnované svatému Augustinovi.

Mgr Plivník:

Perfektně jsi o otci církve povyprávěl, milý Hony, snad zbývá jen dodat tu roztomilou historku, jak se Augustínek courá po břehu moře a dumá o Bohu a snaží se pochopit jeho trojjedinost (ani já, velký Magistr, dosud nechápu) Tu u vody vidí děťátko, jak škeblí přelévá moře do díry v písku. A pacholík koukne na svatuchu a sdělí mu, že on to moře dřív přelije do dírky, než svatucha trojjedinost pochopí. Někteří vykladači tvrdí, že to dítě byl sám Ježuch. Ale kdož ví ...?

Hony Šafra: To je ta potíž s svatým Gustíkem. Je tohoto tolik, že by textu přibývalo jako kaše ve fake-news Hrnečku vař! Tebou zmíněná příhoda byla mnohokrát "zmalována" slavnými umělci, a zájemci po zadání hesla "sv. Augustin" v Google-obrázky na ni rychle narazí. Přenechme si však něco na později, až dojde řada na představení Tvého obrázku Svatá trojice našemu čtenářskému publiku.

Sliby se mají plnit a dnes tedy bude řeč o Svaté Trojici alias Nejsvětější Trojici alias Trojjediném Bohu. Rovnou řekneme, že toto teologicky náročné téma zde nejsme schopni vyřešit a jsme na tom úplně stejně jako svatý Augustin. Na učení o Svaté Trojici probíhají nespočetné disputace, boje, vady a sváry snad od počátku křesťanství. Sjednocujícím znakem křesťanství je prakticky pouze ukřižování Kristovo. A základní spor je už v tom, zda Ježíše považovat za součást Boha, či zda se jedná pořád jenom o člověka. Protože nejvyšším stadiem „moderního“ náboženství je monoteismus, víra v jediného Boha, mají zde křesťané velký problém. Nepřiznali Kristovi božství, budou stále na úrovni judaismu a dokonce jim bude bližší i islám, který kupodivu na rozdíl od Židů Ježíše uznává jako významného (byť nikoliv nejvýznamnějšího) proroka, ba chová i úctu k jeho matce Marii. Už rané křesťanství tedy přišlo s konceptem dvojjediného Boha, kde figuroval Bůh-otec a Kristus-syn, jako jediná bytost ve dvou podobách. Toto ovšem všechna ke křesťanství se hlásící společenství a komunity nepřijaly bez výhrad. Při dnešní dominanci církve římskokatolické si našinec moc neuvědomuje, že existuje celá řada církví, komunit, sekt, které božství Ježíšovo odmítají nebo zpochybňují a dokonce se tak vlastně stavějí mimo křesťanství, byť třeba jeho zásady dovádějí někdy až ad absurdum. Stačí snad zmínit Svědky Jehovovy. Kvakeři nechtějí mít s Boží trojicí vůbec nic společného, nemají dokonce vlastní definici Boha, přitom ale jejich mravní integrita v duchu Kristovy „lásky k bližnímu“ je naprosto nezpochybnitelná a obdivuhodná. Mormoni zase věří v učení o třech osobách, tedy Bohu-otci, Kristu-synovi a Duchu svatém, ale nepovažují je za tři podoby jedné osoby, ale za osoby tři, jednající ovšem ve vzájemné shodě. Monoteismus zde tedy „dostává na frak“.

Sám pojem Duch svatý se objevuje už v judaismu a hodně zjednodušeně

řeceno (kdo to chce složitě, má možnost si to nastudovat v teologických spisech) je chápán jako projev Boží přítomnosti, nebo chcete-li, zprostředkovatel Boží vůle. Tak se také tento pojem (či „objekt“) přenesl do křesťanství. Takže působením Ducha svatého otěhotněla Marie. Když Jan Křtitel na Jordánu křtil první křesťany, mnozí jej považovali za Mesiáše. Ale pak se přiblížil Ježíš, nad hlavou se mu vznášela holubice a Jan Křtitel ukázal na Ježíše, Duchem svatým označeného za krále židovského. Tato scéna byla mnohokrát výtvarně, hlavně malířsky, zpracována. A ustálilo se tak zobrazování Ducha svatého jako holubice (někdy plamene).

Ve 5. století dozrála situace k nutnosti, udělat si v tom všem pořádek. Sešlo se postupně několik církevních koncilů (První nikajský r. 425, První konstantinopolský r. 481) – bylo zformulováno tzv. nikajské vyznání víry a jeho součástí je tedy i víra ve Svatou Trojici. Protože to bylo před tzv. Velkým schizmatem, hlásí se k němu dodnes jak římská katolická, tak pravoslavná církev.

Judaismus i islám zakazují zobrazování Boha a přeneseně i všech živých bytostí. Křesťané se ale výtvarného zobrazování chopili jako nástroje (moderně řečeno) propagandy. Starozákonní i novozákonní příběhy ožívají v nesčetných výtvarných dílech malířských, sochařských, ale i v podobě divadelní, filmové či televizní. Jsou součástí lidových pohádek, různých (někdy i milých) parodií a parafrází (Černošský Pán Bůh a pání izraelité, animovaný film Stvoření světa, pohádka Anděl Páně). Přestože oficiálně jsou kanonizována jen 4 evangelia (Matoušovo, Markovo, Lukášovo a Janovo), existují ještě další, tzv. apokryfní (Tomášovo, Jidášovo, Filipovo...je jich celá řada), která namnoze popisují třeba dětství Kristovo nebo jiné události a děje, které rovněž vstupují do výtvarného umění, ale třeba i do lidových zvyků. Nutno dodat, že většina tzv. protestantských církví tato zobrazování neuznává (a tak se také strozí protestanti zasloužili o téměř bezbolestnou rekatolizaci v době pobělohorské, k lidu obecnému se bez nich vrátila zábava i názorné poučení).

Co se Svaté Trojice týče, ustálila se v jejím zobrazování určitá pravidla

a zvyklosti. Bůh-Otec je buď symbolizován trojúhelníkem (Božím okem) nebo přímo osobou důstojného starce (tot' porušení zákazu zobrazování Boha, ale prošlo to i Michelangelovi ve výzdobě Sixtinské kaple, protože před nádherou kapituloval i papež), Kristus jako Syn má lidskou podobu a kříž a Duch svatý jako přenašeč Boží vůle se kolem vznáší jako holubice. Kdysi jsem měl možnost, chuť a drzou odvahu je také takto zpodobnit, viz část 4. těchto „Povídání...“!

Svatá Trojice tedy přežila staletí. Věřící ji akceptují, nevěřící si mohou myslet co chtějí, jich se to netýká a nemusejí se tím trápit (hlavně ať se neuchylují ke krádežím uměleckých děl s touto tematikou). A teologové mají o intelektuální „zábavu“ postaráno, což není vůbec myšleno ironicky.

Svatá Trojice v podání Mgr. Plivníka budiž tedy uvedena scénu i v tomto „Povídání...“ a přidejme jeden z nesčetných obrazů svatého Augustina, rozprávějíciho s hošíkem na břehu moře, a středověkou iluminaci Svaté Trojice.

Svatá Trojice
středověká knižní iluminace

P. P. Rubens:
Svatý Augustín na břehu moře

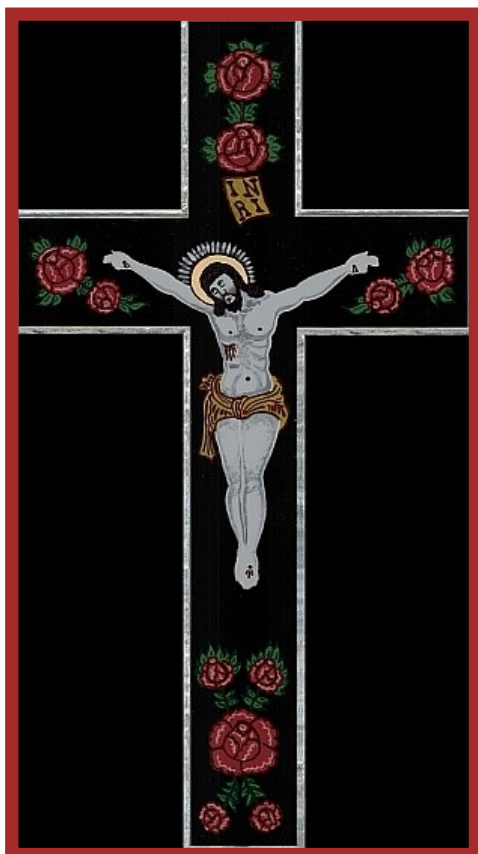
Sympatizanti: 16 / Irena Švecová, Milan Milpo Polák, Nina Urbanová, Roman Mórocz a 12 dalších

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 39. – Kříž (hlavně) svatý

Dnes si vás dovolíme pozvat s dlouhodobě nepřítomným Mgr. Plivníkem nikoliv k osobám, ale k symbolu, resp. grafickému logu, které se stalo symbolem ledačehos v průběhu dějin celé lidské civilizace pravěkem počínaje. Neexistuje snad žádný stát, společnost, kultura,... která by v nějaké podobě nepoužívala kříž. A téměř vždy od prvopočátku dějin mu také byl připisován význam symbolický či magický. Od původní jednoduché podoby dvou úseček, svislé (naznačující často působení něčeho božského) a vodorovné (symbolizují věci či záležitosti všední, pozemské) se postupně odvinuly nejrůznější varianty.

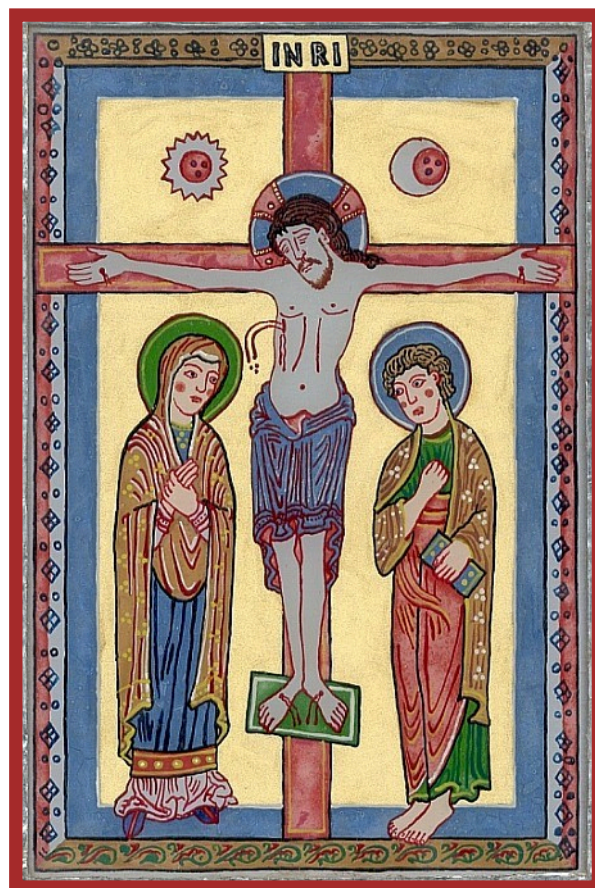
Jednou z nich je například asijská svastika, kříž se zalomenými rameny, symbolizující hlavně něco šťastného, dobrého či užitečného a dokonce rozlišující formu pravotočivou a levotočivou. Pravotočivá přitom zdůrazňovala princip mužský a levotočivá ženský. Již v neolitu se ale svastika šířila světem a až do poloviny 20. století se běžně používala i v Evropě. Měli ji například na letadlech z pověřivosti letci v I. světové válce všech válčících stran, byla symbolem politicky neutrálním a mohla být dokonce symbolem nadějí pro příští mírová ujednání. Měly ji ve znaku i některé americké jednotky či finské letectvo. Jenže pak se pravotočivé svastiky zmocnili němečtí nacisté, pro Evropu a další země se svastika stala „tabu“ a někdy je její používání i trestně stíháno. Z Evropy tedy prakticky vymizela.

I „klasický“ kříž byl dlouho symbolem vcelku neutrálním, ale nakonec došlo k tomu, že byl ve fyzické podobě používán jako popravčí nástroj a nebyl to zrovna vynález starých Římanů. Ukřižování znali už dávní Peršané - jejich král Dareios I. údajně nechal v r. 519 před n.l. ukřižovat 3000 svých politických odpůrců. Ani staří Syřané nezůstali pozadu a jejich král Antiochos IV. Epifanes z dynastie Seleukovců tímto způsobem pronásledoval jeruzalémské Židy. V obecnou známost později došlo masové ukřižování 6000 vzbouřených otroků zúčastněných Spartakova povstání. To byly kříže vztyčeny na dodnes existující silnici Via Apia z Říma do Capuy v délce dnešních asi 200 km a stalo se to v r. 72 n.l. už v římské jurisdikci. Z důvodů dále ozřejmených to asi byla poslední taková masová poprava v evropském prostoru, v Japonsku bylo ukřižování sice ojediněle, ale nikoliv vzácně požíváno ještě za druhé světové války.

Ať už se jedná legendu, či pravou biblickou historii, byl krátce po začátku našeho

letopočtu (tehdy pochopitelně ještě neexistujícího) na nátlak některých židovských obyvatel říše římské ukřižováním popraven člověk, který se jevil býti židovským Mesiášem, spasitelem a králem židovským z rodu Davidova. Celá ta záležitost, jakkoliv je dosti podrobně popsána v evangeliích, je poněkud matoucí, protože Židé jako trest používali kamenování a Římané zase neměli příliš mnoho chuti se plést do židovských náboženských sporů a mocenských hrátek. Je tedy známo, že i když nakonec souhlasili s Ježíšovým ukřižováním (a pro ně to byl v podstatě nevinný prorok, jejich panství nijak neohrožující) v osobě Piláta Pontského si pak nad celou záležitostí obřadně umyli ruce. Ač většina zúčastněných si nesporně myslela, že věc upadne v zapomnění, došlo k historickému zemětřesení, které převrátilo chod historie lidstva. Zprvu malá křesťanská komunita

opustila židovský rámeček a učení o vyvoleném lidu (Mimořadně: učení, které za pár let vedlo k židovské vzpouře – válce, jejímž důsledkem bylo rozehnutí židovského národa do všech koutů říše římské). Křesťané vsadili na univerzalitu svého učení a pozvali ke křesťanství veškeré lidstvo. Přežili prvotní pronásledování ze strany římských císařů. Pak římská vrchnost pochopila, že bude pro ni výhodnější se nového náboženství do jisté míry zmocnit a politicky ho využít. S využíváním náboženství porobených národů ostatně nikdy zvláštní problém neměli, pronásledování křesťanů byl do značné míry exces.

Protože se ukřižování stalo významným momentem křesťanské historie, bylo jako trest v křesťanských zemích dále nemyslitelné. Kříž jako symbol nahradil původní jiné symboly prvotních křesťanů, byla jím třeba ryba (dodnes ji některé křesťanské spolky používají). Přestože fyzicky mívával popravní kříž spíše podobu velkého T, ujal se podoba v úvodu naznačená. Od ní se pak odvinula celá škála možná několika desítek různých účelových variant – kříž latinský (u nás běžně užívaný), svatopetrský (obrácený vzhůru „nohama“), svatoondřejský (v podobě písmene X), řecký (se stejně dlouhými rameny, a jemu podobný švýcarský – na vlajce Švýcarska je bílý v červeném poli a po prohození barev tam vznikl zase symbol pro Červený kříž), maltézský, lotrinský, pravoslavný.... a řada dalších, navíc použitých účelově do vlajek, řádů a vyznamenání. Ta cedulka na špičce kříže s nápisem INRI sděluje (v překladu češtiny) „Ježíš Nazaretský, král židovský“. Nápis tam dle Janova evangelia nechal umístit sám Pilát Pontský a to ve třech jazycích (latině, řečtině, hebrejštině), což možná zamýšlel ironicky.

Ani neznabohy příliš nepřekvapuje, že se křížem označují hroby nebo že tři křížky ještě v 19. století často nahrazovaly podpis na jistinách, kde byl následně ověřen ještě podpisem faráře nebo starosty. Proto dnešního člověka asi dost překvapí,

když navštíví americký válečný hřbitov třeba v Lucembursku, že ne všechny hroby v těch nepřehledných smutných řadách jsou označeny křížem, ale nesou Davidovu hvězdu. Ostatně v době velmi nedávné se velký spor strhl v Polsku, zda je vůbec možné v Osvětimi používat křesťanský kříž – extremisté z obou stran si přišli „na své“.

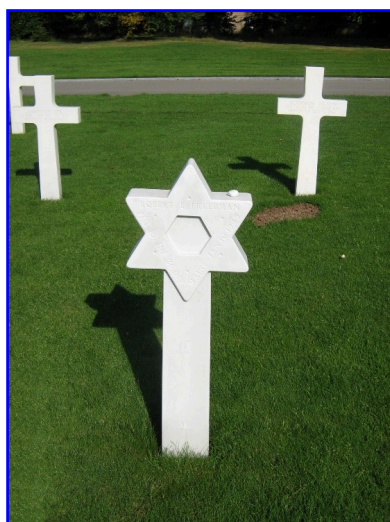
Nějakou podobu kříže používají všechny křesťanské církve, ani rozkol nebo protestantismus na tom nic nezměnil. Známe pojmy jako křížácké výpravy nebo mnoho měst a obcí má křížovou cestu, časté je použití kříže ve stavební architektuře, v půdorysu kostelů, křížuje se i leckterý neznaboh, každý si „nosíme svůj kříž“. A když je někdo v nějakém sporu „poražen“, pak v zájmu usmíření „leze ke křížku“.

O sv. Heleně už řeč byla, mnohý kostel či obec nese nějakou variantu odvozenou od jména „Svatý kříž“.

Mnohá obtížná či dokonce dlouhotrvající tragická událost je označována jako „kalvárie“ – Kalvárie je hora, na níž byl Kristus ukřižován. Různé křížky dodnes stojí u polních cest a také jsou velmi často dobře opečovávány, byť už třeba jen nevěřícími potomky z úcty k předkům (ale bohužel jsou i dnes často cílem vandalských útoků.) Křesťanství máme prostě „v krvi, v duši i jazyku“ a je nanejvýš záhodno si to uvědomit dříve, než nás převálcuje mohamedánská invaze a vnutí nám (být třeba ateistům) něco jiného.

***Křížová cesta**
Svah hory Tábor
u Lomnice nad Popelkou*

***Americký válečný hřbitov v Lucembursku.**
Křesťanský význam kříže vynikne
v sousedství Davidovy hvězdy.*

Sympatizanti: 8 / Stanislav Kroupa, Jaroslava Šimková a 6 dalších

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 40. – Hodně povrchně o autokefálních církvích.

22. část těchto „Povídání“ se týkala mé ikony sv. Jiří a v následné diskusi se k ní přihlásil náš dlouhodobě nepřítomný přítel Mgr. Plivník. I jemu pravoslavné ikony učarovaly svým stylem a typickou estetikou, a tak dnes uvádím na scénu jeho „gruzínskou“ verzi sv. Jiří.

O svatém Jiří bylo ve zmíněné části 22. řečeno mnohé a nemá smyslu se zde opakovat. Spíše zajímavé je, že ani Mgr. Plivník si nebyl jistý, jestli mu inspirací byla svatojiřská ikona gruzínská či arménská. A odtud už nebylo daleko k mírně detektivnímu (byť trochu ateisticky naivnímu) pátrání po tom, jak se to vlastně s tím pravoslavím má.

My zde v tuzemsku žijeme ve 2000 let staré křesťanské tradici a ač si to nechceme mnohdy přiznat, máme ji „zažranou pod kůži“. Nic na tom nezměnili ani kališníční utrakvisté, kteří dnes mnohým povrchním (ne)znalcům splývají s protestantismem. Bereme tak nějak za samozřejmé, že v našem životním prostoru dominuje církev římsko-katolická, že v některých západních zemích jsou „nějaké“ křesťanské církve protestantské, a že na jihovýchodě a východě existuje (a to už je částečný omyl) církev ortodoxní neboli pravoslavná a splývá nám hlavně s Ruskem, možná i s Ukrajinou. A naši (nejen) turisté pak v Egyptě s překvapením zjišťují, že existují třeba koptští křesťané, nacházející se hlavně v jižněji položené Etiopii.

Začneme-li se „pídit“ a to doslova „píď po pídi“, jakže to s těmi všemi křesťanskými církvemi vlastně je, zjistíme, že by to chtělo hodně dlouhé studium historie a teologie a ještě spousty další věd podpůrných. Zkusme tedy to klubko bez nároku na přesnost trochu rozmotat, aby se v něm laik alespoň přibližně orientoval. Výhodou autora těchto řádků je, že je nevěřící a případná nařčení z kacířství a jemu podobných hříchů se ho nemohu příliš dotknout, když navíc ani nemá úmyslu někoho urážet, Boha, Krista a Ducha svatého pak už vůbec ne, i pro neznaohy jsou to vcelku dobří kamarádi na životní pouti od nebytí k nebytí.

Je vcelku obecně známo, že vznik křesťanství se plus-minus kryje se začátkem našeho letopočtu, v základech mu leží ona krásná legenda o narození Ježíška, díky které se zhroutilo i dočasně nepřátelství na západní frontě I. světové války. Národ židovský žil v očekávání Mesiáše, krále židovského z rodu Davidova, a někteří proroci pak náhle ukazovali k Betlému a hvězdě nad ní, přicházeli mudrci i pastýři

s dary. Svatá rodina pak musela prchat před hněvem Herodovým, posléze mimino dospělo, bylo pokřtěno Janem Křtitelem, začalo být nepohodlné vládnoucí židovské vrchnosti (kolaborující s Římskou unií) a posléze bylo ukřižováno. V následujících zhruba tisíci letech se takto vzniklé křesťanství začalo šířit do tehdejšího světa a do všech světových stran. Zprvu pronásledováno, později uznáno a ještě později i politicky zneužíváno. Internet, televize, rozhlas neexistovaly, šíření křesťanství tedy doznávalo různé odchylky, které se apoštolové a učitelé církve snažili korigovat. Nicméně ke konci prvního tisíciletí (jen si zkusme to dlouhé časové období představit) narostlo napětí mezi západní a východní částí křesťanské komunity do té míry, že došlo k „Velkému schizmatu“. Západní křesťané v té době už dávno ztratili státní oporu, neboť Římská unie se rozpadla a Svatá říše římská se teprve začínala formovat. Východní křesťané měli státní oporu v Byzantské říši a to až do jejího pádu o nějakých 400 let později. Zajímavé je, že západní křesťané, římsští katolíci, si přes všechna protivenství uchovali papežství, posloupnost hlav církve. Byzantští křesťané se poznenáhlu rozpadli na tzv. autokefální církve, církve personálně samostatné, volící si své představitele (metropolity, patriarchy, arcibiskupy) ze svých řad, bez vnějších zásahů. Těchto ortodoxních čili pravoslavných církví dnes existuje více než dvacet, špatně se to počítá, některé mají jakési pododnože, někde probíhá další štěpení (asi jste zaregistrovali, že část Ukrajinců se nedávno odtrhla od moskevského patriarchátu, mnozí s tím ale nesouhlasí). Jistý problém do toho vnesli Habsburkové, kteří při potlačování Osmanské říše obsadili i území, na nichž žily významná ortodoxní společenstva. Donutili je, aby tyto církve alespoň formálně uznaly autoritu římského papeže a výměnou si mohly ponechat východní rítus, liturgii. Proto se na našem česko-slovenském území můžeme setkat i s církví řecko-katolickou. Vzorem pro toto uspořádání byla vlastně basilejská kompaktáta, jimiž čeští utrakvisté uznali autoritu římského papeže a směli si ponechat přijímání podobojí.

Pro úplnost dodejme, že v roce 1529 se v Anglii hodlal král Jindřich VIII. rozvést s manželkou, papež Kliment VII. mu to nechtěl povolit, král si prosadil svou a po následujících asi 4 letech tahanic se prohlásil za hlavu anglické (anglikánské) církve a vytrhl ji z vlivu římských papežů. Dodnes je britský panovník hlavou anglikánské církve, církve státní v pravém toho slova významu. O něco později ve Švýcarsku a v německých zemích vznikl protestantský kalvinismus a luteránství, tyto směry už také cestu k „Římu“ nenašly a z českých zemí se za souhlasu katolíků i utrakvistů musely po Bílé hoře poroučet.

Do Gruzie (a Arménie), součásti Byzantské říše, proniklo křesťanství již v prvním století n.l. a od čtvrtého století bylo náboženstvím státním. Vzniklo i dosti mocné Gruzínské království, pak pod náporom Mongolů zaniklo, ale později se opět obnovilo,.....a v moderní historii ho obsadili Rusové, pak chvíli existovala samostatná Gruzie a nakonec se stala součástí Sovětského svazu pod vedením Gruzince Džugašviliho alias Stalina...atd. atd., osamostatnila se, zatím až dodnes. Gruzie je dnes sekulární stát, ale i ve své ústavě uznává důležitost gruzínské pravoslavné církve pro vnímání svébytnosti gruzínské národa. Gruzínská autokefální pravoslavná církev se hlásí ke svým kořenům a tím i k apoštolovi sv. Ondřeji, se kterým spojuje příchod křesťanství. Ale zemským patronem je sv. Jiří (Georgios), a také v angličtině je Gruzie zvána Georgií, ba dokonce i název Gruzie je vlastně zkomolený rusismus vycházející z Georgia. Ikony sv. Jiří jsou proto v Gruzii dost časté, na žádnou arménskou jsem nenarazil.

Ještě dodejme, že sice existují ekumenické snahy o znovusjednocení křesťanstva, ale za tisíc let od schizmatu mezi křesťanskými církvemi narostly velké

rozdíly liturgické, teologické, právní, politicko-mocenské atd., které se překonat prostě nedaří, přičemž propast mezi protestanty a pravoslavnými je ještě hlubší. Pravoslaví kněžství žen, sňatky homosexuálů a x-počet pohlaví prostě neakceptuje. Ale všechny křesťanské církve se hlásí k tomu prvnímu tisíciletí společné existence křesťanství.

(Tak to by stačilo, dejte si intelektuální odpočinek a někdy příště budeme pokračovat.)

Sympatizanti: 9 / Kadmium Žluté Střední, Nina Urbanová a 7 dalších

Ohlasy a diskuse:

Kadmium Žluté Střední

Na moji hlavu šíleně složitý, ale o mě nejde. Ty se v tom vyznáš !

Hony Šafra: V tom je ten problém, je to dost složité. Ale o Tebe se nebojím, ty to nakonec zvládneš, nejsi absolventkou současného školství.

Stanislav Kroupa:

Já na to zareaguji jej jediným. Jako křesťan. Vždycky se musím smát, když náhodou dojde k názorovým střetům, jedno zda mezi křesťany samými, nebo křesťané versus ateisté. A aktéři debat se ohánějí jedinou a pravou církví - institucí (Jedno zda kladně či záporně). Hony to hezky "odkryl". Mne pokaždé napadne právě třeba ta Koptská církev. Jako ta "první". Byť to také není pravda. Protože původně vznikaly jednotlivé, zcela samostatné ostrůvky - sbory. Seskupení věřících nového učení. Často velmi izolovaných od dalšího světa a v rozdílných kulturních prostředích. Takže už tady se onen vliv musel, chtěl nechtěl, nějak projevit. A velmi obtížným úkolem prvotních kazatelů - apoštolů bylo, alespoň taková společenství udržet v nějakém základním myšlenkovém a vyznavačském kontextu. V jednotě.

Roman Mórocz:

Uf!

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 41. – Nedej zahynouti...

Už několikrát v minulých „Povídáních“ padla zmínka o popularitě některých světců, namátkou u sv. Rocha nebo v povídání o sv. Františkovi. Popularita těchto a některých dalších se ovšem váže k dobám dávnějším nebo i zcela nedávným, ale dnes už to s jejich znalostí u veřejnosti není moc slavné. Ale jeden světec je i v hodně ateistickém českém prostředí s přehledem překonává, byť je to skoro překvapující. Je svým způsobem dost problematický. Někteří historici pochybují o jeho existenci či ji spojují s jeho jménem v jiném jazyce, jiní zpochybňují jeho lebku, důležitou relikvii. Řada politiků si z něj udělala beranidlo pro své názory a vrchol tomu nasazuje skutečnost, že o něm vlastně naši současníci už skoro nic nevědí, ve škole se o něm (a mnoha dalších) neučí, nebo jen povrchně, ale přesto se k němu veřejnost masově hlásí.

Již na více místech jsem zmínil, že národní povědomí je tvořeno sdílením místa, jazyka, hospodářského života a historie, té skutečné postavené na faktech, ale i legendární, založené na pověstech obecně přijímaných, ba i jen literárně fiktivních. A tak jako si Francouzi nedají vzít hraběte Monte Cristo, tak Češi si nedají vzít kněžnu Libuši, babičku ze Starého bělidla, Josefa Švejka nebo Járu Cimrmana.

Ale všechny s přehledem překonává Václav, kníže z dynastie Přemyslovců. Provází nás všemi dějinnými zvraty, jimiž prošel český národ od počátku druhého tisíciletí až do jeho konce a zdárně v tom pokračuje i v tisíciletí třetím. Těch minimálně tisíc let, které nás od něj dělí, představuje řekněme padesát lidských generací, které na něj nezapomněly a jeho památku si nesou dál a dál.

Přežil ve vědomí národa Přemyslovce, Lucemburky, husitské šílenství, kalvínsko-luteránské protestanty, opakovaně Habsburky a pak Lotriňáky, Jagellonce, prezidenty, protektory, přežil s námi okupanty, cizí vrchnosti z Východu i Západu, a doufejme že s námi překoná i vrchnosti současné a všelijaké vetřelce.

Málo se ví, že se v počátcích republiky uvažovalo o hymně postavené na Svatováclavském chorálu. Politická strana českých monarchistů se toho ostatně dožaduje dodnes.

Nejstarší zapsaná verze, zachycená v kronice Beneše Krabice z Weitmile z roku 1368 obsahuje celkem 3 sloky. Kališníci, ač mnohé světce odmítali, na svatováclavský chorál nedali dopustit. Sborník litoměřický z roku 1475, shrnující husitské písně, už má zapsáno celkem 9 slok. A Rukopis pražské univerzitní knihovny, jehož původ není přesně datován a je nejpozději ze 16. století, má už 10 slok, stejně jako dnes užívaná moderní verze. A slova, která se dnes nacházejí na podstavcích soch a nad branami kostelů, se, byť s jiným slovosledem, objevila už v té husitské verzi:

***Ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě,
nedej zahynouti nám ni budoucím, svatý Václave!***

O životě svatého Václava se toho moc neví a čerpat lze pouze z několika

svatováclavských legend vzniklých na našem území nebo v okolních zemích. Narodil se někdy kolem roku 907 a zavražděn byl 28. září roku 929 nebo 935 (ta nejistota pramení z toho, že je znám kalendářní den vraždy a skutečnost, že to mělo být pondělí. A tomu vyhovují jen ty dva roky.)

Kdo se trochu zabýval historií Přemyslovců, ten ví, že bratrovraždy a vůbec vraždy mezi příbuznými či dokonce vyvraždění soupeřících rodů/kmenů, patřily k tehdejší politické kultuře. Václav, který se zasazoval přijetí křesťanství hlavně pod výchovným vlivem své babičky, později svatořečené sv. Ludmily, nutně musel v tehdejší společnosti vybočovat. Byl synem Přemyslovce Vratislava I. a matky Drahomíry (snad ze Stodor?). Protože nebyl v době otcovy smrti ještě způsobilý vládnout, regentství se ujaly jak babička, tak matka. Matka byla ve stálých náboženských a zahraničně politických

rozepřích se svou tchyní Ludmilou (na které Němce se orientovat – Sasy nebo Bavoráky), a je jí připisována vražda sv. Ludmily. Na to si pochopitelně zjednala lidi a nechala Ludmilu uškrtnout jejím závojem, aby nebyla prolita mučednická krev. Svatořečení Ludmily o století později to ovšem nezabránilo a je zobrazována se šálou kolem krku. Stala se tak první českou světící. Jak vidět, vliv žen na politiku už v té době nebyl nijak zanedbatelný a prostředky k němu se nijak úzkostlivě nevybíraly.

Svatováclavské legendy nevznikaly primárně kvůli Václavovu životopisu, ale právě kvůli jeho úsilí o christianizaci země. V jisté shodě uvádějí, že byl svým bratrem Boleslavem pozván do (Staré) Boleslavi na jakousi rodinnou sešlost a k oslavě svátku svatých Damiána a Kosmy. Následujícího dne pak došlo k vraždě, kterou ovšem legendy nepopisují zcela shodně a není tedy zcela jisté, zda vraždil osobně Boleslav (zřejmě ale přítomen byl) nebo jeho družiníci.

Po Václavově smrti se knížecího stolce ujal sám Boleslav. Asi 14 let se handrkoval se Sasy, zřejmě odmítal platit jisté množství volů a stříbra (čísla uváděná nejsou nikterak doložená). Celé se to stalo o skoro tisíc let později politickou rozbuškou, kdy mnozí politici vyzdvihovali ochotu Václava platit tento tribut (hlavně v době Protektorátu) a jiní zase oceňovali, že Boleslav se tomu vzepřel. Celé je to ovšem jenom vnášení aktuálních politických záměrů do dávné historie, která se však řídila zcela jinými myšlenkami a zvyklostmi. Různá vzájemná placení „výpalného“ byla naprosto běžná, takže Václav sice platil do Saska, ale saský vládce Jindřich Ptáčník zase platil Maďarům, aby si udržel mír v jejich směru a mohl se věnovat likvidaci pobaltských Slovanů. A přemyslovská knížata a nakonec i sám Boleslav (na to se nesmí zapomínat) platila „Němcům“ za jejich případnou vojenskou pomoc proti nepříteli vnějšímu i vnitřnímu. Němce je nutno ovšem psát v uvozovkách, protože Německo v té době neexistovalo a do jeho vzniku to trvalo ještě si 800 let. Pouze v

mnoha německých městech, zemích, zemičkách.... se prostě mluvilo jakousi starou němčinou. A „Němci“ se mezi sebou hádali, soupeřili, bojovali, loupili a také podpláceli, vraždili úplně stejně, jako slovanské kmeny.

Je třeba si uvědomit, že přemyslovské knížectví se rozkládalo jen v asi 30 kilometrovém okruhu kolem Prahy, možná tedy menším než dnešní středočeský kraj. A s těmi ostatními knížectvími a slovanskými kmeny kolem se pražská knížata, a tedy i Václav, musela nějak vypořádat, a to všemi dostupnými prostředky vojenskými, finančními, náboženskými a jinými. Vcelku panuje shoda o tom, že Václav, který se ujal moci v r. 921, musel být zdatný organizátor i vojevůdce, a je také proto nazýván vojvodou. Ubránil se různým vpádům z „Německa“ . Zřejmě založil celou řadu kostelů, byť mnohé další jsou mu připisovány účelově a neprávem. Zřejmě byl dosti vzdělaný, šířil všemožnou osvětu a zakládal vinice, podle jiných zdrojů se podílel na různých zemědělských pracích s cílem získat vše potřebné pro mše a svatá přijímání, tedy i hostie. Však ho také vinaři mají za svého patrona.

Už tři roky po jeho smrti dal údajný vrah Boleslav jeho ostatky přenést do Prahy, ještě před koncem století o Václavovi řezenský biskup již hovoří jako o svatém. Nadále ho pak vládnoucí přemyslovská dynastie bere jako patrona rodu i státu. Císař Karel IV, nechal nad jeho hrobem postavit svatováclavskou kapli a také díky jemu vznikla svatováclavská koruna – císař byl původně pokřtěn jako Václav a sv. Václava celoživotně považoval za svého patrona. Postupem času byly sv. Václavovi připisovány mnohé křesťanské ctnosti a není důvod se domnívat, že neprávem. Ono je to asi už pravidlo, že nositelé něčeho nového jdou v tomto ohledu příkladem, ať už se to týká náboženství, různých sociálních hnutí, nových politických idejí apod. – teprve později vše sklouzne do lidské přirozenosti a původní etos se vytrácí. Pro příklady netřeba chodit daleko, vidíme dnes, jak se vzývaná demokracie zdeformovala do byrokratury.

V lidové tradici došlo pak ke spojení pověsti o blanických rytířích s osobou sv. Václava, který v jejich čele má zachránit národ, až bude nejhůře. Nesčíslné množství kostelů nese dedikaci sv. Václavu.

Den jeho vraždy se dnes stal státním svátkem s pojmenováním Den české

státnosti. Zachovaná lebka sv. Václava je jen při mimořádných příležitostech vyjímána a převážena na bohoslužbu do Staré Boleslavi. Svatý Václav je jako jediný český světec zahrnut do celosvětového kalendáře římskokatolické církve. O jeho podobu se historici stále přou, podobizna vytvořená podle lebky nebyla obecně přijata. Ale tohle už je lidu obecnému „šumafuk“, lid obecný přijal za svou podobu knížete Václava, kterou mu vtiskl sochař Josef Václav Myslbek v soše stojící v horní části kdysi Koňského trhu, dnes Václavského náměstí v Praze. Tam stojí od r. 1913 a u jejího podstavce kráčí od té doby české dějiny, konají se shromáždění „pro něco“ i „proti něčemu“, oslavují se úspěchy i smutní nad neúspěchy.

Nezbývá tedy, než skončit slovy:

Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím, a na tom „druhém břehu“ věnuj své přátelství i Mgr. Plivníkovi, který Ti „tady u nás“ zanechal obrázek k Tvé poctě.

Sympatizanti: 11 / Kadmium Žluté Střední, Hanzl Václav a 9 dalších

Ohlasy a diskuse:

Kadmium Žluté Střední:

Opět můžu říct, že takhle jasně jsem to nikde nečetla. Všude se zachází do širších poměrů a upřímně, já se v tom začala ztrácet. Takže jsem si vždycky pamatovala jen to, že byl bojovník a brácha ho zabil u dveří (snad kostela). No a dál, že je vůdcem Blanických rytířů a jeho socha (musím říct, že se mi líbí) zdobí Václavák. Takže zase velké díky.

Libuše Vinšová:

Děkuji a opět jsem o něco vzdělanější, ale stejně to je fešák ten náš Václav !

Stanislava Kolouchová Veselá:

Málo se ví, že i my v moravské vesničce Černín máme také uprostřed obce u kostela sv. Jakuba sochu sv. Václava s nápisem: "Svatý Václave, vévodo české země, nedej zahynouti nám ni budoucím" a já na tom Václaváku od malinka bydlela....

Hony Šafra: Statistiku jsem si nedělal, ale možná by se to dalo dohledat, jméno sv. Václava nese asi nejvíce kostelů v Česku. Jedeme-li přes české a moravské vesnice, tak nejčastějšími sochami jsou právě sv. Václav (ve variantě zveřejněného Plivníkovy obrázku, tedy s korouhví, přemyslovskou orlicí na štítu a mečem) a Jan Nepomucký, na Moravě jim dost významně konkurují Jan Sarkander a dvojice Cyril s Metodějem.

Luděk Muller:

I Habřina je tomuto světcovi nakloněna. Máme po něm pojmenován kostel na Chloumku a má i sochu na návsi na zhruba dvoumetrovém soklu. Těší se úctě i ateistů, neb jsem byl svědkem události, kdy ho navštívil jeden spoluobčan vracující se z oslavy... Se slovy: „Vašku, ty seš tam furt sám" vyskočil k němu na sokl, plácal jej po ramenou a děkoval mu, že nám nedal zahynouti...

Hony Šafra: Mimořádný dík za tento komentář, nic lépe nedokumentuje přijetí sv. Václava za "našeho" .

Stanislav Kroupa:

Svatý Václav není pro mne ikonou k uctívání, ale určitě bych mu nechtěl brát jeho postavení jakéhosi spojovacího (a možná jednoho z mála) článku nás, obyvatel této krásné a milé kotliny. Ač mne počátky naší státnosti a "co vlastně jsme za bandu" vždy zajímaly, Hony to nádherně a přehledně popsal. Takže veliké díky!

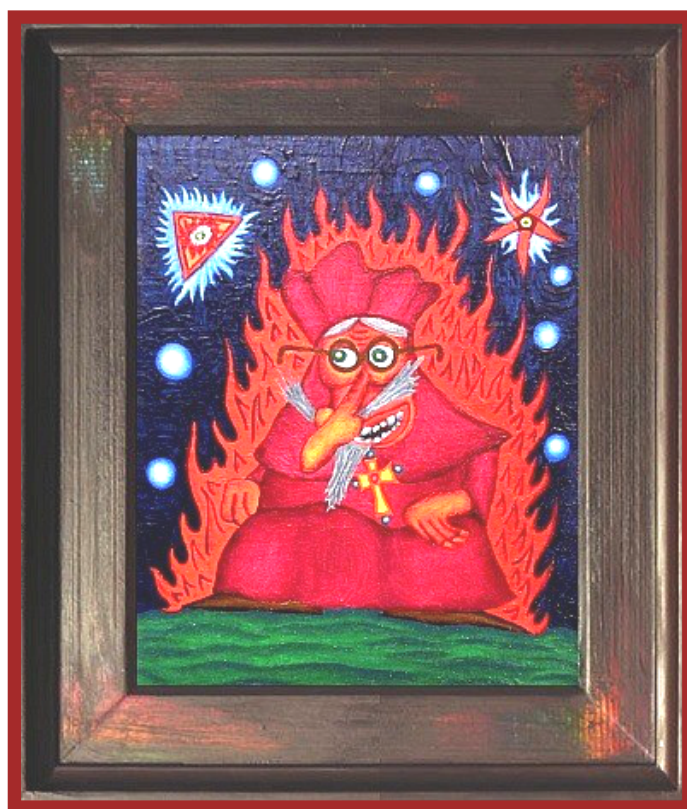
Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 42. – Velký Inkvizitor

Každé velké sociální, náboženské či politické hnutí má své období vzestupu, pádu, nejistot, má své okamžiky světlé i temné, chvály hodné i (mírně řečeno) odpudivé. Některá z těchto hnutí pak mají smůlu v tom, že ta temná stránka jejich činnosti či historie na ně vrhá nepřiměřeně ošklivé světlo a kazí jim pověst. Vrhá na stín i v daleké budoucnosti, kdy už se všechny průvodní okolnosti změnilly nebo ve své podstatě zanikly. Řekneme-li dnes „inkvizice“, vybaví se nám nějaký děsivý oficiální terorismus, spojený s upalováním lidí nařčených z kacířství a čarodějnictví. Z této zátěže jen částečně oprávněných předsudků se lze jen těžko vymanit. Nejhorší na tom je, že zde splývají v jeden celek jevy, které spolu souvisejí jen okrajově a z hlediska inkvizičního „pachatelství“ jsou značně rozmanité. Ponejvíce jsou ty největší hrůzy připisovány církvi svatě katolické, prostě proto, že se to tak někomu hodí do politického guláše. Zkusme si v tom udělat trochu jasno alespoň rámcově, protože i stručné na dějiny „inkvizice“ by nám nestačila ani celá knihovna.

Jak již bylo v předchozích „Povídáních“ řečeno a je také víceméně poučenějším lidem známo, křesťanství vzniklo jako náboženské hnutí, které se odtrhlo od judaismu. Zatímco pravověrní Židé své naděje při zoufalých bojích o přežití v maloasijském prostředí upínali k budoucímu příchodu Mesiáše, Spasitele, krále židovského z rodu Davidova, křesťanské komunity věřily, že Mesiáš už přišel a slíbil věřícím věčné blažené království po smrti a posledním soudu na nebesích. Protože však byl přesto považován za nového „krále“ pozemského, cítili se židovští králové panující pod dohledem Říma ohroženi a zermocnili římského místodržícího Piláta, aby toho samozvance raději ukřižoval. Jako obvykle, plány lidí slouží k božím pobavením a všechno dopadlo úplně jinak. Křesťané byli zprvu krutě pronásledováni, hodili se jako viníci všemožných přírodních i lidských katastrof. Jenže se to ukázalo kontraproduktivní, mučedníků přibývalo a jejich následovníků také, tak nakonec se křesťanství během nějakých dvou století stalo státním náboženstvím obou později vzniklých částí postupně se rozpadající Říše římské. Během prvního tisíciletí se pak křesťanství nějakým způsobem stabilizovalo, převzalo některé mocenské zvyky a zlozvyky při expanzi na pohanská území, ale pořád si udržovalo jistou míru vnitřní soudržnosti. Uvědomme si tu obrovskou propast 1 tisíciletí, kdy se pouze některé koncily snažily s úspěchem, tu větším, tu menším, udržet jednotu víry, ale jinak se nic moc nedělo, řešily se věci filosofické a liturgické, spory, které pro lid obecný valného smyslu neměly. Jenže na počátku 2. tisíciletí už nejrůznější proudy mezi jednotlivými křesťanskými proudy začínaly nabývat na síle a se vši vážností se muselo něco činit proti heretikům, kacířům, kteří si dovoľovali mít v jiný názor na mnohé věci, než byl ten oficiálně dohodnutý a schválený. My už dnes těžko chápeme, v čem se lišili albigenští, či kataři, v principu ale nešlo o nic jiného, než o to, co postihlo judaismus v podobě odštěpení prvotního křesťanství. Je to asi nějaká historická zákonitost, že růst (čehokoliv) je provázen také štěpením rozpadem, odklonem.

Kataři, valdenští, albigenští, též beghardi (počeštění pikardi) hnutí bekyň, později viklefisté nebo hugenoti, na sebe přivolali zlobu církevních otců. Většina

těchto hnutí se projevovala hlavně v jižní Francii, ve Španělsku, Portugalsku, také v Anglii, hodně v „Německu“ a jejich „misie“ pak tajně či zjevně působily v celé Evropě, i v té východní. Nutno dodat, že byly též v mnoha vzájemných sporech, což ztěžovalo jejich společné působení.

Papež Lucius III. pak vydal v r. 1184 bulu „Ad abolendam“, kterou položil základy tzv. biskupské inkvizice, která měla potírat pod vedením příslušného biskupa kacířství v jednotlivých biskupstvích. Důraz byl ale kladen hlavně na „převýchovu“ a na návrat pobloudilých oveček, nicméně s tím byla spojena i značná trestní pravomoc. Trest smrti byl hodně okrajovou záležitostí, většinou se nařizovala pravidelná návštěva bohoslužeb, nošení kajících rouch, povinné poutě do svatých míst a také zabavení majetku. Žádné zvláštní centrální vedení tato biskupská inkvizice neměla a tedy i postrádala jakoukoliv kontrolní korekci. Začala být zřejmá zneužitelnost, také zkorumpovatelnost, a vcelku se to vše míjelo zamýšleným účelem. Proto papež Řehoř IX. ustavil již oficiální instituci s dlouhým názvem, vytvořil inkviziční soudy, dal jim pravidla a celou záležitost svěřil do rukou řádu mnichů dominikánů (zde psychologicky působil i možný výklad názvu řádu Domini Cannes – Psi Páně), později se k tomu ještě přichomýtlí františkáni. Pořád ale šlo hlavně o boj o nápravu kacířů.

Pravomoc papežské inkvizice ale byly značné a často ohrožovaly i šlechtu. Se zavedením inkvizice v českých zemích koketoval i Přemysl Otakar II., ale jak poslední Přemyslovci, tak Lucemburkové si inkvizici drželi hodně daleko od těla a ani poslední Lucemburk v tomto ohledu, „liška ryšavá“ Zikmund, nebyl výjimkou, přestože husitští „kacíři“ by pro inkvizici byli vítaným soustem. Jenže než se vyřešilo „co by to, kdyby to“, vyprášili husité kůži křížákům ze států EU, u Lipan odkázali mezi sebou do patřičných mezí zdivočelé loupeživé hordy, uzavřeli s církví slavná basilejská kompaktáta, byli uznáni za dobré katolíky a bylo po kacířství, resp. zůstalo jen jako nadávka ve třenicích mezi konšely. Utravisté uznali autoritu papeže,

římský stolec sice kompaktáta neratifikoval, ale respektoval liturgické odchylky, v Česku se vládlo skoro dvě stě let „dvojímu lidu“.

Situace na Pyrenejské poloostrově byla jiná. Již po několik století tam probíhala rekonquista, postupné vytlačování arabských muslimů, Maurů, až v květnu 1492 padla jejich poslední pevnost Granada (zrádní potomci křesťanských bojovníků dnes potomky Maurů zase vítají zpět, to nedopadne dobře). Ten rok se dobře pamatuje, protože královna Isabela splnila slib daný neznámému janovskému námořníkovi, dala mu lodě a on objevil Ameriku. Jenže následovalo temné období španělských dějin, dodnes kontroverzních, zvaných též "zlatý věk". Jejich katolická Veličenstva (Reyes catolicos) Isabela Kastilská a Ferdinand II. Aragonský položila základy budoucí Španělské monarchii a na scénu uvedla papežskou inkvizici, dosud příkrčeně působící jen v Aragonsku. Do čela byl postaven fanaticus Tomas Torquemada. Ze země byli nemilosrdně vyhnáni nekatolíci a Židé. Ti sice mohli přestoupit na křesťanství, ale inkvizice tvrdě pátrala, zda jejich přestup byl opravdový a nebyl-li, pak už hrozilo ono upálení, auto-da-fé, jakási očista ohněm.

Z Ameriky se začalo valit zlato. Začalo "zlaté období" španělské historie, ale většina bohatství padla na neproduktivní výstavbu náboženských staveb, dnes obdivovaných, leč stojících za zprvu nenápadným úpadkem v důsledku intelektuálního oslabení země.

Teprve v této době se začínají prolínat dějiny čarodějnických procesů a inkvizice. Upalování čarodějnic, jakožto osob škodících obecnému blahu různými kouzly a kejklemi, má dlouhé předkřesťanské kořeny a praktikovalo se hlavně v maloasijském prostoru. Během prvního tisíciletí se v křesťanských zemích nic takového neprovozovalo, a zprvu se inkvizice čarodějnictvím odmítala zabývat, obžalované osoby označila za duševně postižené a propustila. Teprve později začalo být čarodějnictví považováno za součást kacířství. Papež Jan XXII. tento názor potvrdil a v r. 1486 vyšla kniha Malleus maleficarum, známá jako Kladiivo na čarodějnice. Tím dostala inkvizice důležitou teoretickou a politickou oporu. Jenže pozor! Upalování údajných čarodějnic nebylo katolickou výsadou. Čarodějnice byly upalovány i protestanty, za výslovného schválení samotným Lutherem, rozšířilo se v 17. století i na americký kontinent, i když tam byly čarodějnice spíše trestány oběšením. V tomto ohledu si nemají křesťané vzájemně co vyčítat. Někdo si asi připomene čarodějnické procesy na Šumpersku v letech 1678 – 1692 řízené Jindřichem Františkem Bobligem z Edelstadtu, které stály život více než 100 osob včetně katolického kněze Lautnera. Jenže opět pozor! Boblig nebyl církevní hodnostář, ale rakouský právník. A zde je na místě mluvit o panovnické, světské či vrchnostenské inkvizici, která s tou církevní neměla nic moc společného, a fungovala jako zástěrka v boji o majetek upálených „čarodějnic a kacířů“.

Vrátíme-li se do Španělska, v čele inkvizice dočasně rozdělené na větev španělskou a portugalskou, později sjednocené, stál v jejím čele Velký inkvizitor. O prvním už padla zmínka. Čtrnáctým v pořadí byl sevillský arcibiskup Fernando Niña de Guevara, úřadoval v letech 1599-1602. Jeho portrét namaloval na žádost jeho synovce sám El Greco. A ten portrét zase posloužil jako inspirace našemu příteli Mgr. Plivníkovi, který inkvizitorovi vtiskl poněkud karikaturně celou tu děsivost tehdejšího působení inkvizice. Ale opět pozor, počty upálených a popravených jinak jsou značně nadsazené. Představovaly jen malý zlomek osob obžalovaných a vše navíc probíhalo v jiných společenských podmínkách. Také je ovšem pravdou, že před řáděním svaté inkvizice v té době utíkali nejen židé, ale i křesťané až na území Osmanské říše, o čemž už byla řeč v části věnované Sulejmanovi. Španělsko a další

země tak přišly o významný intelektuální potenciál.

Samotná inkvizice několikrát změnila název, existuje dodnes ve Vatikánu jako Kongregace pro nauku víry (transformovaná Janem Pavlem II. v roce 1965) a má v kompetencích mj. řešení záležitostí věroučných a mravních, tedy i třeba pedofilii v řadách kněží.

Inkvizičnímu pokušení neunikli komunisté a znovu jsou jim šimráni tzv. demokraté, chtějící znovu rozhodovat o tom, co se smí a nesmí říkat a myslet.

Nihil novi sub sole.

(Nic nového pod sluncem.)

El Greco:

Fernando Niño de Guevara

14. Velký inkvizitor

Sympatizanti: 15 / Kadmium Žluté Střední, Jaroslava Šimková a 13 dalších

Ohlasy a diskuse

Kadmium Žluté Střední:

Krásně jsem si početla u kafička. Děkuji.

Stanislav Kroupa:

A já zase fundovaně a srozumitelně poučený, díky.

Libuše Vinšová:

Opět zajímavé a poučné povídání a jsem ráda, že žiju v této době, byť s covidem, což je v jistém smyslu taky inkvizice

Ivanka Kozáková:

Zajímavě a čtivě napsané, horší je, že i dnes spějí rádoby demokraté k praktikám inkvizice za použití moderních metod nátlaku.

Jiří Šafránek:

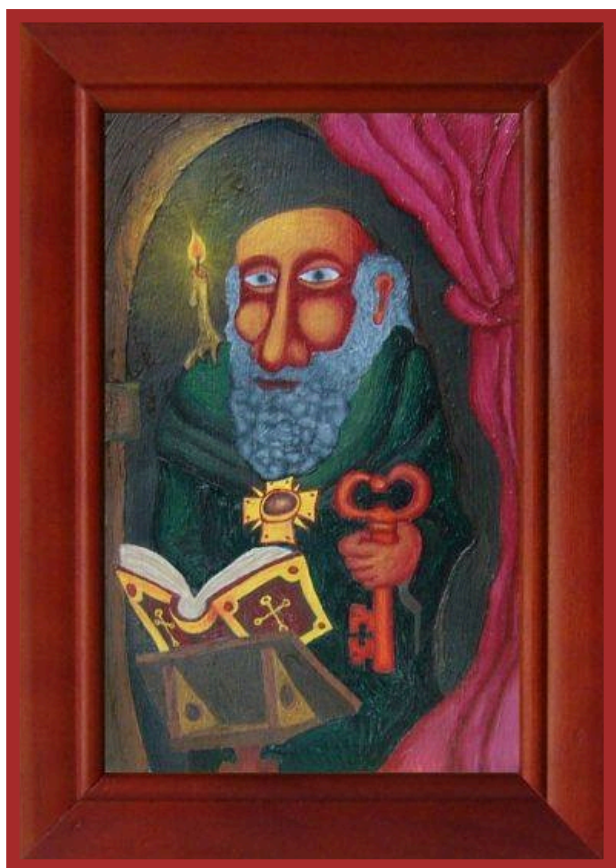
Super počtení, kámo.

Irena Švecová:

Obdivuji Vaš přehled a znalostí, díky Hony, ráda jsem si početla.

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 43. – Svatý Petr (se zmínkou o sv. Pavlovi)

O sv. Petru Apoštolovi už byla řeč v části 23. u mé ikony s tímto „světcem“ (ty úvozovky jsou odkazem na to, že předlohou tváře byla žijící osoba zámeckého pána v Doudlebách n.O.).

Také náš nekonečně vzdálený a nekonečně blízký přítel Mgr. Plivník věnoval jeden ze svých půvabných obrázků tomuto světcí. Není proto třeba se příliš opakovat, neb o sv. Petru již bylo hovořeno.

Věhlas sv. Petra je nesporný a ostatně je i v myslích moderního člověka jen trochu literárně zběhlého zapsán jednak díky Sienkiewiczovu románu *Quo vadis*, a hlavně též skutečností, že byl prvním papežem křesťanského světa (r. 42-67 n.l.) a je tedy respektován i v církvích následnických, ke křesťantví se hlásících. Sám titul „papež“ se ale používá až od 5. století, tak trochu po vzoru alexandrijských či později

koptských patriarchů. Zhruba do té doby bylo vedení křesťanských komunit víceméně kolektivní a vedení bylo tvořeno několika patriarchy, postupujícími víceméně ve shodě. Už jsme ale psali, že postupně narůstalo napětí mezi jednotlivými částmi křesťanského světa. Do značné míry to bylo dáno či umožněno geografickou rozlehlostí (tehdejšího) křesťanského prostoru. Dnes, kdy jsou nám události z opačné polokoule prezentovány v řádu minut a hodin, si příliš neuvědomujeme, že tehdy mohla cesta z jednoho konce na západě Evropy do druhého na východě v Malé Asii nebo na Kavkaze trvat jednotlivci také několik měsíců a let. Společenský, náboženský a politický vývoj byl v tomto ohledu podstatně rychlejší a následně (teoreticky možné) regulace za účelem trvalého sjednocování názorů a liturgických obřadů byly v rovině praktické skoro nemožné. Tam, kde se křesťanství stalo součástí vlády státu, se vliv jednotlivých panovníků pochopitelně projevil i náboženské praxi.

Bohužel, výše zmíněný „moderní člověk jen trochu literárně zběhlý“ se už také stává historickou relikvií, protože současný státem trpěný či přímo řízený úpadek vzdělávací soustavy plodí mládež, prostrádající vědomí historické sounáležitosti a návaznosti na způsoby myšlení a jednání předchozích generací.

A protože o sv. Petru už jsme toho napsali dost, zkusme se alespoň trochu zmínit o světcí, který je jakýmsi souputníkem sv. Petra na dvoutisícileté cestě historií,

totiž o sv. Pavlovi. Průčelí mnoha kostelů zdobí sochy Petra i Pavla, oba hlídají vstup do vatikánské katedrály, oba mají v kalendáři společný svátek, petrohradská pevnost nese název Petropavlovská, mají tam i chrám téhož jména a v Rusku se kromě mnoha stejnojmenných kostelů nachází i město Petropavlovsk (to už jsme v pravoslavném prostředí, v němž je tato dvojice snad ještě populárnější než v prostředí katolickém). Také Brno má biskupskou sídelní katedrálu svatých Petra a Pavla.

Ačkoliv o sv. Pavlu neexistuje dostatek spolehlivých zpráv, nevíme ani kdy se narodil, shoda panuje v tom, že se tak stalo ve městě Tars či Tarsus. Toto starobylé město dosud existuje, nachází se v Turecku asi 20 km od pobřeží Středoziemního moře a Pavel je proto často uváděn jako Pavel (též Šavel, či Saul, Paulos, Paulus) z Tarsu. Městu Tars se už 60 let před n.l.dostalo privilegia římského občanství. Pavel se narodil židovské rodině

poměrně zámožné, a protože rodiče i on měli římské občanství, měl v mnoha ohledech dobrou startovní pozici do života. Vyrůstal v prostředí ovlivněném řeckou kulturou a ovládal několik jazyků, měl rabínské vzdělání, ovládal i řemeslo svého otce, tkalcovství a výrobu stanů. Zprvu byl přívržencem konzervativních směrů judaismu, farizejství, a byl dokonce horlivým pronásledovatelem křesťanů. Z titulu úřadu, který zastával, je i zatýkal. Bylo mu však divné, v čem je tajemství křesťanské „zatvrzelosti“, a začal se s křesťanstvím blíže seznamovat. Do legend vstoupilo jeho obrácení na křesťanství při služební cestě do Damašku, při pronásledování těch zatvrzelců. Podle Nového zákona se ozval hlas „shůry“: „Proč mne pronásleduješ?“ a následovalo rychlé obrácení na křesťanskou víru. Je ovšem možné, že jenom zavětril (poněkud předčasně), že může dojít ke změně poměrů (asi jako „osmašedesátníci“, kteří také předčasně vsadili na špatného koně, ti pak po letech ale úspěšně zhodnotili svoje „disidentství“). Tohle nám však nepřísluší soudit. Jisté je, že Pavel, ač se sám s Kristem nikdy nesetkal, je přesto uváděn jako apoštol. Ve styku byl hlavně s Petrem, ale i s dalšími z Kristova společenství. Vykonal spoustu agitační práce mezi Židy ve prospěch křesťanů, konal misijní cesty, zakládal křesťanské buňky. Aby je udržoval ve víře, rozesílal jim dopisy, které jsou dodnes součástí Nového zákona, a je z nich často citováno. Byl také několikrát zatčen, ale jako římský občan to zprvu zvládal poměrně snadno. Teprve v době Neronovy diktatury byl definitivně zatčen on i Petr, byl svědkem Petrovy smrti na obráceném kříži, a sám byl v r. 67 jako římský občan sťat mečem. Nad jeho hrobem v blízkosti Říma nechal v letech 368-390 císař Valentinián vybudovat baziliku. Mezi atributy, s nimiž je sv. Pavel zobrazován, patří hlava (byl sťat), meč (opět připomínka stětí, ale podle některých výkladů, je-li meč odložený, i znak opuštění úřadu z dob, kdy pronásledoval křesťany) a kniha. Podle atributů oba tyto souputníky lze snadno rozlišit. Petr-klíč a Pavel-meč.

P. P. Rubens
Sv. Pavel, apoštol

Sympatizanti: 15 / Kadmium Žluté Střední, Stanislav Kroupa a 13 dalších

Ohlasy a diskuse

Jana Tylová:

Děkuji. Pro mne jako ateistku, která ráda maluje "svaté" velmi poučné.

Stanislav Kroupa:

Pro mne oba pánové jako vzor lidství. Petr ve své slabosti, a přitom živelně opravdovosti. Hned tasil meč a byl ochotný se bít. A jindy k tomu říká, že by "klidně šel za svého přítele Ježíše a Pána i na smrt.". No, hned je usazený slovy: "Petře, ještě téhle noci mne (zbaběle) zapřeš..." Petr si to pak uvědomil. Jenže - a to je a může být pro život jako poučení i povzbuzení, podobný pád mu nebyl na další životní skluzavku, ale mementem. A tak v dalších situacích už neselhal a stal se z něho přímočarý a čestný, opravdový následovník. Také mám takové, byť hodně malé memento A je mi k užitku vždy, kdy se mé ego má snahu drát se kupředu. Pavel je z podobné kategorie lidí. Byť zase z intelektuální. S jakou opravdovostí a upřímností byl kdysi proti, s takovou samou upřímností a opravdovostí i po změně náhledu a postojů. Vždy se mi vybaví z dob dětství jeden takový už na pohled intelektuální pán. Malý, podsaditý s brýlemi, vysoké čelo a kudrnatá čupřina. V padesátých letech zarytý stranický ideolog, který tak, jako Pavel tvrdě a zuřivě pronásledoval a popíral vše, co souviselo s vírou. Byl ve svém počínání upřímný a opravdový. Jako jeho dávný předchůdce. A tak začal Bibli pilně studovat za účelem lépe to pitomé učení pochopit a tím mít v ruce pádnější argumenty. Tak to osobně vypravoval. Já ho z dětství znám už jako vysloužilého kazatele. Obdobně a s tím samým cílem studoval Písmo i tatínek jedné naší mládežnice. Zase z lásky k dívce, která byla tak blbá a omezená, že ještě věřila na pánbíčka. A protože si to nechtěla nechat "vysvětlit" a přitom ji skutečně miloval, jako předchozí pán se začel. S cílem ji ubít vlastními argumenty. Také ho z těch dob znám jako laického kazatele... To je paralela na Pavla. Oba ale mi jsou vedle toho něco jako příkladem a vzorem v opravdovosti a stání si na tom, co považují v životě za základ a hodnoty nejvyšší.. A ještě jeden příklad. Dostaly se mi do ruky (konečně, byť už dědkovi) dokumenty o mých předcích. Já doposud o své rodině skoro nic nevěděl. Doslova bezprizorní. Všichni byli čestní a stateční lidé, kteří si stáli za svým. A nejen to dokazovali vlastním konkrétním životem, ale mnozí i za to životem zaplatili. Mé tři prarodiče na Pankráci za to nechaly i hlavy pod gilotinou.

Kadmium Žluté Střední:

Děkuji, snad poprvé jsem pochopila, jak to bylo s Pavlem. Díky!

Basilika
sv. Pavla ze hradbami

*Místo posledního
odpočinku sv. Pavla*

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající.

Část 44. – Svatý Prokop (II)

Díky Mgr. Plivníkovi se k nám podruhé vrací jeden ze zemských patronů, kterého do této pozice povznesl císař římský a král český Karel IV., totiž posázavský kazatel, světský kněz, poustevník a posléze první opat sázavského kláštera sv. Prokop. Bylo o něm psáno už v 10. části těchto „Povídání“, proto není třeba se moc opakovat.

Co se historie Sázavského kláštera týče, tak ta by pro změnu vydala na celou knihu. O Prokopovi toho víme velmi málo, často jsme odkázáni jen na pozdější legendy. (Možná) se narodil v Chotouni někdy mezi roky (970 - 985), oženil se (neví se kdy a jak), zplodil syna (syny), své rodinné závazky ale rozvázal a (někdy kolem) roku 1000 přišel za vzděláním do břevnovského benediktinského kláštera se smíšenou řeholí latinsko-byzantskou, podle Kosmovy a Neplachovy kroniky pak odešel poustevničit do jeskyně v Posázaví. Tam se (zřejmě) setkal s loveckou družinou knížete Oldřicha. Na popud knížete pak vznikla (snad) v roce 1032

dřevěná benediktinská osada, později přetvořená na klášter a (asi) v roce 1035 byl do jeho čela uveden Prokop knížetem Břetislavem I., synem Oldřichovým. Prokop zemřel v roce 1053. Jméno Prokop přijal v Břevnově. Je to jméno řecké. Ale má ještě starší původ palestinský. Dají se dohledat i vážně míněné polemiky historiků, zda vůbec byl Prokop Čech a nejedná-li se osobu příšlou z Byzance, podobně jako dříve Cyril a Metoděj.

Po roce 1053 nastaly v sázavském klášteř složité personální problémy, střídalo se tam opakovaně osazenstvo staroslověnské s latinským. Udává se, že po mnohých tahanicích s Římem byl Prokop někdy před rokem 1204 v Římě svatořečen, ví se jen, že slavnost k tomuto aktu se konala na Sázavě roku 1204. Kritičtí historikové vznášejí pochybnosti, jak to s tím svatořečením vlastně bylo, protože o kanonizacích Prokopových současníků již existuje písemná dokumentace, u Prokopa nikoliv, nebyla-li to tedy kanonizace tak říkajíc „per huba“. Pochybnostmi ovšem netrpěl ani lid obecný, ani vládnoucí Přemyslovci a Lucemburkové, takže vrcholu slávy se sv. Prokop dočkal za Karla IV. a status zemského patrona mu už zůstal až do dneška.

Klášter byl zveleben, za husitů sice nebyl vypálen, ale „jen“ vydrancován,

dostal se do rukou soukromých vlastníků a chátral. Až za dalších 200 let v době rekatolizace se objevily snahy o jeho obnovení, stejně tak došlo k obnovení úcty ke svatému Prokopovi a v okolí vzniklo několik poutních míst spojených s prokopskými legendami. Baroknímu rozkvětu zasadil další osudovou ránu císař Josef II., který klášter v r. 1785 zrušil. Z klášterního kostela se stal kostel farní, část budov byla rozprodána. Vznikl zde i zámek, ale přitom byly zabíleny vzácné fresky a vše bylo upraveno na pohodlný život majitele. Tím vším se situace dále komplikovala, není v našich možnostech zde vše uvádět. Do všech snah vrátit klášter do původních rukou a podoby vždy něco zasáhlo, I. i II. světová válka, Pyrrhovo vítězství pracujícího lidu. Po roce 1989 tu byl šílený spletenec vlastnických vztahů. Něco si nárokoval stát, něco církevní instituce (sázavská farnost), něco benediktinský řád, něco dědicové soukromých vlastníků. Jestli se nedohodli, hádají se dosud. Jisté je pouze, že jako kulturně historická památka je dnes klášter do značné míry obnoven a veřejnosti přístupný.

(Ze nepřesnosti a mnohá zjednodušení ve výkladu si předem „sypu popel na hlavu“).

*Neznámý autor:
Setkání knížete Oldřicha
s poustevníkem Prokopem*

Sympatizanti: 8 / Kadmium Žluté Střední, Hanzl Václav a 6 dalších

Ohlasy a diskuse:

Evžen Kunst:

Ahoj, zdá se, že máš stále více mladistvého elánu, blahopřeji!

Hony Šafra: Mladistvý elán je jediná obrana proti stářím.

Povídání ateistovo věcí křesťanských se týkající.

Část 45. – Něco málo závěrem

Podkladem k těmto „Povídáním“ byly sakrální obrázky dvou deklarovaných ateistů a amatérských malířů, zprvu moje a posléze i ty z tvorby předčasně zesnulého přítele známého jako Mgr. Plivník. Naše obrázky jako inspirace pro související texty jsou vyčerpány. Děkuji touto cestou všem, kteří toto počínání patlálkovsko-pisálkovské se zřejmým a povzbuzujícím zájmem sledovali.

Snad se nám podařilo i touto netradiční cestou poděkovat všem příslušníkům našich předchozích křesťanských generací. A pokud se jejich zbožná víra naplnila a oni vstoupili tam, kam doufali vstoupit, pak zase já chci věřit, že „tam někde nahoře“ nebo „na druhém břehu“ na nás hledí bez nelibosti.

Učínme tedy každý z nás v dosahu své působnosti vše pro to, aby, když už ne víra, pak určitě vše kolem ní, tj. její ideály, morálka, etika, tradice, zvyklosti, umění malířské, sochařské, hudební, památky stavební od křížků v polích, přes boží muka, kapličky, zvonice, morové sloupy až po kostely a katedrály, sbírka tříkrálová, rozvážení betlémského světla, stavění jesliček a vyřezávání „betlémů“,.....byly zachovány a předány dalším pokolením. Ba patří k tomu též matriky narozených, pokřtěných, oddaných i zesnulých, nejrůznější kroniky, neb k tomu všemu křesťanství poskytlo prvotní impulsy nebo jen něco málo z toho převzalo z antické či předkřesťanské minulosti.

K tomu není třeba řešit složité teologické otázky či nimrat se v nepodstatných detailech. Stačí k tomu jen vědomí, že jsme jen článkem v dlouhém sledu generací a tedy i vědomí povinnosti předat následovníkům to, co jsme od předků převzali. Nemáme právo to „spotřebovat“, ale máme povinnost vše zachovat a zvelebit. Chápali to šlechtici, chápali to sedláci, a je nanejvýš na čase, aby to pochopili i současníci v dnešní rozmařilé době, podporující zahálku fyzickou i duševní, parazitismus ve všemožných podobách od kriminálních po politické. Jen tak máme možnost nakonec uzavřít dobré účty a zvítězit nad nekonečným časem.

Přeji všem (více není v mých možnostech) pevné zdraví, chuť do života, tvůrčí fantazii i schopnost laskavého pohledu na lidi i svět. A ještě jednou děkuji všem, kdo přispěli v diskusích dalšímizajímavostmi a postřhy, i všem, kdož vydrželi číst mé nudně sáhodlouhé texty až k této poslední tečce.

Anno domini 2020-2021

Jan „Hony“ Šafra

